Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

This weekly newspaper is mailed
Tuesday, June 20, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (2052) 1989 BIRŽELIS—JUNE 20 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Vadovauti ir dalyvauti

Kaip mokyklos kiekvieną rudenį turi mokslo metų pradžią ir pavasariais pabaigą, taip ir jaunimo organizacijos, ypač ideologinės, jau yra įpratusios savo žiemos laikotarpio veiklą pradėti ir pabaigti iškilmėmis, tuo lyg rodant tam tikrą lygiagretumą su mokyklomis, kurių gana svarbiais papildiniais iš tikrųjų tos organizacijos pripažįstamos. Išskyrus ne taip jau dažnas jų šventės, į kurias kviečiama platesnė visuomenė, rudens ir pavasario organizuoti išėjimai atkreipia stebėtojų dėmesį. Besigėrint iškilmingumu, besiklausant puikių linkėjimų, į akis krinta retėjančios gretos. Kai kuriems atrodo, kad tai mažėjančio dėmesio, tėvų nepaslankumo bei vaikų išsilepinimo padarinys. Kitiems atrodo, kad pati didžioji priežastis esanti prieauglio trūkumas. Treti mano, kad jaunųjų šeimų tik labai maža dalis tesirūpina lietuviškuoju gyvenimu, taigi ir organizacijomis. Nesunku matyti, kad visos nuomonės turi nemažą dalį tiesos.

KAIP TEN bebūtų, bet patirtis rodo, kad sėkmingesnei veiklai vystyti, nors ir praretėjančiose gretose, pirmiausia labai reikalingas tiesioginis betarpiškas vadovaujančiųjų kontaktas su savo ugdomaisiais nariais. Tuo tarpu geri ir tinkami vadovai-vės, kurie būtų nepamainomi užsiėmimuose su jaunimu, dažnai pakeliami į administracines aukštumas, kur posėdžiaujama, planuojama ir be galo, be krašto sprendžiamos amžinosios "mįslės", kaip pagerinti veiklą, kaip suįdominti vaikus, kaip patraukti naujų kandidatų. Surasti ir sugalvoti atsakymai surašomi bendralaiškiuose, instrukcijose ir pasiekia tuos "juodadarbius", kurių pasiruošimas ar gabumai dirbti su jaunimu dažnai gana riboti. Tiesa, pasitaiko pasigėrėtinų išimčių, bet jų yra per maža, kad aplamai kas nors keistųsi.

DARBAS su jaunimu, kur pirmenybę ir būtinybę turi ugdomasis elementas, nėra lengvas. Vadovams reikia ne tik formalaus pasiruošimo kursuose, skaityboje ar kaip kitaip, bet ir tam tikros įgimtos ugnelės, kuri jį-ją šildo pasitenkinimu, viršijančiu bet kokį kitą atlyginimą. Reikia jiems taipgi ir stiprios moralinės paspirties, ypač iš tėvų, kurie dažnai bando visa tai iškeisti į medžiaginę paramą, tikėdamiesi, kad to pakanka veiklai. Medžiagiškai remti kokią organizaciją ir nesidomėti jos darbais bei siekiais būtų panašu į atšiaurų tėvą, duodantį vaikui saldainį ir liepiantį nesimaišyti po kojom. Nėra abejonės, kad ekonominis pagrindas bet kokiai veiklai yra reikalingas. Net ir atskiriems uždaviniams vykdyti yra įprasta prašyti aukų, tikimasi paramos iš plačiosios visuomenės, kuri po keturių dešimtmečių išeivijoje yra pasiekusi pakankamai gero susitvarkymo ribą, prie kurios sustojus net nuogąstaujama, kad pinigai pradeda išstumti žmones, atseit – bus pinigų, bet nebebus žmonių. Organizacijos, ypač tos, kurios rūpinasi jaunimo udgymu, įskaitant ir lietuvybės išlaikymą, kad ir su pinigais, bet be vadovų, yra pasmerktos išnykimui. Ekonominis pagrindas, vadovavimas ir dalyvavimas turi turėti pakankamą pusiausvyrą. Be jos nebus įmanoma nugalėti kylančių sunkumų, slegiančių jau nebe pirmi metai praretėjusių gretų negausius vadovus-ves, kuriuose pasirinktų idėjų liepsnelės dar nėra užgesusios. Tokie žmonės, ypač tie, kurie sugeba savo tiesioginiu sąlyčiu su jaunimu išlaikyti organizacijų gyvavimą, yra labai brangūs švyturiai, rūpestingai saugoją audrų blaškomus lietuviškojo prieauglio keliuš. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Pajudės gamtosauga?

Kanados politikus ir gamtosaugininkus nudžiugino pranešimas iš Vašingtono, kad prez. G. Bushas įteikė planą JAV kongresui pagerinti oro švarumui. Kanada jau ištisą dešimtmetį reikalavo bendrų pastangų kovoje prieš vadinamąjį rūgščių lietų, naikinantį gyvybę jos ežeruose. Spėjama, kad gyvybės žymes jau spėjo prarasti apie 14.000 Kanados ežerų. Tą rūgščių lietų atnešė pramonės įmonių dūmtraukiai, padangėn išleidžiantys sieros dioksidą ir azoto oksidą. Tokie dūmtraukiai nuodus į orą spjaudo ir Kanadoje, ir JAV, bet nuo jų labiausiai nukenčia daug ežerų turinti Kanada. Abiem pusėm reikia specialių įrenginių, kurie sumažintų pramonės įmonių dūmtraukių išmetamą sieros dioksidą ir azoto oksidą. Didelis spaudimas buvo daromas draugiškumu Kanadai pasižymėjusiam JAV prez. Reaganui. Jis betgi vengė skubaus įsipareigojimo dėl per didelių išlaidų JAV pramonei, kuri būtų pareikalavusi valdinės paramos. Jos prez. R. Reaganas negalėjo duoti, nes jį visą laiką slėgė rekordiniai biudžetų deficitai.

Prez. G. Busho planas taip pat stokoja skubių sprendimų. Tikimasi, kad jį JAV kongresas paruoš ir patvirtins dar šiais metais, bet patvirtinimas gali užtrukti ir ilgesnį laiką. Juk reikės surasti ir demokratams, ir respublininkams, ir pačiam prez. G. Bushui priimtiną versiją. Spaudimą visiems darys didelių išlaidų nenorintys pramonininkai. Prez. G. Bushas metinį sieros dioksido išmetimą į erdves nori sumažinti 10 milijonų tonų iki 2000 metų, kai kuriems teršėjams šį terminą pratęsdamas iki 2003 m. Kanada oro teršalus taip sumažinti norėtų per šešerius metus. Prez. G. Busho planas sieros dioksido išmetimą tame laikotarpyje sumažintų tik 5 milijonais tonų. Panašiai norima pasielgti ir su azoto oksidu, kurio sumažinimas taip pat yra padalintas į dvi dalis. Pagrindinis dėmesys teks elektrinėms, kurios kurui naudoja akmens anglį. Plano detalės tebėra nepaskelbtos, tik spėjama, kad jo įgyvendinimas JAV pramonei kainuos apie $20 bilijonų. Kanados išlaidos bus mažesnės, nes ji turi mažiau pramonės

(Nukelta į 9-tą psl.)

Vaizdai iš sibirinių trėmimų minėjimo, suruošto Kanados baltiečių federacijos birželio 15 d. Toronte, turėjusio ekumenines pamaldas Šv. Pauliaus šventovėje ir eitynes į miesto rotušės aikštę Nuotr. J. Raudkivi

Gedulo ir vilties diena

Sibirinių trėmimų minėjimai vyko ir Lietuvoje, o prezidentas G. Bushas birželio 14 paskelbė Baltiečių laisvės diena

Lietuvoje oficialiai birželio 14 buvo paskelbta Gedulo ir vilties diena. Visame krašte intensyviai buvo paminėta didžioji tautos nelaimė — trėmimai į Sibirą.

Pagrindiniai sibirinių trėmimų minėjimai buvo Kaune ir Vilniuje. Jų rengėjai — Lietuvos TSR kultūros ministerija, Vilniaus arkikatedra, "Tremtinio" klubas. Programos vykdyme dalyvavo Vilniaus tremtinių draugija, Stalinizmo nusikaltimų tyrimų komisija, Nacionalinė filharmonija, Respublikos dailės parodų direkcija, Istorijos ir etnografijos muziejus, Lietuvos persitvarkymo sąjūdis. Birželio 14 d., 10 minučių prieš dvyliktą valandą Kaune prie Laisvės paminklo trimitai skelbė minėjimo pradžią. Vidurdienyje visoje Lietuvoje skambėjo gedulo varpai. Tuoj po vidurdienio Kaune vyko eitynės į Dainų slėnį, kuriame buvo uždegtas aukuras ir atliktas koncertas.

Vilniuje atidengė ir pašventino Trijų kryžių paminklą. Prie arkikatedros buvo laikomos gedulingos Mišios. Birželio 15 d. Sporto rūmuose buvo vakaras-koncertas tema "Amžino įšalo žemėje". Ryšium su trėmimų minėjimais Vilniuje suorganizuoti keturi koncertai: J. Brahmso, W. A. Mozarto ir G. Verdi "Requiem", V. Bertulio "Už laisvę žuvusiems".

Kino teatruose buvo rodoma Gedulo ir vilties dienai skirta dokumentinių filmų programa: "Per tą laiką", rež. L. Pangonytė; "Vėlinių ugnys", rež. V. Damaševičius; "Atverti duris ateinantiems", rež. A. Stonys; "Kryžių kalnas", rež. A. Diginas; "Nojaus arka", rež. R. Šilinis.

Baltiečių laisvės diena

JAV prezidentas G. Bushas birželio 14 paskelbė Baltiečių laisvės diena. Savo proklamacijoje pažymi, kad rugpjūčio 23 d. sovietų ir nacių užsienio reikalų ministeriai pasirašė slaptus protokolus, kurių pasekmėje Baltijos valstybės neteko savo nepriklausomybės.

Po sutarties pasirašymo, nė metams nepraėjus, Sovietų Sąjunga užgrobė Baltijos kraštus ir įvedė sovietinę sistemą. Tada ir po karo pradėjo siausti sovietinis teroras. Šimtai tūkstančių nekaltų vyrų, moterų ir vaikų buvo išvežti į Sibirą. Tūkstančiai žuvo besipriešindami okupacijai. Pasibaigus II D. karui, Baltijos valstybės neteko 20% savo gyventojų.

Po karo vyko politinė priespauda, religinis persekiojimas ir užsimojimas užgniaužti tautinę sąmonę. Kultūriniai lobiai buvo naikinami ir rusinimas grasino šių tautų etniniam išlikimui. Agresyvus sunkiosios pramonės kūrimas užteršė šių kraštų gamtą ir sudarė pavojų gyventojų sveikatai. Dvasininkai nuolatos buvo persekiojami ir įkalinami.

Tačiau pusės šimtmečio persekiojimas nepalaužė žmonių tautinės dvasios. Ilgesys ir laisvės troškimas tebėra stiprus. Šimtai tūkstančių baltiečių viešai išreiškė norą būti laisvais ir tvarkytis demokratiškais pagrindais.

Baltijos valstybių ateitis atrodo dabar šviesesnė, negu bet kuriuo kitu laiku. Baltiečių balsas yra girdimas. Kai kurios šventovės, paverstos koncertų salėmis, ateizmo muziejais, grąžintos tikintiesiems. Kunigai leidžiami atlikti savo pareigas. Tautinės kalbos, vėliavos ir himnai įteisinti Baltijos kraštuose. Politiniai kaliniai paleidžiami.

Tai svarbūs pasiekimai, tačiau teisingumas reikalauja, kad būtų daroma ir daugiau. Nors žmogaus teisių praktikavimas yra pagerėjęs, tačiau tos teisės dar nėra įstatymais paremtos. Baltijos kraštų žmonės reikalauja garantuotų pagrindinių laisvių.

JAV vyriausybė nėra pripažinusi ir nepripažins Baltijos valstybių jėga įjungimo į Sovietų Sąjungą. Paskelbdami Baltiečių laisvės dieną, išreiškiame su jais solidarumą ir kreipiamės į Sovietų Sąjungą, kad jiems patiems būtų leista apsispręsti dėl savo ateities.

Kanados spaudoje

"The Toronto Star" birželio 15 d. laidoje, naudodamasis Reuterio agentūros žiniomis, paskelbė, kad birželio 14 d. šimtai tūkstančių lietuvių visame krašte žygiavo procesijose, giedodami giesmes ir prisimindami baisiuosius sibirinius trėmimus. Skambino Vilniaus ir viso krašto šventovių varpai, primindami 1941 m. birželio 14 d. žiauriuosius įvykius.

Telegrama išeivijai

Lietuvos laisvės lygos ir Helsinkio grupės atstovai atsiuntė VLIKui, PLB ir ALTui telegramą, kurioje džiaugiasi ir dėkoja, kad JAV kongresas ir prezidentas yra su okupuota Lietuva. Taip pat pranešė, kad birželio 14 d. Vilniuje šalia trispalvių kabojo ir raudonos vėliavos, perjuostos juodais kaspinais.

Viename deputatų susibūrime Kazimieras Motieka tai pavadino tyčiojimusi iš milžiniškų lietuvių tautos kančių. Kaune raudonos vėliavos kabojo tik ant KGB vykdomojo komiteto rūmų. Birželio 15 d. Vilniaus universiteto kieme buvo 49 metų okupacijos minėjimas. Susirinko 2-3 tūkstančiai žmonių. Protestuodami prieš Lietuvos aneksiją, Vilniuje bado streiką paskelbė 555 žmonės, o Kaune — 1252. Telegramą Lie-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

V. VOKIETIJOJE ŠILTAI BUVO SUTIKTAS TEN PIRMĄ KARTĄ apsilankęs M. Gorbačiovas, siekiantis artimesnių ryšių su Vakarų Europa. Pranešimuose iš Bonnos teigiama, kad taip šiltai kadaise tebuvo sutiktas JAV prez. J. F. Kennedis, šaltojo karo metais vokiškai pareiškęs: "Ich bin ein Berliner" ("Aš esu berlynietis"). Ligšiolinei įtampai palaidoti M. Gorbačiovas ir kancleris H. Kohlis pasirašė principų deklaraciją, įpareigojančią abi šalis pagrindinį dėmesį skirti bendradarbiavimui, ne ideologiniams skirtumams. Esą Europa turi tapti bendru visų europiečių pastatu, kuriame bus vietos ir Jungtinėms Amerikos Valstybėms su Kanada, daug prisidėjusioms prie Europos atkutimo. V. Vokietijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas H. Kleinas, sutikęs, jog Europos tautas jungia bendra istorija, teisingai pastebėjo, kad tokiame simboliškame europiečių pastate pirmiausia reikia plačiai atidaryti visas duris ir langus. Nenuostabu, kad šią mintį M. Gorbačiovui pabrėžė ir žurnalistai, spaudos konferencijoje priminę gėdingąją Berlyno sieną. Pasak M. Gorbačiovo, siena sugrius, kai bus pašalintos jos pastatymą atnešusios priežastys. Vokiečiams taipgi rūpėjo ir abiejų Vokietijų sujungimas. Viešo atsakymo į šį svarbų klausimą M. Gorbačiovas vengė, bet uždaruose pokalbiuose V. Vokietijos vadus skatino didinti ekonominius ir politinius ryšius su R. Vokietija. Šilčiausiai M. Gorbačiovą sutiko 7.000 plieno liejyklos darbininkų Dortmunde, kai jis pareiškė, kad Sovietų Sąjungon įvedama demokratija bus naudinga viso pasaulio žmonėms. Europos gyventojus jungia bendras geresnės ateities siekis. V. Vokietijos technologinius laimėjimus pabrėžė M. Gorbačiovui roboto įteikta stiklinė vyno. Keturias sėkmingos viešnagės dienas V. Vokietijoje M. Gorbačiovas užbaigė Duesseldorfe, iš jo orauosčio išskridęs į Maskvą.

Palaidojo didvyrius

Vengrų tauta Didvyrių aikštėje Budapešte viešai atsisveikino su premjeru Imre Nagiu, šias pareigas ėjusiu 1956 m. sukilimo metu. Sukilimą lapkričio 4 d. užbaigė N. Chruščiovo atsiųsti tankai. Maskva Vengrijos premjeru tada pasirinko Janą Kadarą. Sukilimui vadovavęs premjeras I. Nagy buvo suimtas, paskelbtas Vengrijos išdaviku ir su pagrindiniais ministeriais viešai pakartas 1958 m. birželio 16 d. Palaikai buvo užkasti nepaženklintame kape. Maskvos pasirinkto J. Kadaro valdymo metais I. Nagy buvo laikomas kontrrevoliucininku, 1956 m. vengrų tautos sukilimas buvo tapęs neliečiama tema. Reikalai pasikeitė, kai reformas Maskvoje pradėjo M. Gorbačiovas ir kai vengrų kompartijos vadovybę iš pasenusio J. Kadaro pernai perėmė Karolis Groszas. Kompartija propagandinį I. Nagio teismą pripažino neteisėtu ir jį paskelbė reformų pradininku. Vengrams jis staiga tapo tautos didvyriu, nusipelniusiu iškilmingų laidotuvių. I. Nagio ir keturių jo bendradarbių palaikai buvo rasti ir atpažinti Budapešto Kozmos gatvės kapinių jokio ženklo neturinčiame kape nr. 301. Penkiuose karstuose jie buvo išstatyti iškilmingoms laidotuvėms Didvyrių aikštėje. Šeštasis tuščias karstas simboliškai buvo skirtas kitiems nužudytiems 1956 m. sukilėliams. Šimtai tūkstančių vengrų Didvyrių aikštėn atėjo apsirengę laidotuvėms įprastais juodais drabužiais. Daugelis atnešė gėlių karstams papuošti ar bent po vieną raudoną rožę, simboliškai reiškiančią vengrų tautos padėką. Penkios didvyriais tapusios 1956 m. sukilimo aukos dabar iškilmingai palaidotos tose pačiose kapinėse.

Melo meistrai

Daugiau demokratijos reikalavusias taikias studentų demonstracijas Beižingo Dangiškos ramybės aikštėje birželio 3-4 d.d. sutriuškino tankų vikšrai ir karių šūviai. Kruviną susidorojimą su studentais pasirinko senasis Kinijos komunistų vadas D. Ksiaopingas ir premjeras L. Pengas, išstūmę studentų reikalavimams palankesnį kompartijos vadovą Ž. Zijangą. Aukų skaičius ir šiandien nėra žinomas. Jis ir nebus paskelbtas, nes kompartijos propagandistai dabar viešai meluoja visam pasauliui, kad toje aikštėje žuvo tik kariai, užpulti kontrrevoliuciją pradedančių studentų. Žuvusių studentų kraują bandoma uždengti aikštėn suvarytų pionieriams priklausančių vaikų skanduojamais žodžiais: "Mes mylim komunistų partiją ir socializmą, mes mylim liaudies respubliką ir jos išlaisvinimo armiją!..." Masinių suėmimų aukomis jau tapo apie 1.000 demonstrantų. Paskelbtas suimti norimų studentų vadų sąrašas turi 21 pavardę, tačiau suimta tik pora, nes kiti slapstosi pogrindyje. Aštuoniems suimtiesiems – dviem vyram ir vienai moteriai paskelbta mirties bausmė. Jų eilėse šiuo metu dar nėra nė vieno studento, bet ir jiems ateis eilė.

Šiame numeryje:

Vadovauti ir dalyvauti
Organizacijos be vadovų pasmerktos išnykimui
Gedulo ir vilties diena
Sibirinius trėmimus minėjo ir Lietuvoje
Generolas Anders – lenkas ar lietuvis?
Įvairiai aiškinamas šis klausimas
Taip žuvo taurios lietuvaitės
Jų žuvimo aplinkybės tebėra tiriamos
Kas valdo Ameriką?
Užkulisinių politinių grupuočių įtaka į JAV politiką
Su jachta Karibų jūroje
Kanados ir Amerikos buriuotojų nuotykiai
Mirė mama!
Pedagogės Elenos Majauskaitės-Antinienės nekrologas
Lietuvos vyčiai Amerikoje
Jų istorija ir nauda lietuvių išeivijai
"Audrų išrauti medžiai"
Naujas Česlovo Obcarsko eilėraščių rinkinys

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

PASTABOS IR NUOMONĖS

Nelaikas popiežiaus viešnagei

KAZYS BARONAS

Paskutiniu pusmečiu Lietuvos lenkų mažuma aukštai iškėlė savo galvas, žemindama mūsų tautą, degindama Lietuvos vėliavas. Tam įrodymų yra pakankamai. Štai mano istorijos mokytojo Vinco Martinkėno straipsnis, tilpęs "Tarybinio mokytojo" žurnale, š. m. sausio 13 d. Izidoriaus Šimeliono "Kalba Vilnius" radio žiniaraštyje, o ypatingai š. m. kovo 30 d. "Komjaunimo tiesoje" puikus ir stipriai pamatotas straipsnis "Teisybė turi nugalėti" ir pasirašytas prof. Zigmo Zinkevičiaus Vilniaus un-to baltų filologijos katedros vedėjo, filog. m. dr. poeto Marcelino Martinaičio, Alberto Zalatoriaus, lietuvių kalbos ir literatūros instituto vad. mokslinio bendradarbio.

Mokslininkai rašo apie lenkinimo bangą Vilniaus krašte, kuri plačiai vykdoma per mokyklas. Štai kelios ištraukos: "Stalino teroras gyventojus padarė bailiais, klusniai vykdančiais bet kokį vyresnybės įsakymą. Juk lietuvybės gaivinimas buvo laikomas kaip nacionalizmas. Tuo pasinaudojo stalininė polonizacija. Apie 1950 m. Vilniaus krašte prieš lietuvius buvo nukreipta stipri agitacija, imtasi net grubių administracinių priemonių. Uždarinėtos lietuviškos mokyklos ir vietoj jų imta steigti lenkiškas. Vien tik Trakų rajone uždaryta beveik pusė lietuviškų mokyklų . . ."

Panaikinta lietuvių mokykla

". . . Kokį kančių kelią tada nuėjo lietuviška mokykla, rodo Žagarės kaimo (Mariampolio aps. Vilniaus raj. – 17 km į pietus nuo Vilniaus – K.B.) pavyzdys, aprašytas Lietuvos TSR MA istorijos instituto 1957 m. etnografinės ekspedicijos ataskaitoje. Šio kaimo lietuvišką mokyklą 1950 m. prieš gyventojų valią pavertė lenkiška. Žagarės kaimo gyventojai lietuviai ne sykį bergždžiai kreipėsi į Vilniaus rajono švietimo skyrių ir Švietimo ministeriją, bet vis gaudavo neigiamą atsakymą. Partijos rajono komitete buvo gautas ananominis raštas, pasirašytas Kabulos pavarde, kuriame tvirtinama, jog Žagarėje nesą lietuvių, todėl lietuviška mokykla ten nereikalinga".

". . . Pagaliau, beveik visiems tėvams (išskyrus du) atkakliai reikalaujant mokykla buvo atidaryta. Deja, neilgam. Mažinant pradinių mokyklų tinklą, ją visai panaikino".

". . . Šių faktų akivaizdoje ko verti teiginiai "Červony Štandar" laikraštyje: "negirdėjau, kad lietuviška mokykla būtų reorganizuota į lenkišką (mokyt. K. Kšvicka), "neatitinka tiesos ir švelniai tariant, juokingas P. Gaučo ir V. Martinkėno tvirtinimas, kad lietuvių tautybės vaikai atseit yra verčiami mokytis lenkiškose mokyklose" (L. Bžorovska).

Plačios teisės

". . . Niekur Tarybų Sąjungoje lenkai neturėjo ir neturi tokių plačių politinių ir pilietinių teisių, kokiomis naudojasi Tarybų Lietuvoje. Baltarusijoje pagal 1979 m. statistiką gyveno 403,169 lenkai, bet čia nėra nė vienos lenkiškos mokyklos, jokio kultūrinio židinio, nei laikraščių".

". . . Negarbinga žmones klaidinti, kaip daro VVPI filosofijos katedros docentas Ivanas Tichonovičius (Jan Ciechanovič – Gudijoje gimęs lenkas – K.B.) savo straipsniuose ir susirinkimuose skelbiantis, kad Vilniaus kraštas – tai nuo amžių lenkų gyvenama žemė. Teko girdėti, jog I. Tichonovičius prof. Z. Zinkevičiaus kompetenciją prilyginęs III klasės mokiniams.

". . . Nemenčinės vidurinės mokyklos auklėtiniai 1988 m. spalio 29 d. primušė mokinį lietuvį. Toje mokykloje buvo apdraskyti tautiniai simboliai. Lietuvos valstybinė vėliava nuplėšta nuo Vilniaus rajono Mickūnų, Lavoriškių, Vaidotų ir kt. apylinkių tarybų pastatų. Sužionyse ji išniekinta ne kartą".

Pabaigoje autoriai taip rašo: "Laikas visiems įsisąmoninti, kad lietuviai neturi nieko prieš lenkus, kaip ir kitas tautas, bet negali ir negalės toleruoti Lietuvos lenkinimo. Jį smerkė praeityje, nesusitaikys su tuo ir dabar".

Kodėl daviau tiek daug ištraukų? Akstiną tam davė vis dažnesni balsai spaudoje, būtinai į Lietuvą kviečiant dabartinį popiežių.

Reikia palaukti

Netinkamas laikas, ypač šiuo metu ar netolimoje ateityje, kadangi popiežiaus Jono Pauliuas II apsilankymas Lietuvoje bus kartu ir lenkiškumo demonstracija. Joje dalyvaus ne tik Lietuvos lenkų mažuma (tikrovėje "tutejšy"), bet taip pat Gudijos lenkai. Jų šimtai tūkst. suplauks į "lenkišką" Vilnių su Lenkijos vėliavom, lenkiškais užrašais ir šūkiais. Bus giedamos lenkiškos giesmės. Popiežių lydės šimtai užsienio korespondentų – spaudos, radijo, televizijos. Ir kokį įspūdį susidarys užsienietis, matydamas televizijos ekrane ar spaudos psl. lenkiškus užrašus, lenkiškas vėliavas, kartu statydamas klausimą: "Kokia ta Lietuvos sostinė, kurioje gyvena lenkai? Miestas yra lenkiškas, lenkų emigracijos reikalavimai yra pateisinami. Tokiu būdu, ateityje, prie "žaliojo stalo" taikos konferencijos, Vilnius turi būti vėl grąžintas Lenkijai. To įrodymui pasitarnaus taip pat popiežiaus Jono Paulius II apsilankymo filmai Gedimino mieste (o gal ir net Kaune, Panevėžyje, Ukmergėje). Reikia palaukti, kol lenkai supras, kad lietuviai yra savo krašto šeimininkai.

A†A
Jonas Rutkauskas
mirė Šv. Juozapo ligoninėje 1989 m. birželio 7 d., sulaukęs 92 m. amžiaus.
Gyveno 274 Bennett St. Velionies žmona Eva Urban yra mirusi anksčiau. Liūdesyje liko sūnus Jonas su žmona Marija, duktė Birutė Everlinienė iš Peterborough, duktė Brigita Simonelienė iš Kalgario, seserys – Helena Kriščiūnienė ir Marija Smolicz iš Čikagos. Taip pat liko šeši vaikaičiai, provaikaitis, sūnus mirusio Liudo Rutkausko ir Dorothy Mizkiewicz. Pašarvotas buvo Kaye laidotuvių namuose "Memorial Chapel", 539 George St. N., Peterborough, Ont. Palaidotas Little Lake kapuose. Laidojimo apeigas atliko kun. Vic Valles. Šeima dėkinga už aukas.

Generolas Anders - lenkas ar lietuvis?

OSVALDAS ŽADVYDAS

Apie generolą Vladislovą Anders yra paskelbta "Lietuvių enciklopedijos" trijuose tomuose bei spaudoje.

"LE" I t. redagavo kolektyvas: vyr. red. prof. Vaclovas Biržiška, redaktoriai – Antanas Bendorius, Pranas Čepėnas, Juozas Girnius ir Stasys Santvaras. Šiame tome 162 psl. pažymėta: "Anders (tikrai Andrzejewski) Vladislovas (g. 1892 Lietuvoje)." Bet papildomame "Le XXXVI t. 36 psl. prieštaraujama: Valadyslaw Anders gimęs Lenkijoj, ne Lietuvoj. Minėtą tomą redagavo Juozas Girnius.

Po ilgos tylos 1989 m. "Draugo" dienraštyje vasario 25 d. paskelbtas vyskupo Vincento Brizgio straipsnis "Iš tolesnės praeities" – vyskupo susitikimas su generolu V. Anders.

"1952 m. birželio 1 dieną, Sekminių sekmadienį, trisdešimt penktojo tarptautinio Eucharistinio kongreso užbaigoje Barcelonoje (ne Madride, kaip rašoma LE XXXVI tome) prieš užbaigos iškilmes naujoje pop. Pijaus XII vardo aikštėje priėjo prie manęs Arkivyskupas J. Gawlina, Lenkijos kariuomenės vyriausias kapelionas . . . Jis man sako, kad į šio kongreso užbaigos iškilmes yra atvykęs iš Anglijos generolas Anders ir norįs su manim susitikti. Prieš tai niekad mudu nebuvom susitikę. Už kelių minučių grįžo arkivyskupas kartu su generolu. Mudu supažindinęs arkivyskupas pasitraukė. Pokalbį su generolu pradėjome prancūziškai. Ilgiau užtrukusiame pokalbyje užklausiau generolą, ar tiesa, ką esu girdėjęs iš lietuvių karininkų, kurie po atnaujinimo diplomatinių santykių tarpe Lietuvos ir Lenkijos revizitavo Lenkijos kariuomenę. Ta proga generolas buvęs mūsų karininkų priėmimo oficialus globėjas. Vaišių ir kitomis progomis generolas kartais pasakydavęs kokį žodį lietuviškai. Generolas visai atvirai, tarsi mudu būtume artimi pažįstami, pasipasakojo trumpai apie save.

Jis esąs Vladislovas Andriejauskas nuo Kretingos. Kai prasidėjo 1914 metais pirmas pasaulinis karas, tada jis tarnavęs rusų kariuomenės gusarų pulke Kaune. Pačioje karo pradžioje teko išvykti į frontą. Prūsuose įvykusiose kautynėse rusų armijai pralaimėjus ir pasitraukus Lietuvon, jis įstojęs į Karo mokyklą ir ją baigė gaudamas karininko laipsnį dar prieš Rusijos revoliucijos (?, Red.) pradžią. Revoliucijos pradžioje pakrikus Rusijos armijai, Sibire organizavosi tautiškai kariški daliniai, vadovaujant prancūzui generolui Janin. Organizavosi ir lietuvių dalinys, pasiekęs bataliono ir pasivadinęs Vytauto Didžiojo batalionu . . . Į šį batalioną įstojęs ir jis – karininkas V. Andriejauskas. Šiam batalionui žuvus nuo komunistų, su dalimi kitų lietuvių išlikęs gyvas ir jis. Tada jis įstojęs į lenkų-čekų organizuojamą dalinį, kurio bent žymi dalis organizuota pasiekė Lenkiją. Čia V. Andriejauskas įstojęs į Lenkijos organizuojamą kariuomenę. Vokiečiams ir Rusijos raudonajai armijai užpuolus Lenkiją, 1939 metais jis patekęs rusų nelaisvėn. Aliantams spaudžiant, Maskva leido lenkams karo belaisviams organizuoti savo korpą. Šis lenkų korpas prieš vokiečius kovojo ne rusų armijoje, o per Aziją pasiekė Egiptą ir buvo įjungtas į britų armiją. Nors to nepasakė, bet galima manyti, kad dabar Andriejauskas pasivadino Anders. Jis vadovavo šiam lenkų korpui kovoje prieš vokiečius . . . Korpas pasižymėjo lemiamame mūšyje prie Monte Cassino, kur ir dabar yra ten žuvusių lenkų korpo karių kapinynas. Karui pasibaigus, generolas Anders negrįžo į komunistų valdomą ir Maskvos kontroliuojamą Lenkiją, o su kitais to korpo nariais pasilikęs Anglijoje.

Mūsų pokalbyje generolas sakė kalbąs tik žemaitiškai, nes neturėjęs progos išmokti dabartinės bendrosios lietuvių kalbos.

Iš pasisakymo, kad esąs Andriejauskas iš Žemaitijos, kad karo tarnybą atliko Kaune, savaime maniau, kad Žemaitijoje ir gimęs, todėl to neklausiau . . .

Neteko vėl kada nors su generolu Anders susitikti. Jis mirė, kiek atsimenu, 1964 metų rudenį. Palaidoti buvo atvežtas į jo vadovauto korpo žuvusių karių kapinyną prie Monte Cassino. Iš Londono į Romą atskraidintas lėktuvu, buvo atvežtas į Šv. Stanislovo bažnyčią. Čia buvo atlaikytos Mišios ir kitos mirusiųjų laidojimo apeigos. Tada vyko Vatikano II susirinkimas, buvau Romoje ir šiose pamaldose dalyvavau. V. Anders kūnas buvo nuvežtas į Monte Cassino ir ten palaidotas."

Vyskupo Vincento Brizgio pasikalbėjimas su generolu Vladislovu Anders rodo, kad jis esąs Vladislovas Andriejauskas nuo Kretingos. Lenkijoje jo pavardė buvusi sulenkinta, kuri "LE" I t. paskelbta – Andrzejewski. Generolui vadovaujant lenkų korpui, kai buvo įjungtas į britų armiją, toji sulenkinta pavardė, reikia manyti, buvo pakeista į Anders. Iš tų duomenų atrodo, kad Anders yra ne Lenkijoje, o Lietuvoje gimęs ir yra lietuvis.

Dėl generolo Anders mirties yra dvi versijos. "LE" XXXVII t. 24 psl. pažymėta: "Anders Wladyslaw mirė 1970.V.12 Londone." Vysk. V. Brizgys minėtame straipsnyje mirimo datą žymi 1964 m. rudenį. Kuri data tikra? Vyskupas aprašo generolo laidotuves, kuriose jis dalyvavo. Tada vyko Vatikano II susirinkimas Romoje. "LE" XXXIV t. 345 psl. pažymėta: "Vatikano II: 1962.X.11 – 1965. XII.8." Taigi mirimo data sutampa su Vatikano II suvažiavimu. Kuriais šaltiniais vadovavosi "LE" XXXVII t. redaktoriai, nėra žinoma.

Neilgai trukus po vyskupo V. Brizgio paskelbto straipsnio apie generolą Vladislovą Anders susilaukta kritikos. "Draugo" gegužės 13 d. paskelbtas laiškas Janinos Anders (generolo brolio Tado žmonos). Ji nurodo, kad generolas Vladislovas Anders yra gimęs Blonie apylinkėje, Kritnos aps., Lenkijoje. Generolo pavardė visuomet buvusi Anders, o ne Andriejauskas, taip pat nėra kilęs iš Kretingos. Kyla klausimas, kaip yra iš tikrųjų.

Aplinkybių verčiamas V. Anders keitė pavardę, tarnavo rusų kariuomenėje, dalyvavo kautynėse Prūsijoje. Revoliucijos pradžioje nenuėjo pas komunistus, bet kaip lietuvis savo noru įstojo į organizuojamą lietuvių Vytauto Didžiojo batalioną. Žlugus batalionui nuo komunistų, norėdamas grįžti namo, prisijungė prie čekų-lenkų organizuojamo dalinio ir pasiekė Lenkiją. Likimas lėmė pasilikti Lenkijoje, kur ilgą laiką tarnavo lenkų kariuomenėje . . . Ne savo noru jam teko vargingu būdu pasiekti Afriką ir vadovauti lenkų korpui.

Po visų audrų apsigyvenęs Anglijoje, pasiilgęs savo tėvynės, Anders ieškojo progos susitikti su autoritetingu lietuviu ir atvirai pasisakyti, kas esąs – lenkas, ar žemaitis nuo Kretingos. Tokia proga pasitaikė 1952 m. birželio 1 d. Barcelonoje, kai arkivyskupas J. Gawlina jį supažindino su vyskupu V. Brizgiu. Šis vyskupo V. Brizgio ir generolo V. Anders pasikalbėjimas mums lietuviams yra svarbus. Tai dokumentas, rodąs generolo Vladislovo Andriejausko (Andrzejewski-Anders), jog jis yra lietuvis, o ne lenkas.

Janina Anders rašo, kad Vladislovo tėvas persikėlė į Tauragę. Bet generolas minėjo tik Kretingą ir Kauną, visai neužsiminė apie Tauragę bei Varšuvą. Kuriais šaltiniais naudojosi Janina, sakydama, kad jis turėjo atlikti vienerių metų karinę tarnybą? Dar tokio atsitikimo nebuvo, kad caro laikais būtų atlikta trumpa, vienerių metų, karinė prievolė. Toliau įrodinėja, kad Anders, baigęs karo prievolę, įstojo į Rygos politechnikumą. Netiesa, Anders visą laiką tarnavo rusų karuomenėje . . . Ji tvirtina, kad jis kovojo visokiuose frontuose prieš vokiečius. Tuo laiku irgi buvo nusiųstas į generalino štabo mokyklą Petrograde. Netiesa, kad baigęs trumpalaikius karo mokyklos kursus būtų siunčiamas į generalinio štabo akademiją.

Ji įrodinėja, kad po revoliucijos Anders įstojo į organizuojamą pirmą korpusą Baltgudijoje, kuriam vadovavo generolas Dawbor-Musnicki. Korpusą likvidavus, grįžo į Lenkiją . . . Netiesa. Janina rašo Dawbor-Musnicki, bet jo pavardė yra Dowbor-Musnicki. Pastarasis I-mą lenkų korpą pradėjo organizuoti 1917.VII. Rusijoje, ne Baltgudijoje. 1918 m. gugužės mėn., vokiečiams reikalaujant, gen. Dowbor-Musnicki, nesipriešindamas atidavė korpo ginklus. Reikia priminti, kad V. Anders į minėtą lenkų korpą negalėjo įstoti.

"LE" XXVII t. 363 psl. išspausdinta: "1919.VI.27. pradėta formuoti pirmas atskiras lietuvių Vytauto D. batalionas." Gen. V. Anders sakė, kad jis į šį batalioną buvo įstojęs. Taigi, tas pats asmuo negalėjo būti dviejose vietose – Sibire ir Baltgudijoje. Janina pataria perskaityti gen. Anderso parašytą knygą "Bez ostatniego rozdzialu". Ji tvirtina, kad gen. Andersą paleido iš kalėjimo (bolševikai), ir jam buvo pavesta organizuoti lenkų armiją. Bet juk gen. Andersonui buvo pavesta organizuoti tik korpą, ne armiją. Ji pabaigoje pastebi: "Rašau labai sutrumpintą generolo Anderso istoriją". Deja, ir jos pateikta istorija neišsklaido abejonių apie gen. Anderso pavardę, tautybę, biografiją.

A†A
plk. ltn. STASIO KVIEČIO-KVIECINSKO
2-jų metų mirties sukaktis
bus paminėta Mišiomis liepos 3, pirmadienį, 8.30 v.r., Prisikėlimo šventovėje.

Kviecinskų ir Urbonų šeimos

A†A
EVALDUI GRIMUI
mirus,
jo motinai ANNAI, žmonai RŪTAI, sūnums – JOHN, HAROLD, seserims – IRMAI, JENNEI ir GERDAI bei kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia –

B. H. Šmitai

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

A†A
dail. HALINAI ŽMUIDZINIENEI
amžinybėn iškeliavus,
jos vyrui Lietuvos generaliniam konsului dr. J. ŽMUIDZINUI, sūnui ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Mažosios Lietuvos moterų draugija

A†A
skautininkui JONUI KUPREVIČIUI
įžengusiam į amžinuosius Tėvo namus,
žmoną RŪTĄ ir dukrą VAIDĄ nuoširdžiai užjaučiame –

"Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai

A†A
JONUI KUPREVIČIUI
mirus,
dukrai VAIDAI, Maironio mokyklos mokytojai, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime –

Toronto Maironio mokykla

A†A
JONUI KUPREVIČIUI
iškeliavus amžinybėn,
dukrą VAIDĄ ir žmoną RŪTĄ jų liūdesio valandoje giliai užjaučiame –

Aitvariečiai

MIELAM ŠAULIUI
A†A
ANTANUI ŠTUIKIUI
iškeliavus amžinybėn,
jo sūnui VYTAUTUI su žmona bei visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia –

Stasys ir Marija Jokubaičiai

MYLIMAI ŽMONAI
A†A
ONAI BUDVIDIENEI
mirus,
liūdinčiam vyrui PRANUI BUDVIDŽIUI ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Hamiltono lietuvių pensininkų klubas

PADĖKA
A†A
SOFIJAI VENCKUVIENEI
mirus, nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už maldas laidotuvių namuose ir parapijos šventovėje atnašautas Mišias.

Dėkojame karsto nešėjams, visiems atsilankiusiems į laidotuvių namus ir dalyvavimą Mišiose, o taip pat už gėles, užuojautas, užprašytas Mišias ir ponioms už pyragus.

Liūdesyje likęs –

vyras Augustinas su šeima

PADĖKA
A†A
ALBINAS RAILA
mylimas vyras, tėvelis ir senelis, mirė 1989 m. gegužės 23 d.

Nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos klebonui ir visiems kunigams, suteikusiems velioniui paskutinį patarnavimą: lankymą ligoninėje, maldas koplyčioje ir gedulingas Mišias šventovėje.

Dėkojame sol. V. Verikaičiui už giedojimą. Nuoširdi padėka giminaičiams A. B. Kuplauskams iš Lietuvos, draugams, kaimynams ir pažįstamiems. Taip pat ačiū karsto nešėjams.

Ačiū visiems, kurie užprašė Mišias už velionies sielą ir pareiškė šeimai užuojautą.

Ačiū Gyvojo Rožinio draugijai už sukalbėtą Rožinį.

Ypatinga padėka J. Plečkaitienei, pirmajai ištiesusiai pagalbos ranką, D. S. Rukšoms, padėjusiems suruošti laidotuves ir sutvarkyti našlės dokumentus.

Liūdinti žmona Marija, sūnus Vytautas, marti Jonė ir anūkas Gediminas

Šios lietuvaitės buvo nužudytos Kaune sovietinių agentų. STASĖ ŽUKAITĖ buvo gimusi 1916 m., o ELENA SPIRGEVIČIŪTĖ – 1924 m. Abi buvo pavyzdingos tautietės. Jų nužudymo aplinkybės tebėra tiriamos ir spaudoje svarstomos

Taip žuvo taurios lietuvaitės

Respublikinio klubo "Tremtinys" tarybos laikraštis "Tremtinys", išeinantis Kaune, išspausdino 1989 m. 7 nr. rašinį, iškeliantį dviejų lietuvaičių didvyriškumą ir jų žudikų niekšiškumą. Čia perspausdinamas rašinio tekstas

Mūsų gyvenime jaučiama nemažai permainų, tačiau daugelis sąstangos laikmečio aukštųjų valdininkų, kalbėdami apie pertvarką, vis dar įsikabinę laikosi tamsiosios praeities recidyvų, ignoruoja elementarią tarybinio žmogaus teisę žinoti ir girdėti tik tiesą, pažeidžia pagrindinę nuostatą apie kalbų ir darbų vienybę.

Patvartykime kauniečių Česlovo ir Sabinos Spirgevičių surinktą medžiagą. Ji – tarsi atvira, neužgyjanti žaizda, atsivėrusi dėl smurtinės artimų žmonių netekties, apibarstyta partinės, saugumo ir prokurorinės demogogijos "druska", galinti būti nesiskaitymo su tarybinio įstatymo reikalavimais etalonu. Žvelgiame į nuo laiko pageltusius dokumentus, klausomės žmonių pasakojimų ir nesitiki, kad plėšikams, žagintojams suteikiami Tarybų Sąjungos Didvyrių vardai. Tuo tarpu darbštaus, nagingo ir ramaus žmogaus, tarnavusio tautos interesams, vardas apraizgytas melo ir prasimanymų voratinkliais.

... Kauno gyventojai dar iki šiol atsimena Spirgevičių ir Čeponių šeimas. Daugelis mena Spirgevičių šeimos tragediją bei A. Čeponio ir jo bendrininkų "didvyriškai pasiaukojančią" kovą prieš...?

Prašau šį pareiškimą pateikti visuomenei. Tegul demokratijos ir viešumo aplinkoje išryškėja tikri darbai tų, kurie jau daug metų vadinami didvyriais ir raginama iš jų imti pavyzdį jaunimui.

* * *

1944 m. iš sausio 3-osios į 4-osios naktį Kaune, buvusioje Tvirtovės alėjoje Nr. 91 (dabar tai V. Jūro g. ir Taikos pr. kampinis daugiaaukštis namas) apie 21.30 val. į kiemo vartelius pasibeldė keletas vyrų. Pasivadinę policininkais, jie liepė įsileisti į vidų. Tėvelis, Stasys Spirgevičius, nuėjęs atrakinti vartelių, grįžo su keturiais ginkluotais vyrais. Jie turėjo užsikišę už diržų granatas, rankose laikė automatus. Vienas atvykėlių kalbėjo lietuviškai, kiti tyrs – rusiškai. Įėję į kambarį, jie ėmė puotauti, o apgirtę – siautėti. Mamos sesuo Stasė Žukaitė, kuri gyveno tame pačiame kieme, tik kitame namelyje, išgirdusi triukšmą, atėjo pas mus, tačiau atgal įsibriovėliai jos neišleido. Norėdama kaip nors pasprukti, Stasė pasisiūlė iš savo buto atnešti dar ko nors valgyti. Tačiau jos vienos neleido. Kartu nuėjo ir vienas užpuolikų. Stasės bute jis bandė ją išprievartauti, bet mergina atkakliai gynėsi (tai girdėjo už sienos buvusi kaimynė) ir jai pasisekė išsprukti pro duris. Mergina bėgo pas kaimynus, šaukėsi pagalbos (nes ten buvo telefonas), bet užpuolikas ėmė ją vytis ir iššovęs iš pistoleto, sužeidė kojų. Po to pribėgęs pribaigė ją šūviu į galvą ...

Tuo tarpu mus saugojęs jaunuolis, kuris kalbėjo lietuviškai, atstatęs į mus automatą, sukinėjo radijo aparato rankenėles. Didžiausioje baimėje laukėme, kas bus toliau. Man tuomet buvo 13, broliui Česlovui – 7 metai. Automato vamzdis buvo nukreiptas į tėvelį bei pas mus gyvenusią nesveiką šešiolikmetę mergaitę Kazytę. Vėliau iš to išgąsčio ji ir pasimirė.

Mano mamytė, Elena Spirgevičienė, ir sesuo Elenutė Spirgevičiūtė buvo tampomos po visus kambarius. Kokiais tikslais – nesupratau. Apie 23 val. į trobą grįžo Stasę Žukaitę nušovę banditai ir pareiškė: "Odna svoloč ubita". Po to prasidėjo tikras teroras ir gąsdinimai. Kiekvienam iš mūsų kaišiojo prie galvos pistoletą, liepė mums melstis, nes esą "atėjo paskutinė mūsų valanda".

Sugrįžusi sesuo Elenutė atsisėdo prie mūsų, šalia tėvelio ant sofos.

— Ko jie tave vedžiojosi ir ko nori? – paklausė tėvelis. Elenutė susikrimtusi atsakė:

— Ar nežinai, tėveli, ko nori vyrai iš moters? Bet aš jau geriau mirsiu ...

Netrukus ją vėl išsivedė. Tuo laiku mano mamytę Eleną Spirgevičienę gaujos vadas nusitempė ant aukšto patenkinti jo geidulių, prižadėdamas palikti šeimą gyvą. Po to banditai į kambarį atvedė seserį ir leido su mumis atsisveikinti. Elenutė kiekvieną mūsų peržegnojo. Kai mama paklausė, kodėl ji taip daro, Elenutė atsakė:

— Aš mirsiu, Jūs gyvensite.

Tuo tarpu atsidarė durys ir lietuviškai kalbantis jaunuolis, kuris mus saugojo su automatu, pasišaukė seserį į gretimą kambarį. Pasigirdo šūvis ...

Užpuolikai sugriuvo į mūsų kambarį ir prigrasino, kad niekur neišeitume ir niekam nepraneštume, nes jie vėl grįšią ir, jei neklausysim, jie susprogdins mus granatomis. Po to viską, kas buvo vertingiausia, susikrovė į maišus ir išsinešdino. Likome vieni, apiplėšti, su nužudyta seserimi. Buvo sausio 4 d., apie 1 val. nakties. Mes neturėjome net būtiniausių drabužių, nes banditai išsinešė ir vaikų rūbus.

Tėvelis su mama, giminės po tos nakties palaidojo Elenutę ir Stasę. Kas galėjo apsakyti mūsų skausmą?

Po kurio laiko, 1944 m. sausio 24-ąją, Siūlų gatvėje (dabar A. Čeponio), tėvelis pamatė, kad policija išneša iš vieno kiemo negyvą jauną vyrą. Tai buvo tas pats banditas, kuris lankėsi pas mus tą tragišką naktį ir kalbėjo lietuviškai. Jis mūvėjo tėvelio kostiuminėmis kelnėmis, kurias tąkart išsinešė.

Tą pačią dieną, po pietų, atvažiavo policija ir tėvelį su mama išvežė ATPAŽINTI NUŠAUTO BANDITO. Jie patvirtino, kad tai tas pats, kuris išvedė Elenutę mirčiai. Policijoje tėveliams pasakė, kad tai esąs ALFONSAS ČEPONIS iš Siūlų gatvės. Komjaunuolis, atsiųstas partizanauti, bet tik banditavęs. Tai patvirtino ir vėliau 1944 m. pavasarį pas Muravos kaimo gyventojus policijos rasti pagrobti daiktai, tarp jų buvo ir mūsų.

Sutinkant Naujuosius 1944-uosius metus, Prancūzų gatvėje, banditai užpuolė dar vieną butą ir apiplėšę visus ten buvusius svečius. Šeimininkai (seni Šančių gyventojai) atpažino tarp užpuolikų Alfonsą Čeponį. Tai man papasakojo to įvykio vietoje svečiuose buvusi Regina Čeponienė.

1959 m. paskelbus Alfonsą Čeponį (kartu su dar dviem Kauno komjaunuoliais) Tarybų Sąjungos Didvyriu, aš, Sabina Spirgevičiūtė-Šultienė, ir mano mama Elena Spirgevičienė, pasipiktinusios tokia neteisybe, reikalaudamos, kad būtų panaikintas toks neteisėtas įsakas (žudikas skelbiamas didvyriu), kreipėmės į įvairias įstaigas.

Buvo apklausta, kiek mus žinoma, daugiau kaip 100 žmonių. Mane tardęs LTSR saugumo komiteto tardytojas Maslauskas, mano manymu, doras žmogus, norėjęs atskleisti teisybę, pasikvietė mane ir davė tokį žodinį atsakymą: faktai pasitvirtino, pas jus buvo Alfonsas Čeponis; Alfonsas Čeponis buvo nuleistas į priešo užnugarį, bet ne į Kauną ar jo apylinkes, ir kaip jis čia atsidūrė – neaišku; mums taip pat nežinoma, kaip jis susitiko su pabėgusiais belaisviais ir kitais banditais; niekas iš partizanų jo nepažino, partizaninėje veikloje jis nedalyvavo, o banditavo.

Deja, raštu atsakymo iš niekur negavome.

1988 m. pakartotinai kreipiausi dėl šių faktų į partinės kontrolės komitetą prie TSKP (kur, beje, buvo kreiptasi ir 1958 m.). Atsakymas atėjo iš Lietuvos TSR prokuratūros (jį pasirašė Babraitis), kuriame nieko konkretaus dėl A. Čeponio taip ir neatsakyta, o pasitenkinta beprasmišku atsirašinėjimu.

Šių metų kovo pirmomis dienomis Valstybės saugumo komitete Vilniuje man buvo perskaityta 1959-60 metų tyrimo išvada, kurioje atsispindi tik dalies apklaustųjų parodymai:

1. Apklausti Muravos gyventojai (iš kur atėjo užpuolikai tą tragišką naktį ir kur buvo rasti iš mūsų pagrobti daiktai) pareiškė, kad ėjo gandai, jog moterys nužudytos todėl, kad norėjo išduoti partizanus.

2. Apklausus partizanus, paaiškėjo, kad jie nieko nežinojo, jokių žinių apie išdavimą neturėjo.

3. Policininkas Kupstas nustatė, kad politinių motyvų nužudymui nebuvo. Jis pareiškė, kad vienas užpuolikų atpažintas.

Šią išvadą pasirašė: Ferensas, Mikalauskas, Solominas, Liaudis, Galinaitis ir Maslauskas.

Esminis klausimas, dėl ko mes kreipėmės į partinės kontrolės komisiją prie TSKP, kad A. ČEPONIS NEGALI BŪTI VERTAS DIDVYRIO VARDO, ir prašymas jį anuliuoti žudikui taip ir liko be atgarsio.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tardymas 1959 metais buvo atliktas kruopščiai. Surinkta medžiaga surišta dviejuose tomuose, kuriuose daugiau kaip 500 psl. Tik kodėl ji iki šiol laikoma paslaptyje ir niekam nerodoma.

Su pagarba –

Sabina SPIRGEVIČIŪTĖ-ŠULTIENĖ

Kas valdo Ameriką?

VILIUS BRAŽĖNAS

Užkulisinė politinių grupuočių įtaka JAV politikai ir pavergtų tautų likimui

Kai gal plačiausiai skaitomas žurnalas TIME išspausdino straipsnį apie korupciją Graikijoje, įveldamas patį ministerį pirmininką Papandreas, šis už "šmeižimą" apkaltino net JAV vyriausybę. Kuriuo pagrindu? Anot Papandreas, "TIME yra valdančiųjų grupuotės leidinys". Plačiai skaitomas ir įtakingas žurnalistas George Will 1989 m. balandžio 20 d. Floridoje išeinančiame dienraštyje THE LEDGER už JAV biudžeto netvarką kaltina Amerikos "valdančiąją klasę". 1979 m. išleistoje knygoje WITH NO APOLOGIES senatorius Barry M. Goldwater skiria kelis knygos skyrius JAV užkulisių manipuliatoriams, kuriuos jis vadina "nerinktaisiais valdovais" (The Non-elected Rulers). Tais pat metais išleistoje knygoje WHO'S RUNNING AMERICA? (antrojoje laidoje) Floridos universiteto prof. Thomas R. Dye atsako į klausimą – KAS VALDO AMERIKĄ? Prof. Dye randa, jog "elitas nustato politiką, o ne masės". Svarstydamas prezidento Carterio atėjimą valdžion, autorius teigia: "Nauji' veidai krašto elito tarpe būtų tik kosmetika ir nevestų į jokį pagrindinį politikos, programų ar vertybių pakeitimą".

Jautrus klausimas

Apgailėtina, kad mūsų ir kitų tautybių išeivijoje vengiama net užsiminti apie klausimą "kas valdo Ameriką". Atrodytų, jog šaltas JAV politikos užkulisių klausimo panagrinėjimas galėtų atsakyti į daugelį šiaip jau sunkiai atsakomų klausimų ir padėtų mūsų veiksniams planuoti labiau tikrove pagrįstą veiklą Lietuvos vadavimo srityje. Pvz. vien jau atsisukus į karo meto geopolitinius užkulisius, būtų buvę pravartu žinoti apie Molotovo-Ribbentropo sandėrį apie Jaltos ir Potsdamo sutartis, Atlanto chartą ir kokie bei kieno siekiai slypėjo tų ir vėliau kitų sutarčių sudarytojų mintyse. Dabar gi mūsų spaudoje bei privačiuose pokalbiuose nenueinama daug toliau nuo gan pigaus ir nesudėtingo tvirtinimo, jog esą "visur komunistai" arba "visur žydai". Nors abiejuose tvirtinimuose ypač paviršutiniškai žiūrint, esama dalies tiesos, tai, deja, tik nukreipia dėmesį nuo gerai dokumentuotos pagrindinio elito esminės įtakos. Tai primena savo laiku pietinėse valstijose madingas baimes, kad Ameriką "bando užvaldyti Vatikanas".

Kadangi, kaip net jos priešai sovietai ir kiti pripažįsta, Amerika tebėra laisvojo pasaulio svarbiausia ir vadovaujanti valstybė – net europiečiams, kanadiečiams ir tolimiesiems australams turėtų rūpėti klausimas: kas įtaigoja Amerikos vidaus ir ypač užsienio politiką? "Elitas" yra prigijęs ir mūsų kalboje. Sunkiau su angliškų žodžiu "establishment", kuris reiškia įsišaknijusius, pozicijose įsitvirtinusius asmenis ar jų grupuotę.

Užkulisinė grupuotė

Ar yra užkulisinė valdančioji grupuotė JAV-se ir kas ją sudaro? Tas klausimas buvo plačiau svarstytas 1975 m. išleistoje (dviem laidom) mano knygoje SĄMOKSLAS PRIEŠ ŽMONIJĄ. Po to iškilo naujų duomenų ir net senesnieji šaltiniai tuo klausimu pasirodė naujoje šviesoje. Pvz. U.S. NEWS & W.R. 1988 m. vasario 8 d. išėjo specialia laida, kuri net viršelyje kėlė klausimą: "Kas valdo Ameriką?" (Who Runs America?). Sidabro spalvos viršelis čia pat didelėm raidėm atsako: THE NEW AMERICAN ESTABLISHMENT – "Naujoji Amerikos grupuotė". Paprastai JAV žinių agentūros, spauda, televizija, radijas vengia net kelti aikštėn minėtos grupuotės egzistenciją. Kam nors tą klausimą keliant, didieji rabinai klausimą apeina, autoritetingai išjuokdami "konspiratorinę pažiūrą į istoriją". Todėl teko nustebti, kad U.S. NEWS savaitraštis, suminėjęs visą eilę asmenų, "išmintingų vyrų", senos ir naujos "gvardijos" pavardžių, trumpai užkliuvo už politinės zoologijos "dramblio" – už CFR (Council on Foreign Relations) už II D. karo ir "pokarinio laikotarpio architektų". "Jie buvo vyrai, kurie suplanavo pokarinės Vokietijos ir Japonijos atstatymą" – sakė U.S. NEWS.

Matyt, CFR ir Trilateral Commission – privačių, bet didžiai įtakingų klubų – vardai darosi vis labiau žinomi visuomenei, nors jų tikslai ir būdai jiems siekti daugumai yra dar migloti. Gal todėl pastaraisiais metais CFR ir "Trilateral" nariai pasitraukia iš tų klubų, kai per rinkimus kandidatuoja į aukštas valdžios vietas. Pavyzdžiui, 1980 m. pirminiuose prezidentiniuose rinkimuose respublikonų partijoje kandidatas Ronald Reagan New Hempshire valstijoje metė kaltinimą savo (tada) konkurentui George Bush; jis esąs "Trilateral Commission" narys. Nei didžioji spauda, nei sensacijas mėgstanti televizija nepasišovė publikai paaiškinti, kas yra ta "Trilateral Commission" (sutrumpintai – TC), kodėl priklausymas jai turėtų būti neigiamas.

TC yra tarptautinis įtakingiausių valdžios, komunikacijos priemonių ir finansų žmonių klubas, kilęs iš lygiai įtakingo, maždaug 2,400 narių, JAV privataus klubo CFR. TC sudaro JAV, Japonijos, Europos ir Kanados atstovai.

Užuominos spaudoje

Iš JAV žurnalų tiktai dvisavaitinis THE NEW AMERICAN valdančios grupuotės klausimą kelia gan dažnai ir jį nagrinėja giliau. Kiti gi tik retkarčiais jį paliečia prabėgom. Dažniausiai tas klausimas užtinkamas tik dešiniojoje JAV spaudoje, kadangi ta grupuotė yra internacionalistinė. Savo pasisakymuose ne masėms skiriamuose leidiniuose ji neslepia tikslo – siekti "naujos pasaulio santvarkos", "pasaulinės vyriausybės" įgyvendinimo, ir todėl tautinių, nepriklausomų valstybių naikinimo.

Įdomu tai, kad prieš 1980 m. prezidentinius rinkimus vienas kairiausių JAV žurnalų THE NATION išspausdino vedamąjį "Ar tai dar vieni trilateriniai rinkimai?" Žurnalas bandė 1980 m. rinkimus lyginti su 1976 m. rinkimais. Tada iš maždaug 70 amerikiečių TC sąraše vos po trejų metų nuo tos grupės įsisteigimo 18 TC narių staiga atsirado pačiose aukščiausiose JAV vyriausybės vietose, įskaitant prezidentą Jimmy Carter ir vicepreziden tą Walter "Fritz" Mondale.

THE NATION manė, jog TC nenumatė 1980 m. galimybės Mondale laimėti, tačiau matė ir savo kandidatą George Bush pralaimint pirminius rinkimus. Todėl, pasak žurnalo, jie metė savo paramą trečiam "nepriklausomam" kandidatui John Anderson, tuo pat metu bandydami priversti Reaganą eiti į kompromisus. Tarp dešiniųjų vyravo nuomonė, jog kompromisas buvęs nelauktas: George Bush, buvęs CFR ir TC narys buvo pasirinktas viceprezidentiniu kandidatu. Eidamas į rinkimus, Bush iš abiejų tų organizacijų išstojęs.

Apie pašalines, JAV prezidentą apribojančias, įtakas užsiminė prez. R. Reaganas atsisveikinimo su savo štabu kalboje. Jis pareiškė, jog kai kurių jo planų įvykdymą sutrukdęs "Geležinis trikampis", kurį, pasak jo, sudaro įsišaknijusi Vašingtono biurokratija, liberalai kongrese ir komunikacijos priemonės.

Galima skayti, jog tai tik dalinė tiesa. Daugelio manymu, to "Geležinio trikampio" centre sėdi CFR ir TC branduolys su įtakingais nariais jo kampuose. Pvz. apie 10% CFR narių yra didžiosios spaudos, televizijos, žinių agentūrų leidėjai, redaktoriai, pranešėjai, bendradarbiai. Kas būtų prezidentu, paprastai per 200 CFR narių sėdi įtakingose administracijos ir vyriausybės biurokratijos pozicijose. Manoma, jog nuo pat II D. karo JAV Valstybės departamentas yra žymioje CFR kontrolėje. Konservatyvūs žurnalistai, kurių Amerikoje atsiranda vis daugiau, yra nurodę ne vieną atvejį, kai Valstybės dept. biuriokratai yra pakeitę prez. Reagano nustatytą užsienio politiką.

Rašoma knygose

Pasirodo, jog tai nieko naujo. Sen. Goldwateris savo knygoje WITH NO APOLOGIES prisipažįsta, jog 1964 m., nors ir kandidatuodamas, neturėjęs didelio noro tapti JAV prezidentu. "Aš buvau matęs Dwight Eisenhowerį pralaimint grumtynes su galios centrais Vašingtone", rašo Goldwateris. "Aš žinojau, kaip jautėsi Jack Kennedy dėl suvaržymų ir apribojimų, kuriuos buvo jam nustačiusi ta pati grupė ..."

Ekologinėje demonstracijoje gegužės 5 d. Klaipėdoje plakatų užrašai išreiškia žmonių nuotaikas

Nuotr. A. Stubros

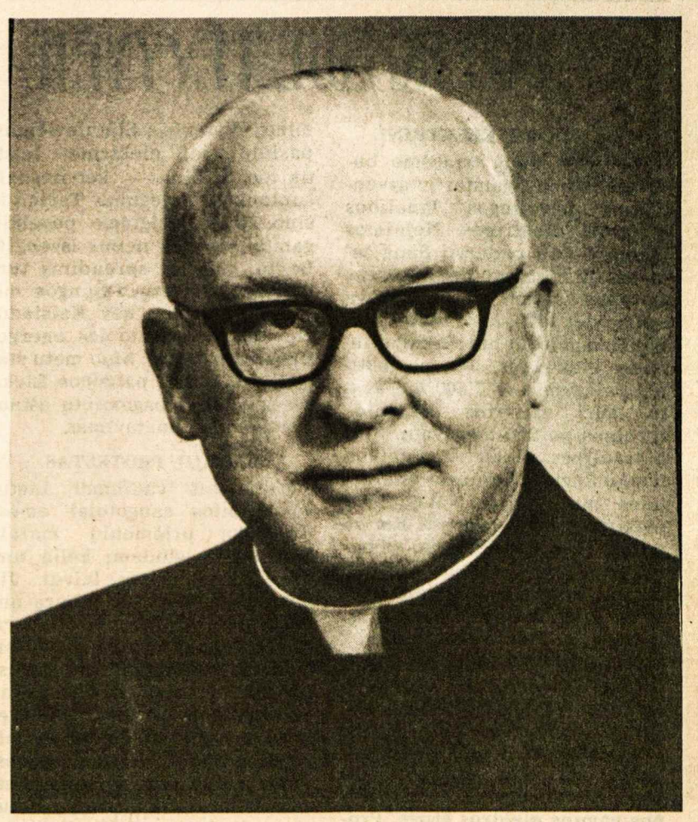

A. a. prelatas JONAS BALKŪNAS, miręs 1989 m. gegužės 31 d. Putname, Matulaičio slaugos namuose, sulaukęs 87 metų amžiaus. Buvo plataus masto lietuvių visuomenės veikėjas, žymus pamokslininkas bei kalbėtojas, lietuviškos spaudos ir veiklos rėmėjas. Palaidotas Maspethe, kur ilgus metus klebonavo ir pastatydino lietuviško stiliaus šventovę

Be abejonės praeityje visur buvo grupuočių ir "pilkųjų Eminencijų" už sostų ir vyriausybių, kurių įtaka į krašto politiką tuo metu buvo nežinoma ar tik spėjama. Tai pasitaiko net paprasčiausiose organizacijose. Tačiau tokių grupuočių politika tenka ypač susirūpinti, kai pradeda siekti tikslų, priešingų krašto žmonių valiai. Pvz. Goldwateris ten pat perspėja:

"Laisvei – dvasinei, politinei, ekonominei – yra paneigta bet kokia svarba "Trilateral" planuojamame sekančiame šimtmetyje ... Trilateristai siekia pasaulinio masto ekonominės galios, stipresnės už įjungtų tautų politines vyriausybes".

Pagal jį, internacionalistai to siekia su pagalba Wall Street bankų, akademijos intelektualų, nuo mokesčių atleistų fondų ir komunikacijos priemones kontroliuojančių asmenų, esančių CFR ir "Trilateral" sąrašuose.

Jau 1956 m. C. Wright Mills aprašė "susikryžiuojančias grupuotes" knygoje THE POWER ELITE. Pasak U.S. NEWS, kai 1961 m. So. Carolina laikraštyje buvo apie tai rašoma, žmonės nenorėjo tikėti. "Dauguma piliečių net nežino, jog tai egzistuoja ... Tačiau valdančiųjų grupuotė paveikė krašto politiką beveik visose srityse, rašė laikraštis". Reiškia – ir pavergtųjų tautų vadavimo srityje.

1962 m. skaičiau pirmą knygą tuo klausimu – THE INVISIBLE GOVERNMENT (Nematomoji vyriausybė), kurią parašė Dan Smoot, buvęs FBI direktoriaus Edgar J. Hoover asistentas. Knyga pateikė to meto CFR narių sąrašus ir jų pareigas versluose, komunikacijos priemonėse, vyriausybėje.

Netikėjau tokia vienos organizacijos galia per susikryžiavimą jos narių įtakos įvairiose srityse. Maniau, jog Amerikos žmonės to neleistų. Vienok tik vėliau patyriau, kad žmonės, kaip ir aš tada, beveik nieko apie tai nežinojo arba išgirdę netikėjo. Tik vėliau, rinkdamas medžiagą savai knygai, nustebau pamatęs, kad arti Niujorko yra CFR būstinė. Stamfordo (Connecticut) mieste gyvenant, man teko susidurti organizacinėje veikloje su bent penkiais žymiais CFR nariais. Jų tarpe buvo CFR ir kitų jos įtaigojamų organizacijų vadovybėje iškilus Frank Altshul, Lehman – bankų Wall Street dalininkas. Mano susikirtimas su juo viešame susirinkime, man tada dar nežinant kas jis per paukštis, išaukė net STAMFORD ADVOCATE dienraščio vedamąjį apie komunzimo ir atominės bombos grėsmę, pavadintą "Baimės šešėlis", nusakęs mano pažiūras.

A†A

TOMUI LEONUI

mirus,

jo tėvelius, sesutę, sūnų TOMĄ bei dukterį DAIVĄ nuoširdžiai užjaučiu –

Stefa Meškauskienė

A†A

JUOZUI KAMINSKUI

mirus,

seserį ELENĄ, brolį KAZIMIERĄ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

J. B. Aukštaičiai	*A. A. Pundžiai*
A. L. Strumilai	*M. Žižienė*
J. Ignatavičienė	*S. A. Stuopiai*
N. Merkelienė	*S. A. Dilkai*
L. A. Šeškai	*M. V. Indris*

B. Lunas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KAIŠIADORIŲ ELEKTRINĖ

Lietuvoje daug triukšmo buvo sukelta dėl gamtai ir gyventojams pavojingos Ignalinos atominės elektrinės. Nelaimės atveju ji gali padaryti daug žalos ne tik Lietuvai, bet ir kitoms Europos šalims. Dabar kova vyksta dėl 1979 m. pradėtos statyti Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės. Jos projektinis pajėgumas — 1.600 megavatų, kurį užtikrins aštuonios turbinos po 200 megavatų. Šios hidraulinės elektrinės statybą tvarko Sovietų Sąjungos energetikos ministerija. Kaišiadorių elektrinė vandenį ims iš Kauno marių. Nakties metu, kai sumažėja elektros paklausa pramonei, turbinos, panaudodamos kitų elektrinių pagamintą srovę, vandenį iš Kauno marių siurbs į 35,4 bilijono kubinių metrų talpos baseiną. Jis įrengtas šimto metrų aukščio pakrantėje. Dienos metu, pagausėjus elektros paklausai, vanduo tais pačiais vamzdžiais bus išleidžiamas į Kauno marias. Tada turbinos gamins elektros srovę. Projektuotojai apskaičiavo, kad tokiu būdu Kaišiadorių hidroakumuliacinė elektrinė per metus sunaudos 2,8 bilijono kilovatvalandžių elektros, o jos pagamins tik 2 bilijonus kilovatvalandžių. Tad iš tikrųjų bus sunaudojama daugiau elektros srovės negu jos pagaminama. Kritikams aiškinama, kad vandeniui siurbti į viršutinį baseiną bus panaudoti nakties metu atliekami elektros ištekliai, o dieną bus gaminama pramonei reikalinga elektros srovė.

NUOSTOLIAI NEMUNUI

Lietuviams labiau už papildomą elektros srovę rūpi nuostoliai Nemunui, išryškėję jau 1959-60 m., kai darbą pradėjo keturias turbinas turinti Kauno hidroelektrinė. Jos metinis pajėgumas tėra pasiekęs 100,8 megavato. Labiausiai nukentėjo žuvininkystė, nes Nemunas buvo pertvertas Kauno marias atnešusia užtvanka. Žuvys ėmė sparčiai nykti, netekusios savo nerštavietių Merkyje bei daugelyje kitų Nemuno intakų. Visiškas išnykimas gresia lašišoms ir upėtakiams. Nerštavietes tarp Kauno ir Alytaus prarado ir žiobriai. Šios ir kitos praeivės žuvys dar daugelį rudenų būriuodavosi ties elektrinės užtvanka, ieškodamos ir nerasdamos kelio į nerštavietes. Dabar lašišų, upėtakių, žiobrių žvejybą teko visiškai uždrausti. Taip pat sumažėjo ir nėgių, vėgėlių, ūsorių atsargos. Kai buvo statoma Kauno hidroelektrinė, niekas nepasirūpino padaryti praplaukimo tako neršinčioms žuvims. Tad visiškai normalus yra dabartinis Lietuvos gamtosaugininkų susirūpinimas Maskvos suplanuota hidroakumuliacine elektrine Kaišiadorių rajone. Juk ji kasdien siurbs didelį kiekį vandens iš Kauno marių ir jį grąžins į marias. Gamtosaugos specialistai nuogąstauja, kad tokia elektrinė atneš didelę žalą florai, faunai ir vandens kokybei. Speciali komisija, vadovaujama akademiko Vytauto Statulevičiaus, pasiūlė šiai elektrinei leisti tik dvi turbinas — ketvirtadalį suplanuoto pajėgumo. Tačiau ir šiuo atveju neigiamo poveikio gamtai vis tiek nebus išvengta. Be to, galutinį sprendimą turi padaryti Sovietų Sąjungos ministerių taryba, nes Kaišiadorių elektrinę stato jos energetikos ministerija. Šiuo metu statyba artėja prie pabaigos. Lieka tik specialiai pagamintų aštuonių turbinų įmontavimas.

ŽALIŲJŲ PROTESTAS

Žaliaisiais vadinami Lietuvos gamtos saugotojai ėmėsi drastiškų priemonių, mažais plaustais pastodami kelią turbinas gabenusiam laivui. Jis buvo sustabdytas ir inkarą nuleido prie Kauno hidroelektrinės balandžio pabaigoje. Kaišiadorių elektrinė yra gavusi tik dvi turbinas, kurios dabar įmontuojamos, o kitos yra Lietuvos žaliųjų užblokuotame laive prie Kauno hidroelektrinės. Šiuo protesto žygiu norima atkreipti Maskvos dėmesį į lietuvių reikalavimus. Visiškai sustabdyti jau beveik pastatytos Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės nepavyks, bet norima sumažinti Kauno marioms žalingą jos pajėgumą. Vietoj aštuonių turbinų siūlomos tik dvi ir, matyt, laukiama kompromisinio sovietinių komisijų sprendimo. "Komjaunimo tiesa" 83 nr. rašo: "Tikėkimės, kad Žaliųjų ir energetikų konfliktas įgaus protingo kompromiso formas. Šaltame pavasarinio Nemuno vandenyje nesimaudys nei žmonės, nei turbinos".

PANAIKINA NUOSPRENDŽIUS

Lietuvos aukščiausioji taryba yra sudariusi specialią komisiją, kuri rūpinasi politinių kalinių bylomis ir stengiasi paspartinti jų peržiūrą. Aukščiausiajame teisme ir prokuratūroje dabar tikrinamos baudžiamosios bylos asmenų, nuteistų už antisovietinę agitaciją ir propagandą. Lietuvos aukščiausiojo teismo pirm. Jonas Misiūnas gegužės 30 d. painformavo komisijos narius apie atliktą darbą. Lig šiol peržiūrėtose bylose nuosprendžiai panaikinti: Liudui Dambrauskui, Jadvygai Bieliauskienei, Vytautui Skuodžiui, Gintautui Iešmantui, Jonui Daščioriui, Povilui Pečeliūnui, Vladui Lapieniui, Albinui Telksniui, Henrikui Jaškūnui, Juozui Daujotui, Editai Abrutienei ir Rimantui Čekeliui. Peržiūrėta ir kun. Alfonso Svarinsko baudžiamoji byla. Pripažinta, kad jis buvo nuteistas nepagrįstai. Tad nuosprendis panaikintas, o kun. A. Svarinskas visiškai reabilituotas. Tikrinamos Nijolės Sadūnaitės, kun. Sigito Tamkevičiaus, Algimanto Andreikos, Balio Gajausko, Petro Cidziko bei kitų baudžiamosios bylos. Lietuvos aukščiausiosios tarybos prezidiumo š.m. vasario 25 d. įsaku reabilituoti 22 asmenys, nuteisti už "skleidimą melagingų prasimanymų, žeminančių tarybinę valstybinę ir visuomeninę santvarką". Jiems panaikinta baudžiamoji atsakomybė už kaltinamuosius veiksmus.

V. Kst.

AUDRA travel corporation

1989 m. kelionės į LIETUVĄ

"PAV... IĖ" gegužė ... (Finair) — PARDUOTA

"SKAMBA, SKAM... KANKLIAI!" Gegu... birželio 6 (Air France) — PARDUOTA

"GEGU... " Gegu... birželio 12 (Air France) — PARDUOTA

"ŠVEN..." Birželio ... liepos 16 (Finair) — PARDUOTA

"JUBILIEJINĖ" Liepos 10-23 (Air France)

"ŽOLINĖ" Rugpjūčio 11-20 (Finair)

"GINTARINĖ PALANGA" Rugpjūčio 11-27 (Finair)

"BOBŲ VASARA" Rugsėjo 6-19 (Air France)

"RUDENINĖ" Spalio 6-17 (Air France)

SPECIALIOS GRUPĖS

MEDIKŲ Gegužės 17-24 (Lufthansa)

KREPŠINIO MĖGĖJŲ Liepos 5-23 (Air France ir LH)

Kviečiame užsisakyti keliones iš anksto.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.
- Sutvarko keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.
- Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279

Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7

Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Tillsonburg-Delhi, Ontario

Lietuvos atgimimo sąjūdžio Delhi skyrius

rengia TRADICINĘ GEGUŽINĘ

1989 metų liepos 9, sekmadienį, 1 v.p.p., Vinco Dirsės ūkyje,

R.R.2, Otterville, Ontario, prie 59 kelio, 3 km į šiaurę nuo Delhi.

Bus jautienos kepsniai, dešros, kava, pyragai, muzika.

Laukiame visų atvykstant. Pelnas – laikraščiui "Laisvoji Lietuva".

Iki pasimatymo gegužinėje! LAS valdyba

JONĄ STANKEVIČIŲ jo 80-jo gimtadienio proga svečių vardu sveikina N. Astravienė apjuosdama jį lietuviška tautine juosta

Calgary, Alberta

NORS IR NEGAUSI KALGARIO lietuvių bendruomenė, tačiau vis suranda progų pabendrauti lietuviškoje dvasioje. Neseniai gausus lietuvių būrys susirinko A. E. Krausų rezidencijoje pagerbti jų tėvuką 80-to gimtadienio proga.

Elvyros Krausienės tėvelis, Jonas Stankevičius, gimęs Kaune, karo audrų buvo nublokštas į tolimą Australiją. Ten išgyvenęs eilę metų, panoro persikelti arčiau savųjų, dukros Elvyros, žento Arvydo ir anūkės Veronikos Krausaitės – gabios muzikės, studijuojančios Toronto universitete. J. Stankevičius yra aktyvus lietuvių visuomenėje, nuolatinis jos rėmėjas. Svečių vardu jubiliatą sveikino Nelė Astravienė ir įteikė jam dovaną – gražią lietuvišką juostą.

Korespondentė

Hamilton, Ontario

ATEITININKAI savo veiklos sezoną užbaigė birželio 3 d. su gražia vakarone. Iš Toronto atvykusi Gabija Petrauskienė pakalbėjo apie dabar Lietuvoje atgimstančią ateitininkų veiklą, Vaclovas Povilonis su savo grupe atliko meninę programą, o po to visi pasivaišino. Neseniai iš Lietuvos sugrįžusi PLB vicepirm. G. Petrauskienė visus sudomino savo pranešimu apie dabar Lietuvoje vėl pradėjusius veikti ateitininkus, jų rūpesčius ir mūsų galimybes jiems padėti. Ji atsakinėjo ir į dalyvių paklausimus. V. Povilonis su savo dainininkais – Terese Vyšniauskaite ir Vytautu Spuduliu prie elektroninio akompanimento nuotaikingai padainavo sentimentalių estradinių, daugiausiai naujųjų Lietuvos kompozitorių, dainų. Buvo ir vaidinimėlis, kurį suvaidino gražiai skambančia lietuviška šnekta jaunučiai ateitininkai, paruošti Felicijos Gudinskienės ir Dalytės Trumpickienės. Vakaronę pravedė moksleivių ateitininkų pirm. Eglė Kvedaraitė ir v-bos sekretorius Algis Rudaitis. Vakaronėj dalyvaujančius tautiečius jautriu žodžiu dar pasveikino viešnia iš Lietuvos, Gražina Kavaliauskienė. Ta proga ateitininkai turėjo išleidę ir savo laikraštėlį – "Ateities atgimimas", kurio tą vakarą nemažai išplatino.

Mūsų moksleivių ateitininkų kuopa yra pasivadinus Aleksandro Stulginskio vardu. A. Stulginskis buvo Lietuvos respublikos antrasis prezidentas ir vienas iš ateitininkijos pradininkų. Paskutiniais Lietuvos nepriklausomybės metais jis buvo pasitraukęs iš viešojo gyvenimo ir ūkininkavo netoli Kretingos Jokūbavo bažnytkaimy. Į jų ūkį visada užsukdavo ateitininkų vasarom organizuojamos po Lietuvą ekskursijos. Yra tekę matyti Kretingos Trijų Karalių "jomarke" tą berėminiais akiniais džentelmeną, kuris, tada būdamas ūkininku, tikriausiai ten ką nors pirko ar pardavė. Mačiau aš jį ir tą Baisiojo birželio dieną. Mieste tada pralėkė sunkvežimis su Stulginskiais, sukrautom valizom ir mano dėmesį atkreipusiom kambarinėm gėlėm. Nežinau, ar Stulginskiai ir gėles vežėsi, bet vėliau kalbėjo, kad p. Stulginskienė pasiėmusi ir visus savo kilimus. Tada tie staigiai užklupti žmonės nesiorientavo, kas ištikrųjų jų laukia. Mes gimnazistai tada nuėjome į geležinkelio stotį pažiūrėti, kas ten darosi. Už Kretingsodžio kaimo laukuose ant šalutinių bėgių stovėjo ilgas ašalonas pakrautas žmonėmis išvežimui į Rusijos gilumą. Pradžioj ašaloną saugojo vien tik milicija, ir žmonės galėjo išlipti iš vagonų ir nueiti ten prie kažkieno pasistatyto prekystalio ir nusipirkti limonado bei riestainių. Neatrodė dar tada, kad tie žmonės būtų labai išgąsdinti, nes vieni kitus dar garsiai sveikino "pono kapitono" ir "pono direktoriaus" vardais. Nuėję į stoties bufetą, ten pamatėme keliasdešimt pietaujančių mėlynose uniformose kariškių (NKVD). Pavalgę jie nuvyko prie ašalono ir jį apsupo kietu žiedu, o mus visus išvaikė. Ašalonas dar sustojo Kartenoje. Iš ten kaikurių tėvų pasiųsti vaikai dar parbėgo į Kretingą paimti pamirštų savo svarbių daiktų. Iš Sibiro į Lietuvą A. Stulginskis sugrįžo 1956 m. ir išgyveno Vytėnuose dar 13 metų. Sako, kad tas garbingasis ateitininkas ir Lietuvos valstybės kūrėjas žinojęs, kad ten Kanadoje, Hamiltono mieste, yra ateitininkų kuopa, pasivadinusi Aleksandro Stulginskio vardu.

K. Mileris.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame už mums suruoštas vaišes pensijon išėjimo proga. Esame dėkingi visiems to gražaus popiečio dalyviams. Ypatinga padėka priklauso rengėjoms: D. Jankūnienei, R. Pakalniškienei, E. Bajoraitienei, pobūvio pravedėjui – B. Pakalniškiui ir A. Matulicz už nuotaikingai pasakytus anekdotus.

Šio nuoširdaus pagerbimo niekad neužmiršime.

Pasiliekame visada su jumis –
Aldona ir Simas Karnai

Ottawa, Ontario

PADĖKA

KLB Otavos apylinkės renginyje, minint Motinos dieną ir mokyklos mokslo metų užbaigimą, man buvo padaryta didelė staigmena: *buvau pagerbta už 22 metų darbą lituanistinėje mokykloje.*

Nuoširdžiai dėkoju: Otavos lituanistinės mokyklos tėvų komitetui ir pirm. Danai Sakuvienei už lietuvišką juostą, mokytojoms – Stasei Danaitienei ir Sofijai Balsevičienei už ruošą, apylinkės valdybos pirm. Ritai Rudaitytei, įteikusiai KLB švietimo komisijos pirm. Algirdo Vaičiūno vertingą tautodailės knygą su prasmingu įrašu, LTI-to valdybos pirm. Irenai Meiklejohn už sveikinimą.

Visiems tautiečiams pasirašiusiems knygoje, už gėles ir įteiktą dovaną.

Alė Paškevičienė,
buvusi dr. Vinco Kudirkos lituanistinės mokyklos vedėja

AUKOS TAUTOS FONDUI Vasario 16 d. minėjimo proga iš Otavos apylinkės: $50 – S. A. Danaitis, V. Kongelis; $30 – K. Čeputis; $25 – kun. V. Skilandžiūnas, L. Giriūnas; $20 – K. Gudžiūnas, K. Vilčinskas, dr. A. Šidlauskas, A. Eimantas; $10 – V. Trečiokas, J. V. Danys, A. Jurkus, J. Markūnas, R. Barisa, V. Prisčepionka, V. Verbyla, J. Augaitis, V. Kudžma, dr. Gutauskas, G. Mitalas, R. Vilbikaitis.

Ačiū visiems aukotojams, o taip pat Ladui Giriūnui, Otavos KLB apylinkės iždininkui, už surinkimą aukų.

A. Patamsis,
TF pirmininkas Kanadoje

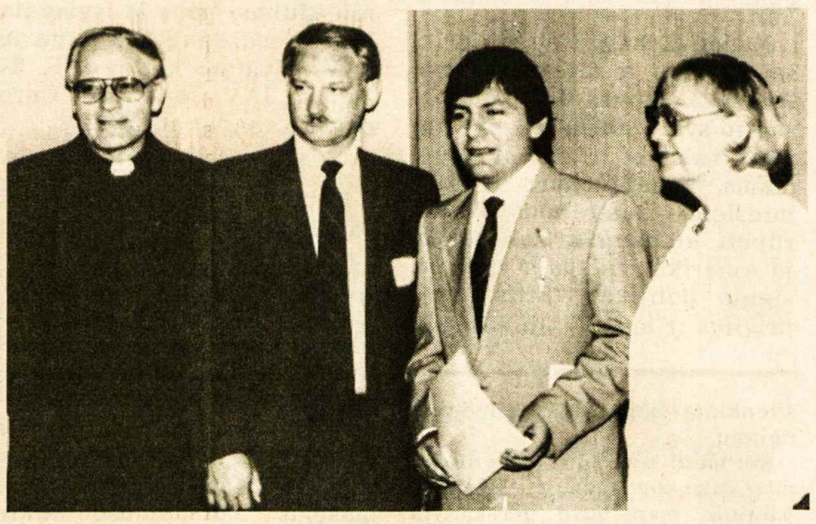

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo narys Emanuelis Zingeris birželio 1 d. Klivlande padarė išsamų pranešimą. Nuotraukoje iš kairės: kun. G. Kijauskas, SJ, A. Rukšėnas, E. Zingeris, G. Klimaitė Ntr. V. Bacevičiaus

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
- kasd. pal. čekių sąsk. iki . 5.5%
- santaupas 7.5%
- kasd.pal.taupymo s-ta 7%
- 90 dienų indėlius 9.75%
- 1 m. term. indėlius 11.5%
- 1 m. term.ind.mėn.pal. 11%
- 3 m. term.indėlius 11%
- RRSP ir RRIF (pensijos)..8.5%
- RRSP ir RRIF 1 m. 11.5%
- RRSP ind. 3 m. 11%

IMAME UŽ:
- asmenines paskolas 15.5%
- nekiln. turto pask. 1 m..13.5%
- nekil.turto pask. 3 m.. 14%

Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Su Marijos Montessori auklėjimo metodais Čikagoje susipažino trys lopšelių-darželių auklėtojos, iš Lietuvos iškviestos D. Petrutytės ir S. Vaišvilienės. Birutė Musneckienė dirba su kalbos sutrikimus turinčiais vaikais Šiauliuose, Vida Gasperkaitė — specialiame Vilniaus darželyje su beveik aklais vaikais. Reguliariame darželyje su normaliais vaikais dirba tik kaunietė Greta Navickienė. Prieš joms atvažiuojant į Čikagą ten buvo įsteigta Marijos Montessori draugija, susieta su Lietuvos kultūros fondu. Pradedant naujuosius mokslo metus šį rudenį, Kaune tikimasi atidaryti Marijos Montessori klasę.

Rytinio JAV pakraščio LB Niujorko apygardos atstovų suvažiavimas įvyko balandžio 29 d. Kultūros židinyje Bruklyne. Suvažiaviman įsijungė ir JAV LB krašto valdybos pirm. dr. Antanas Razma su vicepirm. Birute Jasaitiene. Suvažiavimas pradėtas vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, sukalbėta malda. Jis taipgi pasidalijo įspūdžiais iš neseniai įvykusio apsilankymo Lietuvoje. Trumpą žodį tarė generalinis Lietuvos konsulas A. Simutis. Krašto valdybos pirm. dr. A. Razma kalbėjo apie dabartinius pasikeitimus Lietuvoje. Pagrindinį veiklos pranešimą padarė apygardos valdybos pirm. V. Alksninis. Su apygardos apylinkių veikla supažindino jų atstovai: Bostono — Č. Mickūnas, Connecticuto — J. Nasvytis, Floridos — P. Jančauskas, New Jersey — R. Juškienė, Niujorko — V. Alksninis, Pietryčių — A. Gečys. Po pietų pertraukos aptarti būsimos veiklos planai, diskutuoti pasiūlymai.

Deimantinę veiklos sukaktį balandžio 30 d. paminėjo Providence lietuvių pašalpinis klubas Rhode Island valstijoje. Jis yra įsteigtas Amerikos piliečių lietuvių 1914 m. balandžio 14 d. Steigėjų grupelę sudarė ateiviai iš Lietuvos, 1900 m. pradėję bėgti nuo privalomos tarnybos Lietuvą okupavusios carinės Rusijos kariuomenėje. Tai buvo daugiausia menko išsilavinimo jaunuoliai, nes rusai tada draudė lietuviškas mokyklas. Daugumas klubo narių neturėjo draudos. Susirgusieji gaudavo klubo pašalpą. Klubas kviesdavo įvairius paskaitininkus, rengdavo lavinimosi kursus, Lietuvą primenančias gegužines. Providence lietuvių pašalpinis klubas 1935 m. balandžio 1 d. buvo įregistruotas atitinkamose Rhode Island valstijos įstaigose. Klubo veiklą gerokai sustiprino po II D. karo atvykę lietuviai. Deimantinės klubo sukakties šventė pradėta pamaldomis Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Klubo gyviems ir mirusiems nariams skirtas Mišias koncelebravo buvusieji klebonai kun. dr. Valdemaras Cukuras, kun. Izidorius Gedvila ir dabartinis klebonas kun. Adolfas Klimanskis. Aukas atnešė klubo pirm. Juozas Kiela su kitais nariais. Oficialioji minėjimo dalis įvyko klubo svetainėje. Steigėjų ryžtą atskleidė minėjime skaitytos 1914 m. susirinkimų protokolų ištraukos. Tylos minute pagerbti mirusieji nariai. Klubą sveikino kun. dr. V. Cukuras, Providence miesto burmistras J. Paolino bei kiti pareigūnai. Minėjimo dalyviai buvo supažinti su seniausiuoju klubo nariu Jonu Balkumi ir jauniausiuoju nariu Tomu Gaidimu. Tada prasidėjo bendri pietūs klubo nariams ir svečiams. Sukakties proga Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyriaus pirm. Saulė Šatienė gegužės 6-7 d.d. surengė lietuviškų lėlių, audinių ir medžio drožinių parodą. Parodos lankytojus labiausiai domino kaunietės liaudies menininkės Onos Bakanauskienės sukurtos lėlės. 1986 m. etnografinių lėlių tarptautinėje parodoje Krokuvoje ji laimėjo pagrindinį "Auksinės povo plunksnos" prizą už lėlių grupę "Lietuvių liaudies muzikos instrumentų ansamblis".

Australija

Kun. Juozas Petraitis, MIC, Adelaidės lietuvių parapijos klebonas, balandžio 8 d. Šv. Kazimiero koplyčioje palaimino dviejų lietuvių — gimnazijos mokytojo Andriaus Patupo ir studentės Anitos Baltutytės santuoką. Puotos salėje jaunuosius su duona ir druska sutiko jų tėvai: Aldona ir Vytas Patupai, turintys verslą Cedunoje, vakarinėje Australijos dalyje, Elena ir Viktoras Baltučiai, gyvenantys Adelaidėje. Abi šeimos yra pasižymėjusios lietuviška veikla. Jaunuosius į jiems skirtą šokį įtraukė "Žilvino" grupė. Mat jie abu buvo jos nariai. Šokiu priminta, kad jų ir ateityje lauks lietuviškoji veikla. Vaišių programai vadovavo Vytas Neverauskas ir Janina Vabolienė, V. Krėvės "Dainavos šalies senų žmonių padavimų" gražiosios kalbos stiliumi apibūdinę asmeniškas jaunavedžių savybes, jų ryšius su lietuvių organizacijomis. Medaus mėnesiui Anita ir Andrius Patupai išskrido į Fidži salas.

Britanija

Motinos dienos minėjimą Mančesterio lietuviams jų klube gegužės 7 d. surengė Anglijos lietuviai skautai. Vietinius minėjimo dalyvius ir vienuolika pas gimines iš Lietuvos atvykusių svečių pasveikino s. A. Jakimavičius. Mirusios motinos pagerbtos tylos minute. Joms ir motinai Lietuvai buvo palikta tautine juosta ir žalumynais papuošta simbolinė kėdė. Uždegtos trys Lietuvos tautinių spalvų žvakės — geltona, žalia ir raudona. Paskaitą apie motinas skaitė viešnia iš Lietuvos Laima Andrikienė, įpindama lietuvių poetų eilėraščių. Paskaitininkei padėkojo Lietuvių skautų sąjungos Europos rajono vadas v. s. J. Maslauskas. Įvairios muzikos ir lietuviškų melodijų programėlę atliko dūdų orkestrėlį sudaręs Skotijos lietuvių Canty šeimos atžalynas — sūnus ir keturios dukros.

Dr. Vinco Kudirkos 130-tųjų gimimo metinių ir "Varpo" šimtmečio minėjimą Mančesterio lietuvių klube gegužės 20 d. surengė DBLS skyrius, vadovaujamas pirm. A. Podvoiskio, pasveikinusio gausius dalyvius. Jų eilėse buvo ir keli pas gimines atvykę svečiai iš Lietuvos. Paskaitą apie dr. V. Kudirką, jo veiklą bei jos įtaką Lietuvai skaitė M. Ramonas. Ji buvo iliustruota paskaitininko įterptais dr. V. Kudirkos eilėraščiais. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Mančesterio lietuvių klube atidengta speciali dėžutė, kurioje bus renkamos aukos Sovietų Sąjungos teritorijoje vargstantiems 138.000 lietuvių. Anksčiau jiems buvo neįmanoma didesnė parama, bet dabar atsiranda galimybių. Aukomis rūpinasi neseniai įsteigtas Tautinis fondas.

Šveicarija

Ekumeninis Europos susirinkimas "Taika ir teisingumas", įvyko Bazelyje gegužės 15-21 d.d. Lietuvos katalikams jame atstovavo vyskupijų liturginės komisijos pirm. kun. Vaclovas Aliulis, Panevėžio dekanas Juozas Antanavičius, moterų sambūrio "Caritas" atstovės Olga Kazilienė, Jadvyga Stanelytė, katalikų spaudos atstovai Vytautas Ališauskas ir Petras Kimbris; evangelikams liuteronams – vysk. Jonas Kalvanas, jo sūnus kun. Jonas Kalvanas. Suvažiavimas susilaukė 700 atstovų, priklausančių šimtui aštuoniolikai protestantų ir stačiatikių grupių ir dvidešimt penkiom katalikų vyskupų konferencijom.

Vokietija

Hamburgo bei apylinkių lietuviai turėjo progą susitikti su Kauno "Granito" rankininkais ir Vilniaus "Ūlos" ansambliu. Sovietų Sąjungos aukščiausioje rankinio lygoje žaidžiantį "Granitą" buvo pakvietusios V. Vokietijos sporto organizacijos. Kauniečių "Granitas" draugiškas rungtynes turėjo su keliomis miestų rankinio komandomis. Hamburgo lietuviai kauniečiams plojo jų rungtynėse su Hamburgo Fišbeko priemiesčio rankininkais. Vilniaus liaudies dainų ir šokių ansamblį "Ūla" penkiems koncertams buvo pasikvietusi Ueterseno vokiečių folklorinių šokių draugija. Hamburgo lietuviams arčiausias buvo "Ūlos" koncertas Pinneberge, kuris dabar yra prie Hamburgo prisišliejęs apskrities centras. Ir lietuviai, ir vokiečiai žavėjosi "Ūlos" ansambliečių atliktais aukštaičių, žemaičių, dzūkų liaudies šokiais ir žaidimais, liaudies dainomis, sutartinėmis, senoviškų instrumentų muzika. VLB Hamburgo apylinkės pirm. T. Lipšienė išnuomojo salę, kai ansambliečiai buvo atvežti į Altonos stotį Hamburge ir laukė traukinio. Svečiai iš Vilniaus galėjo lengviau atsikvėpti, pasivaišinti ir susipažinti su Hamburgo lietuviais.

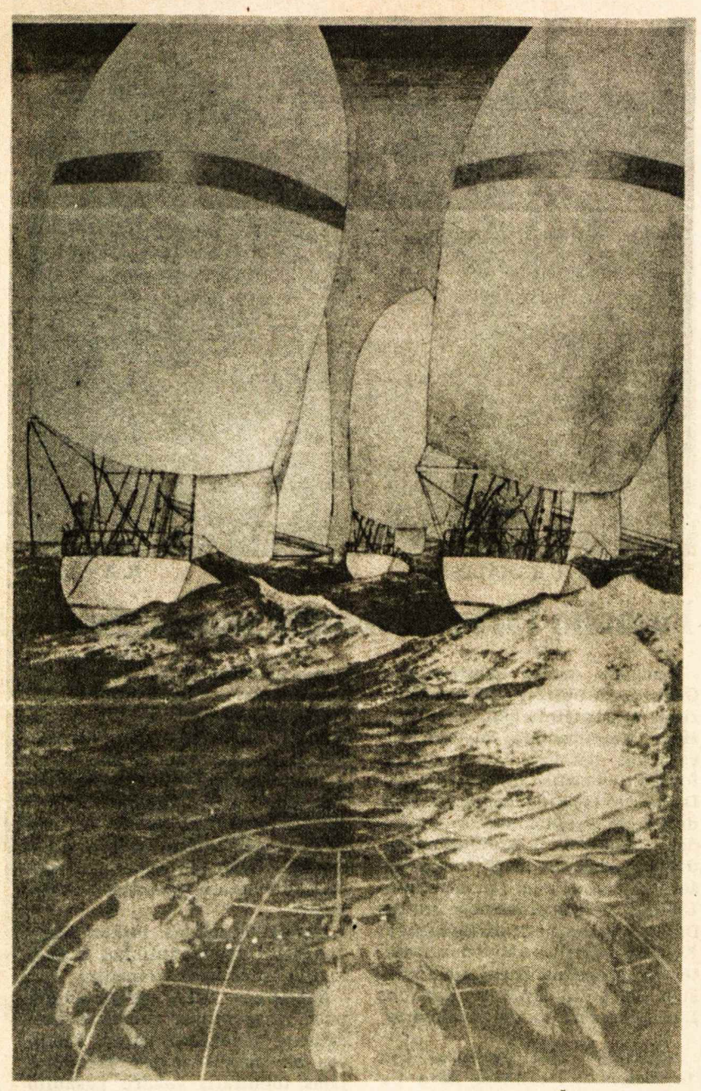

Lietuvos jachtos ant jūros bangų... Detalė iš Žygio plakato

Kanados laikraštis "Speak Up"

Gegužės mėnesio numeryje rašo apie Estiją ir Lietuvą

EDITA NAZARAITĖ

Kanadoje kartą per mėnesį išleidžiamas laikraštis "Speak Up". Jo leidėjas ir redaktorius – Giliaras Urbonas. Laikraščio "Speak Up" paantraštėje sakoma, kad leidinys prisideda prie laisvės judėjimų.

Angliškai skaitantiems baltiečiams mėnraštis "Speak Up" įdomus tuo, kad jo leidėjai itin daug dėmesio skiria Lietuvos, Latvijos ir Estijos išsilaisvinimo judėjimams, tų tautų tragiškai istorijai ir prašvintančiai vilčiai atgauti atimtą nepriklausomybę. Daug vietos skiriama Rytų Europos šalių įvykiams. Straipsniai objektyvūs, komentuojama nedaug, ribojamasi iškalbingų faktų pateikimu – tai vakarietiškojo žurnalizmo principai. Tačiau skaitytojas ras ir poleminių straipsnių, o taip pat ir kritikos Kanados valdžiai.

Naujausiame 1989 m. gegužės numeryje kritikuojamas nacionalinis Kanados dienraštis "The Globe & Mail" už jo redaktorių vienpusiškumą, komentuojant vietinius ir pasaulinius įvykius, už tendencingą vienų faktų pateiktimą, nutylint ar ignoruojant kitus.

Kitame straipsnyje, kurio autorius Wally Keeler, plačiai nagrinėjamas šiuolaikinis politinis pliuralizmas Vengrijoje. Jis rašo: "Šiuo metu Vengrijoje nėra tokio žmogaus, kuris savo jėga prilygtų Lech Valensai ir kuris galėtų įkūnyti vientisą, kryptingą judėjimą, kuris įkūnytų Vengrijos žmonių viltis ir svajones. Įvairūs opozicininkai ir nepriklausomos grupės daugiausia egzistuoja inteligentijos sluoksniuose, tarp rašytojų ir filosofų, tačiau politinio vado nėra".

Straipsnio apie Vengrijos politinį pliuralizmą autorius gana skeptiškai vertina diktatorių neva leistą opoziciją, iš kurios nuosaikumo jie turi daugiau naudos negu iš pogrindinių grupuočių. Jei tironai "duoda" šiek tiek demokratijos, tai tik norėdami sustiprinti savo valdžią, kurią labai bijo prarasti.

Įdomus neilgas straipsnis apie Estiją. Jo autorius – John Bishop. Straipsnyje rašoma apie šios mažos tautos didelę valią, kovojant prieš maskvinį gigantą. Aprašoma Estijos deklaracija dėl suvereniteto, dėl veto teisės. Autorius rašo: "Žinoma, Gorbačiovui, kuriam kaip dar nė vienam iš Kremliaus vadų itin rūpi tarptautinis prestižas, iškyla rimta dilema, sprendžiant Estijos klausimą, nes kaip atrodys prieš pasaulį, jei Raudonoji armija brutaliai užsmaugs laisvės judėjimą mažoje, tik pusantro milijonų gyventojų teturinčioje tautoje".

Straipsnyje, kurį parašė Mike Blair, svarstoma, kiek ilgai Lietuva mėgins Gorbačiovo kantrybę. Straipsnyje aptariami artėjantys rinkimai, rašoma, kad Sąjūdis, kuris susikūrė vos prieš devynis mėnesius ir turi daugumos gyventojų paramą, kandidatuoja į vietas, kurias užima išimtinai komunistai. Besidžiaugdamas laisvėjimo Lietuvoje prošvaistėmis, straipsnio autorius Blair, beje, sako taip: "Žinoma, kadangi prezidentas Bushas perėmė Reagano politiką, kuria siekiama nesupykinti Gorbačiovo, idant nepablogėtų Rytų ir Vakarų santykiai, JAV valdžia nepadarė nieko, kuo galėtų padrąsinti laisvės proveržius Pabaltijy".

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

Su jachta Karibų jūroje

Keturi buriuotojai iš Kanados ir Amerikos

B. STUNDŽIA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Vėl Šv. Martyno saloje

Apsistojome Grande Case įlankoje, kur buvo to paties vardo miestelis bei neblogas paplūdimys. Pakrantėje stovėjo eilė namų ir daug nelabai ištaigingų restoranėlių. Kainos frankais buvo palyginti gana aukštos — mat turistinė vietovė.

Naktis nebuvo iš ramiųjų, nes iš tarpukalnės vis išsprūsdavo stiprūs vėjo gūsiai su lietumi, kuris tęsdavosi gal dvi, tris minutes. Jachtoje pro bliktį kai kur varvėjo, ir kelios antklodės bei paklodės truputį sušlapo.

Antradienio rytą vėl trumpai palijo, bet greitai išsiblaivė. Išėję iš įlankos stūmėmės pamažu su varikliu prieš vėją ir prieš vakarykščio dydžio bangas. Sėdintieji vairinėje buvo bangų aptaškomi. Nors ir šiltas oras, bet išdžiūti nespėdavome. Nesitikėjome tokio bangavimo, todėl neturėjome paprastai jachtose naudojamos neperšlapančios aprangos.

Apėję šiaurinį salos pakraštį ir palikę kairėje Tintamarre salą, jau su burėmis pasisukome į pietus. Verta paminėti, kad Tintamarre yra privati nuosavybė, bet jachtoms leidžiama sustoti, tik įgulos toliau paplūdimio negali eiti. Saloje veisiasi daug ožkų, todėl kai kurie buriuotojai ėmė jas šaudyti ir ožkieną kepti.

Sekančiai nakčiai nutarėme sustoti Orientale įlankoje. Įplaukimą iš abiejų pusių ribojo rifai, ant kurių bangos virė, kunkuliavo, ištikšdamos aukštai į orą. Reikėjo įplaukti 270° kursu, taikant į namą su raudonu stogu. Taip ir nebuvome tikri, kuris buvo tas namas, bet, laikydamiesi kurso, įlankon įslinkome. Bandėme išmesti inkarą pietinėje įlankos pusėje, kur matėsi stovinčios dvi ar trys jachtos. Ieškodami sustojimo vietos, vos ant seklumos neužsėdome; porą kartų su kyliu bakstelėjome dugną. Labai nesmagus būna jausmas užkliuvus ant seklumos, o blogiau — ant uolos, kur iš šalies negalima tikėtis pagalbos.

Teko praleisti visą naktį San Blas salyne, netoli Panamos, užlipus jachtai ant rifų, porą kartų Bahamose ir tiek pat kartų Ontario ežere.

Apsisukę patraukėme į šiaurinį krantą, kur išmetėme inkarą netoli gražaus paplūdimio ir palmių giraitės. Netoliese stovėjo turistinis laiviūkštis. Keliolika keleivių, iškelti į krantą, užkandžiavo ir maudėsi, bet ilgai neužtruko ir išplaukė. Vanduo buvo šiltas, švarus, tad patogiai ten išsimaudėme.

Tolyn į pietus

Sekančią dieną, saugiai išlindę iš įlankos, su geru šoniniu vėju ir vėl su aukštomis bangomis, pasukome 155° kompaso kursu į prancūzų valdomą Šv. Baltramiejaus salą.

Prie vairo keisdavomės kas valandą, nes prie tokio bangavimo vairavimas buvo vargininantis. Artinantis prie salos, teko praplaukti eilę iš vandens išlindusių uolų nuo keliolikos iki šimto ar daugiau pėdų ilgio ir gal virš dešimties pėdų aukštumo. Ant jų nebuvo jokių šviesų, tad naktį nebūtų saugu prie jų atsidurti.

Kairėje palikome nedidelę, gal kokios mylios ilgumo, negyvenamą Faurche salą. Šv. Baltramėjaus salos uostas yra Gustavia, į kurį negalėjome įplaukti, nes buvo perpildytas. Netoli uosto buvo inkarvietė Anse du Carassol, kur ir sustojome.

Netoliese krante buvo kažkokia įmonė, bene jūros vandeniui nudruskinti, iš kurios sklido triukšmas. Kaip pasikeitė ten viskas! Prieš dvidešimt trejus metus laisvai įplaukėme į uostą, nes tada ten stovėjo pora jachtų ir nieko daugiau. Dabar gi ten yra jachtklubas, marina ir visokių motorlaivių bei jachtų uoste prikimšta. Be to, dar buvo atplaukęs keleivinis laivas, tat gatvėse ir krautuvėse buvo kamšatis.

Miestelis gana gražus, uostas saugus, kitokia prancūziška aplinka, tad nenuostabu, kad pilna lankytojų. Su motorvalte uostą pasiekdavome per dešimt minučių.

Kadaise siautėjo piratai

Šv. Baltramiejaus (sutrumpintai St. Barths) salą 1493 m. atrado Kolumbas antroje savo kelionėje. Karibų genties indėnai salą vadino OUNALAO. Pirmieji kolonistai, vadovaujami Jacque Gentes, arba Le Gendre, ten isikūrė 1648 m. Po trejų metų sala buvo perduota Maltos riterių ordinui. 1656 m. visą koloniją iššudė indėnai. Praslinkus dvylikai metų, saloje apsigyveno hugenotai, kurie gerai sutarė su piratais ir bukanieriais, nes iš jų turėjo daug naudos. Mat jie plėšdavo ispanų laivus.

Vienas žinomesnių piratų Montbars, vadinamas išnaikintoju, saloje turėjo savo vadovietę. Jis keršijo ispanams už beatodairišką Karibų jūros salose gyvenančių indėnų teriojimą. Vėliau salos gyventojai nemažai padarė pinigo per Amerikos revoliuciją.

1784 m. sala buvo perleista švedams, kurie padarė eilę pagerinimų; pastatė gražių namų ir uostą, kurį pavadino savo karalių vardu – Gustavia.

Per Napoleono karus salą porą metų valdė anglai. 1852 m. miestelį nusiaubė gaisras. 1878 m. salą vėl perėmė prancūzai, kurie ir dabar ten šeimininkauja. Gyventojų yra netoli 3000.

Čia užsiregistravome pas uosto kapitoną, kuris tik pasiteiravo kur jachta pastatyta nakčiai.

Buvome užmiršę nusipirkti duonos, tad iš ryto dar kartą nuplaukėmė į uostą. Keleivinis laivas su turistais buvo išplaukęs, tad gatvėse nereikėjo stumdytis.

Turbūt apie 10 v.r. išburiavome į Salinę (Druskinę) įlankėlę. Ten radome puikų paplūdimį, smėlėtą dugną, krištolinį permatomą vandenį ir vaikščiojančias krante su "bikini" gražuoles. Gaila, negalėjome nakvoti, nes trūko užuovėjos, buvo banguota ir per arti rifų. Gerai apsvarstę vėl pakėlėme bures.

Sala be vandens

Jachtos kursas buvo negyvenama Fourche sala. Ten nedidelėje įlankėlėje stovėjo dar pora jachtų, bet pavakare jos išplaukė ir likome vieni.

Sala – tai ištisas kalnas, apie puskilometrio aukštumo, apaugęs krūmokšliais, kaktusais ir, atrodo, išdžiūvusia žole. Sustojome gal 50 pėdų nuo kranto, nes visur buvo gilu ir išmetėmė inkarą, kur iki dugno buvo 3-4 sieksniai. (20-25 pėdos). Krante nebuvo paplūdimio, tik vieni akmenys. Aukštai kalne karstėsi keliolika ožkų, matyt, sala buvo gamtos draustinis. Saloje nebuvo vandens. Turbūt ožkoms užtenka ryto rasos ir randamo augaluose. Bandžiau pasilypėti į kalną, bet sutikti kitos jachtos du vyrai perspėjo pasisaugoti kaktusų dyglių. Vienas ir parodė pradurtą minkštų batų guminį padą.

Naktį atrodė, jog esame didelėje duobėje – nesimatė jokio žiburėlio, nesigirdėjo jokio garso, išskyrus jūros ošimą. Iš ryto ožkos nusileido į pakalnę ir skabė krūmokšlių lapus.

Ankstyvą rytą palikome įlanką ir nustebome! Įvyko kažkas netikėto: prapuolė pasatų vėjas ir didelės bangos. Iš pietvakarių pūtė lengvas vėjas, todėl plaukėme pilnomis burėmis.

Grįžtame

Po pietų įplaukėme į Simpsono įlanką, prie kurios yra orauostis. Išmetėmė inkarą rytinėje pusėje, nepertoliausiai nuo kranto tarp kitų jachtų ir motorlaivių, beveik šalia paskendusio laivo. Vakarinėje įlankos pusėje matėsi kitas pusiau pasinėręs laivas matyt, uragano pristumtas prie kranto.

Iš įlankos eina trumpas kanalas į Simpsono lagūną, kuri yra maždaug devynių jūrmylių ilgumo. Per kanalą, pastatytas sukamas tiltas, kad jachtos ir motorlaiviai galėtų iš lagūnos išplaukti. Krante yra Pelikano vasarvietė, puošnus viešbutis ir kazino, kur galima lengvai pinigus palikti.

Čia turėjome atsisveikinti su Vygandu, kuriam tą dieną reikėjo išskristi į Bostoną. Taigi vakare jau nebeturėjome ilgų pašnekesių apie pasaulio santvarką, kuriuos dažniausiai vėsdavo Mečys su Vygandu ir kartais man įsiterpiant. Raimundas diskusijose nedalyvaudavo, nes jis visada anksti eidavo miegoti ir anksti keldavosi.

Šeštadienį jau nebekėlėme burių ir su variklio pagalba išplaukėmė į Groot įlanką, iš kurios kelionę pradėjome. Pakeliui gražiai sudėjome bures ir viską jachtoje aptvarkėme.

Pasatų vėjas vėl atsigavo, pūtė iš jam priprastos krypties. Pasiekę įlanką ir pasisukalioję apie daugelį jachtų, sustojome prie tiltelio. Tuo metu ir kitos išnuomuotos jachtos ėmė grįžti, o pora rengėsi išplaukti.

Pabaigę tvarkyti jachtą, perdavėme ją marinos pareigūnui ir atgavome užstatą, kurį reikėjo palikti, jeigu būtų suplėšytos burės arba šiaip kas sugadinta.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Atžalynieičių "Kepurinės" šokis gegužės 13 d. koncerte Toronto Lietuvių namuose Nuotr. B. Tarvydo

Klivlando Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla išleido tris abiturientus. Nuotraukoje pirmoje eilėje iš kairės: Andrius Dunderas, Andrius Belzinskas ir Matas Stungys; stovi: kun. G. Kijauskas, SJ, PLB valdybos vicepirm. M. Lenkauskienė, mokyklos vedėjas A. Apanavičius ir JAV LB Klivlando apylinkės valdybos pirm. V. Brizgys Nuotr. V. Bacevičiaus

Čikagos teatro kolektyvas "Vaidilutė" gegužės 21 d. Jaunimo centre sėkmingai suvaidino V. Mykolaičio-Putino 4 veiksmų dramą "Daktaras Gervydas". Nuotraukoje iš kairės: R. Jankauskas, D. Viktoraitė, A. Viktora, G. Braslauskaitė, E. Šulaitis, V. Lapėnas, S. Gudis, A. Pankienė, K. Bielskutė. Nuotraukoje trūksta rež. L. Šulaitytės-Day Nuotr. Z. Degučio

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:
Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*

Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

Nauji ir naudingi pasikeitimai siuntiniams į Lietuvą

Dabar galime siųsti siuntinius su pilnai apmokėtu muitu ir visomis kitomis išlaidomis, kaip buvo daroma iki 1984 metais. Leidžiamųjų siųsti daiktų sąrašas yra platesnis, kiekiai didesni ir muitas mažesnis.

Siūlome praktišką, naudingą ir pageidaujamą tokios sudėties siuntinį: sportinis kostiumas, "Adidas" arba "Puma" firmos, sportiniai vyriški arba moteriški žymiųjų firmų batai, puošni palaidinukė, išeiginiai marškiniai, 500 gr naturalios kavos (instant), 2 sv. įvairaus tualetinio muilo, moteriškas arba vyriškas lietsargis, striukė. **Siuntinio kaina $500**

Taip pat parduodame prekes ir Vilniaus užsienio valiutos parduotuvėje "Merkurius", kur kliento nurodytas asmuo gali pats prekę pasirinkti. (Automobiliai, šaldytuvai, mezgimo mašinos, televizijos aparatai, video, stereo magnetofonai ir kt.)

Sudarant testamentus suteikiame praktišką patarimą, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu ***paveldėtojui būdu.***

Baltic Stores Co. Z. Juras
11 London Lane, Bromley, Kent, BRI 4HB. England
Tel. 01 460 2592
Tik per Angliją pigiau ir greičiau

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712, 694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

ENCHANTÉ Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50–60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

A. a. ELENA MAJAUSKAITĖ ANTINIENĖ

Reikšmingos sukaktys

Šiais metais Apreiškimo parapija Bruklyne, Niujorke, švenčia 75-rių metų savo gyvavimo sukaktį, o jos klebonas kun. Jonas Pakalniškis – digubas sukaktuvininkas. Jis džiaugiasi 50-ties metų kunigystės ir savo amžiaus 75-rių metų sukaktimis.

Šios garbingos ir neeilinės sukaktys gegužės 21, sekmadienį, buvo įspūdingai pažymėtos ir atšvęstos. Prieš Mišias šios parapijos choras, kuris yra įsisteigęs irgi prieš 75 metus, atliko, trumpą religinės muzikos koncertą. Jis giedojo "Maldą už tėvynę", J. Dambrausko; Ritonė Ivaška pagrojo "Viola concerto", Telemanno; Vytautas Alksninis pagiedojo "Parveski Viešpatie", muz. J. Strolios, žodžiai – P. Jurkaus. Choras giedojo "Veni Jesu" Cherubini, o Rasa Bobelytė-Brittain pagiedojo "Ave Maria", Verdi, vadovaujant muz. Viktorui Raliui.

Vėliau chorui giedant "Ecce Sacerdos Magnus", procesija su Bruklyno vysk. Frances Mugavero, vysk. Paulium Baltakiu, OFM, ir apie 26 kungais bei veinuoliais artėjo prie altoriaus.

Mišias koncelebravo sukaktuvininkas klebonas Jonas Pakalniškis, Viešpaties Atsimainymo parapijos kleb. prel. Pranas Bulovas (sukaktuvininkas ten yra ėjęs vikaro pareigas) ir svečias iš Floridos, sukaktuvininko draugas iš seminarijos laikų, kun. Vytautas Pirkturna (jam irgi šiais metais sueina 50 metų kunigystės sukaktis, kurią jis rengiasi švęsti Kauno katedroje, kur buvo išventintas kunigu).

Per Mišias Choras giedojo lotyniškai ir lietuviškai.

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, kalbėjo: "... Apreiškimo parapija, tarp kitų Niujorko lietuvių parapijų, buvo ir tebėra pirmaujanti-centrinė, taip ir kun. Pakalniškis, tarp aštuonių vadovavusių klebonų, šalia amžinos atminties kun. Norbeto Pakalnio, užima žymiausią vietą. Šiai parapijai sukaktuvininkas pašventė 30 metų. Tarnaudamas parapijiečiams 18 metų išbuvo vikaro pareigose ir 12 metų – klebono. Gimęs Niujorke, augęs bei subrendęs Lietuvoje, kun. Pakalniškis gerai suprato tiek čia gimusių, tiek pokarinės emigracijos lietuvių rūpesčius bei poreikius. Vieniems ir kitiems jis buvo mielas ir savas. (...) Kai dvi kitos Niujorko lietuvių parapijos užsidarė, Apreiškimo parapija, šiltos sukaktuvininko asmenybės dėka, pasiliko lietuvių religiniu ir tautiniu centru.

Nuoširdžiu žodžiu parapijiečius ir sukaktuvininką sveikino Bruklyno vysk. Frances Mugavero. Mišių pabaigoje visiems nuoširdžiai padėkojo sukaktuvininkas kun. Jonas Pakalniškis.

Iškilmės buvo tęsiamos 2 v.p.p. Kultūros židinyje. Su garbės svečiais supažindino Alfonsas Samušis. Sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, buvo trumpa meninė programa. Apreiškimo parapijos choras padainavo "Kur giria žaliuoja", J. Gudavičiaus, Jadvygos Matulaitienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblis "Tryptinis" pašoko keturis šokius, o Viktorija Garbauskaitė (ji ir meninei programai vadovavo) paskaitė B. Brazdžionio eilėraštį "Aš čia gyva".

Gautus gausius sveikinimus raštu suminėjo Alfonsas Samušis. Po to sekė kalbos ir sveikinimai žodžiu. Gan ilgą kalbą pasakė prel. Pranas Bulovas, o trumpesnes kalbas – kun. Vytautas Pikturna ir kun. Dominyko Valenti. Trumpai kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis ir vysk. Paulius Baltakis, OFM. Žodžiu sveikino Lietuvos skautų s-gos vyr. s. Petras Molis, Lietuvos skaučių s-gos – Lilija Milukienė, radijo "Laisvės žiburys" vedėjas – Romas Kezys, Lietuvių pranciškonų vienuolyno viršininkas – kun. Antanas Prakapas, OFM, LB Niujorko apygardos vardu – Vytautas Alksninis, LB Woodhaven apylinkės – Aloyzas Balsys, parapijos tarybos ir vyčių – Bill Kumeta (jis įteikė didelį Aušros Vartų Marijos paveikslą), Niujorko skautų vardu – Vida Jankauskienė, Lietuvių kredito kooperatyvo "Kasa" – Algirdas Šilbajoris, choro – vargoninkas Viktoras Ralys, ateitininkų – Juozas Rygelis, Maironio šeštadieninės mokyklos – Pranas Gvildys ir Katalikių moterų 29 kuopos – Eugenija Kezienė.

Pagaliau prabilo sukaktuvininkas kleb. kun. Jonas Pakalniškis. "(...) Esu labai dėkingas jums už jūsų tokį gausų atsilankymą bažnyčioje ir salėje. (...) Dėkoju chorui, kuris kiekvieną sekmadienį džiugina gražiu giedojimu. (...) Aš neatsisveikinu su jumis. Apsigyvensiu jūsų artumoje, kiek man sveikata ir jėgos leis, toliau bendrausiu su jumis. (...) Naujajam klebonui kun. Vytautui Palubinskui linkiu, kad gerasis Dievas laimintų jo darbus ir kad parapijiečiai jam įvairiais būdais pagelbėtų. Apreiškimo parapijai linkiu ilgų gyvavimo metų!"

Klebonui kun. J. Paklniškiui baigus kalbėti, buvo sukeltos ovacijos ir sugiedota "Ilgiausių metų!" Šioms sukaktims paminėti buvo išleistas redaguotas Alfonso Samušio gražus žiniomis ir turiningas leidinys, apie Apreiškimo parapiją, 104 psl.

p. palys

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Mirė mama!

KLEMENSAS JŪRA

Atsiliepimas į telegramą: 1989 m. balandžio 26 d. Kaune mirė a.a. pedagogė Elena Majauskaitė-Antinienė

Giliausias skausmas, kuris neparodomas,
Karčiausios ašaros, kurios nematomos.

Mirė Mama! prieš akis nekaltai melsvas telegramos lapelis iš Kauno. Mirė Mama! Kiek fatališkai klaikaus, širdį plėšiančio skausmo telpa dviejuose aštuonių raidelių žodžiuose – Mirė Mama!

Ne mano ji motina!

Gal niekada nematytų, nepažintų asmenų motina?

Tai kas?

Nei širdgėla, nei sielvartas nuo to nesumažėja!

Kiekviena motina – dalelė tavo-mano motinos!

Motinos mirtis – visus skausmingu gedulu gaubia. Visiems išspaudžia tyrą ašarą. Graudų atodūsį. O tikinčiam – deginančią sujaudintos širdies maldą Kūrėjui!

Motinos Diena!

Giliausiu mano įsitikinimu – visos dienos priklauso Motinai! Per visas dienas turime milijoną motyvų pririnkti glėbius gražiausiom dėkingumo ir pagarbos gėlėmis kvepiančių žodžių mūsų motinom! Gyvoms ir – iškeliavusioms amžinybėn ...

Visi turėjom ar tebeturim motiną. Visos motinos – MŪSŲ Motinos!

Motina mažutėlio besišypsančio kūdikio!

Motina – sausa kaulėta ranka švelniai nuglostanti vaikaičio-provaikaičio skruosto ašarėlę. Ji – giliausiai atjaučianti, guodžianti, raminanti ir stiprinanti ...

Motina – mūsų būties pradžia!

Esame motinos kūnas-kraujas! Esam jos meilės-pasiaukojimo rezultatas!

Esam motinos didžioji viltis. Jos sielos virpulys, džiaugsmas ir sielvartas!

Mūsų pasisekimai, skausmai, nelaimės, veidrodžiu atspindi motinoje: šimtais kartų gilesnis skausmas, aštresnėmis strėlėmis susminga į motinos širdį, sielą: didesniu ryžtu, šiurpesniu nelaimingumu sukrečia jos buvimą ...

Iš tikrųjų, gyvybinė gija, rišanti motinos meilės kūdikį dar prieš jo gimimą, niekada nenutrūksta per visą žemiškąją būtį.

Motinos Diena – simbolinis priminimas, kad ne viena diena, o trys šimtai ir šešios dešimtys penkios (ar šešios) dienos priklauso mūsų motinai, kurios gyvybine dalele esame per visą gyvenimą!

Motina – mūsų būties pradinė priežastis: už viską, kas esame, kuo džiaugiamės, kuo didžiuojamės – pagrindinė dėkingumo skola priklauso motinai. Jos meilė vyrui – vaikų tėvui, dėl neišskaičiuojamų priežasčių, gali išsibarstyti dienų užuoganose, gali išsiskaidyti būties miglynuose, bet ... jos meilės vaikam net mirtis nenuslopina!

Aš tikiu – ir visada tikėjau – kad pomirtinę motinos meilės išraišką, jos globą ir užtarimą pas Visatos Kūrėją, esu patyręs nuo kūdikio dienų, kai didžiai žiauriuose lūžiuose ieškodavau jos pagalbos – rasdavau prie motinos kapo ...

Jeigu motinos mirtis giliausiu skausmu perveria mūsų širdį – tikėkim – jinai mūsų neužmiršta ir neapleidžia! Ji – mūsų akims nematomu, bet sieloje jaučiamu motinišku žvilgsniu lydi, stebi mūsų žemiškąjį buvimą.

Mirusios motinos – tarpininkės, globėjos, rūpintojos prie Visatos Kūrėjo Sosto! Jos lydi mūsų žingsnius iki būties dienų galo! Sieloje jaučiame jų meilų žvilgsnį!

* * *

Liūdnai nedrąsios minties išraiška atsiliepiu į ledu dvelkiančią telegramą:

"MIRĖ MAMA – Vaikai"

Netikėtai 1989 m. balandžio 26 d. Kaune iškeliavo amžinybėn pedagogė Elena Majauskaitė-Antinienė, skulptoriaus Roberto Antinio našlė, bebaigdama 77-tuosius metus, ilgo, turiningo ir pasiaukojančio gyvenimo.

Rokiškio gimnazija, Pedagoginis Klaipėdos institutas, daugelis dešimtmečių nenuilstamo pedagoginio darbo. Buvo ištekėjusi už Lietuvos puošėjo-dailintojo skulptoriaus Roberto Antinio, pasižymėjusio Nepriklausomybės paminklais ir Lietuvos įžymiųjų asmenų skulptūromis. Džiovininkas nuo studijinių metų Paryžiuje iki turiningai gilios senatvės. Didesnę amžiaus dalį praleido ligoninėse, dažnai guldamas ant operacinio stalo, Aukštosios Panemunės ir Romainių sanatorijoje. Per ištisus dešimtmečius būdamas rūpestingiausioje žmonos globoje, pajėgė sukurti šimtus vertingų meno kūrinių. Paliko Kaune kūriniais nusagstytą R. ir R. Antinių (tėvo ir sūnaus) skverą. Papuošė ir kitus Lietuvos miestus.

Skulptorius Antinis nuo jaunystės dienų laimėjęs premijų, medalių ir pagerbimų (Paryžiuje, Kaune, Vilniuje, Minske, Rygoje ..., vienas įžymiųjų monumentaliosios ir dekoratyvinės skulptūros puoselėtojų. Nepakartojamai savitas liaudies dailės tradicijų interpretuotojas. Legendų, padavimų, dinamiškomis formomis mene realizuotojas. Ypačiai pažymėtini jo paminklai – Rietave, Širvintose, Ukmergėje, Druskininkuose, Palangoje, Rokiškyje, Kauno senamiestyje, jau minėtame Antinių skvere, Panevėžyje ir kitur.

Skulptorius Antinis mirė prieš 8 metus, peržengęs brandžiai kūrybingą 80 metų amžių (1898-1981), palikdamas sūnų Robertą Antinį jaunąjį (LE I t. duota netiksli gimimo data) ir dukras – grafikę Daivą ir mokytoją Eglę.

Elena Antinienė, globodama paliegėlį vyrą-menininką, skurdžiausiais pokario metais, pati būdama nestiprios sveikatos, augindama tris mažuosius, gindama šeimą nuo bado, – neapleido mokyklos. Per daugiau kaip 30 metų uoliai darbavosi su protiškai silpnai išsivysčiusiais mokinėliais, jiems teikdama žodžiais nenusakomą kantrybę ir motinišką pasiaukojimą. Mokykloje ir namuose buvo neapsakomai reikalinga vaikams ir kūrybiniu veržlumu degančiam vyrui-invalidui ... – trims mažiesiems, kasdieną reikalaujantiems sunkiai gaunamos duonos, pieno ... Jos šeima namuose, jos "šeima" mokykloje, kuriems motiniškai pasiaukojusi atidavė ilgus ir sunkius dešimtmečius ...

Nerandu tinkamų žodžių išreikšti pelnytai pagarbai lietuvei-motinai, o kartu – *visoms* mūsų motinoms, metų metais pasiaukojančioms dėl būsimųjų kartų! Motinų auka išsugdo humaniškai jautrias širdis, įkvepia negęstančią meilę kilnumui, gėriui, grožiui, tėvynei Lietuvai ir Visatos Kūrėjui!

Atsimenu kartą, senais prieškariniais laikais, pasiklausiau jauną skulptorių Robertą Antinį, šnirpiantį prie didžiulio ąžuolinio rąsto: Skulptorius nubraukė prakaitą ir nušvitusiu veidu paaiškino:

– Matai ... iš šito ąžuolo išskaptuosiu didingą moters statulą ...

– O kaip ją pavadinsi? Ar jau sugalvojai vardą?

– Vadinsis ... Lietuvos Motina! – kukliai palenkė galvą.

Nežinau, ar jis kada užbaigė tą kūrinį, bet dabar jį prisiminiau po 51 metų.

* * *

Nuskriausčiau mirusios motinos-pedagogės šviesų atminimą, jeigu nepridurčiau kelių sakinių, iš jos paskutiniopriešmirtinio laiško seserėnui Pietų Amerikoje. Jos laiškas – lyg testamentinis atsisveikinimas:

Verbų sekmadienis,
1989 m. kovo 26 diena

"Mielas Rimgaudai!

Tau rašo teta iš tolimosios Tavo tėvų-protėvių šalies. Aš žinau, esi labai užimtas. Tau brangi kiekviena minutė, tačiau drįstu Tave trukdyti. Tavo tėvai man neberašo. Gal per daug privargę, gal serga ar nebenori su mumis kontakto? Mielas Rimgaudai, Tavo tėvai – puikūs, nuostabūs žmmonės! Tavo mama kartu su manim gyveno, kol išvyko užsienin. Tai buvo žemės angelas: graži ir labai gera! Tavo tėvas – aukštos kultūros žmogus. Mano Robertas buvo juo sužavėtas! Mūsų tauta atgijo! Gyvenam jausmais ir sentimentais. Džiaugiamės mūsų trispalve ir Himnu! Galim atvirai kalbėti apie skriaudas, patirtas per kelis dešimtmečius. O tų skriaudų buvo nesuskaičiuojama begalė! Ir tokių baisių-šiurpių, kokių dar nematė pasaulis! Tačiau ... bent kol kas neturim suvereniteto, dūstam aklavietėje ... Mums vis dar labai daug ko trūksta: net paprasčiausių buitinių reikmenų, kas jums gali tik juoko sukelti. Pvz. neturim skalbimo ir higienos priemonių, saldumynų, kavos ... Didžiausias vaistų trūkumas, kaip buvo tuojau po karo. Kodėl?

Tą sunku suprasti! Žinau, jūs jau esate brazilai, bet tavo tėvai, be abejo, ilgisi Gimtojo krašto. Žinau, jie ir sapne sapnuoja Lietuvą! Mūsų senasis Karo muziejus – vėl atstatytas! Laisvės statula vėl švyti, kuri buvo nugriauta! Pas mus viskas buvo išdraskyta, suniokota, sutrypta ...

Vėl sugrįžo tikėjimas, bažnyčia, dvasiškiai, kas taip giliai skausmingai buvo nuo mūsų nušalinta. Rašau Tau todėl, mielasis Rimgaudai, kad Tavo gyslose teka garbingas lietuvio kraujas! Mes turėjom daugelį puikių žmonių, aukštos europinės kultūros, didžiai šviesių asmenybių, kuriais visada didžiuojamės! O, taip: mes turim ir dabar šių laikų vaidilų! Jie savo protą, jėgas ir žinias – viską atiduoda Tėvynei! Dabar visas pasaulis mus žino, domisi ir gerbia! Tu ir Emantė irgi esate vieni iš tų šviesiųjų lietuvių, kurie praturtinate mūsų tautinę didybę savo protiniais sugebėjimais. Aš, kaip dauguma mano amžiuje, nesu sveika, nei tvirta! ką tik išėjau iš ligoninės, bet ... nepasveikau. Tavo pusbroliui sekasi, nes pagaliau pripažino jo savotiškus, filosofinio turinio meno kūrinius. Jis labai daug dirba, pasišventęs menui, kaip buvo jo tėvas ...

Senojo Roberto 90-čio kūrybinė paroda dar tęsiasi Vilniuje su dideliu pasisekimu, nes jisai – jau istorinė asmenybė. Kaune ką tik pastatyta jam atminti memorialinė lenta prie to namo, kuriame jo gyventa per 26 metus ... Mes visi siunčiame Tau ir Tavo žmonai – mielai Emantei širdingiausius linkėjimus! Parašyk apie savo tėvelius ..."

Tavo teta **Elena**

Lygiai trisdešimtoje dienoje po Verbų sekmadienio – iškeliavo amžinybėn ...

* * *

Išėjai į namus – Amžinojon tėvynėn,
Žemėj pėdsakus įspaudus gilius ...
Drąsiai grūmeis audroty, prieš vėjus piktus,
Erškėtynais išpuoštu vargo keliu!

Vėl pavasaris grįžta į Tėvynės laukus,
Vyturėlis, kregždutės ir pempė liūdna ...
Tik Tavęs ten prie Nemuno kranto nebus –
Išėjai amžinybėn – viena!

Tegu pasitinka Tave gerosios protėvių dvasios, telydi mūsų pagarbus prisiminimas-širdžių malda! Amžiną ramybę suteiki į Tave grįžtančiai sielai, o Viešpatie!

Suarao, 1989.V.11

'SAMOGITIA'

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

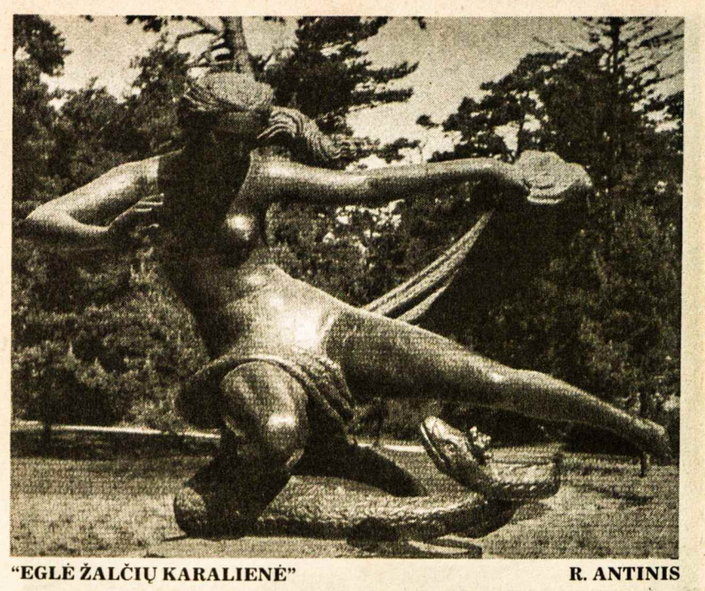

"EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ" R. ANTINIS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės žinios

Žmogaus teisių konferencija. Gegužės 30 – birželio 23 d.d. Paryžiuje vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencija, kurioje PLB valdybai atstovauja Lietuvių informacijos centro direktorė Gintė Damušytė iš Niujorko. Iš Vilniaus dalyvauja Sąjūdžio atstovas Arvydas Juozaitis. Konferencijoje diskutuojami žmogaus teisių pažeidimų klausimai, kuriems apie Lietuvą medžiagą paruošė Juozas Danys iš Otavos ir Gintė Damušytė. Kelionės išlaidas ir vienos savaitės pragyvenimą Paryžiuje finansuos Pasaulio, JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenių valdybos.

Helsinkio akto peržiūros konferencijos. Į Helsinkio Aktą Vakarų kraštai įrašė reikalavimą periodiškai ruošti akto nuostatų vykdymo peržiūros konferencijas. Kita visuotinė visų Helsinkio akto dalių peržiūros konferencija įvyks 1992 m. Helsinkyje. Prieš tai vyksta 9 dalinės konferencijos specialiems klausimams peržiūrėti. Svarbiausios trys, trunkančios po 4 savaites, bus skirtos žmogaus teisėms ir humanistiniam bendradarbiavimui: Paryžiuje 1989 V 30 – VI 23, Kopenhagoje 1990 VI 5 – VI 29 ir Maskvoje 1991 IX 4.

Kitos konferencijos bus apie informaciją – Londone 1989 IV 18 – V 12; ekologiją – Sofijoje 1989 X 16 – XI 3; ekonomiką-Bonoje 1990 III 19 – IV 11; viduržemio kraštus – Palma de Mallorca 1990 IX 24 – X 19; taikingą ginčų sprendimą – Valleta 1991 I 15 – II 8; kultūrą – Krokuvoje 1991 V 28 – VI 7.

Talka Lietuvai. PLB, Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenių valdybų bendruose posėdžiuose Detroite, balandžio mėnesio viduryje, buvo daug kalbėta apie talkos Lietuvai klausimus. Išvados: PLB valdyba koordinuoja prašymus iš Lietuvos, Bendruomenių vardu vykdoma talka Lietuvai turi būti koordinuojama per PLB valdybą, PLB valdyba sudaro koordinacinį talkos komitetą, kraštai renka lėšas talkinti Lietuvai, (šiuo atveju JAV ir Kanada) pasilieka sau teisę spręsti kam skirs surinktas lėšas.

PLB valdyba sudarė Talkos Lietuvai koordinacinio komiteto branduolį, kurin įeina iš: dr. Vytautas Bieliauskas ir Gabija Petrauskienė – PLB, Vytautas Bireta ir dr. Marija Uleckienė – KLB, – dr. Antanas Razma ir dr. Petras Kisielius, jn. – JAV LB. Taip pat įeina Lietuvių informacijos centro direktorė Gintė Damušytė. Komiteto adresas: PLB, 2968 Compton Road, Cincinnati, OH 45251, USA. Tel. (513) 522-3795.

PLB ekologinių reikalų komisija. PLB Valdybos rėmuose jau pusė metų laiko veikia Ekologinės talkos Lietuvai komisija Toronte, Kanadoje. Šiuo metu ją sudaro: Vida Žalnieriūnaitė (žurnalistė), dr. Romas Vaštokas (archeologija; profesorius Trento universitete), dr. Česlovas Jonys (vyriausias hydrolikos inžinierius Ontario Hydro, Toronte) ir Morkus Sungaila, M.Sc. (inžinierius taršos srityje). Dr. Romo Vaštoko apsilankymo Lietuvoje proga balandžio mėnesį buvo sudaryta visa eilė naujų kontaktų su ekologais.

Komisijos tikslas. Ieškoti būdų konrečiai padėti aplinkos ir ekologijos švarinimui Lietuvoje.

Specifinės talkos sritys galėtų būti: persiuntimas tinkamos literatūros, sudarymas sąlygų Lietuvos ekologinės srities darbuotojams tobulintis vakarų pasaulio aplinkos konferencijoje, simpoziumuose, specialistų kursuose, ruošimas gamtosaugos ir jos valymo kursų ar seminarų Lietuvoje, nupirkimas ir nusiuntimas Lietuvon aparatūros ir instrumentacijos aplinkos sąlygų tyrimams.

Komisijos ryšininkas ir jo adresas: Česlovas Jonys, PLB ekologinė komisija, 1011 College St., Toronto, Ont. Canada M6H 1A8.

Kiti kraštai. Gražvydas Bačelis, organizacinio komiteto pirmininkas iš Brazilijos, praneša, kad 9tas Pietų Amerikos lietuvių kongresas yra atidedamas. Kongresą buvo numatyta suruošti šių metų liepos mėnesį Sao Paulo mieste, Brazilijoje.

Australijos LB pirmininkas J. Maksvytis patikslino savo adresą: 4/30 Lamrock Ave., Bondi, N.S. W. Australia.

Ispanijos LB naujai patvirtinta ryšininkė Beata Monstavičiūtė, jos adresas: Alfonso XII nr. 15, 5 toB, Madrid 28014, Spain.

Europos LB pirmininkų suvažiavimas įvyks birželio mėnesio paskutinę savaitę Vasario 16 gimnazijos patalpose, Huttenfelde, V. Vokietijoje. Suvažiavime dalyvaus PLB pirmininkas Vytautas Bieliauskas ir Sąjūdžio tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Gabija.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

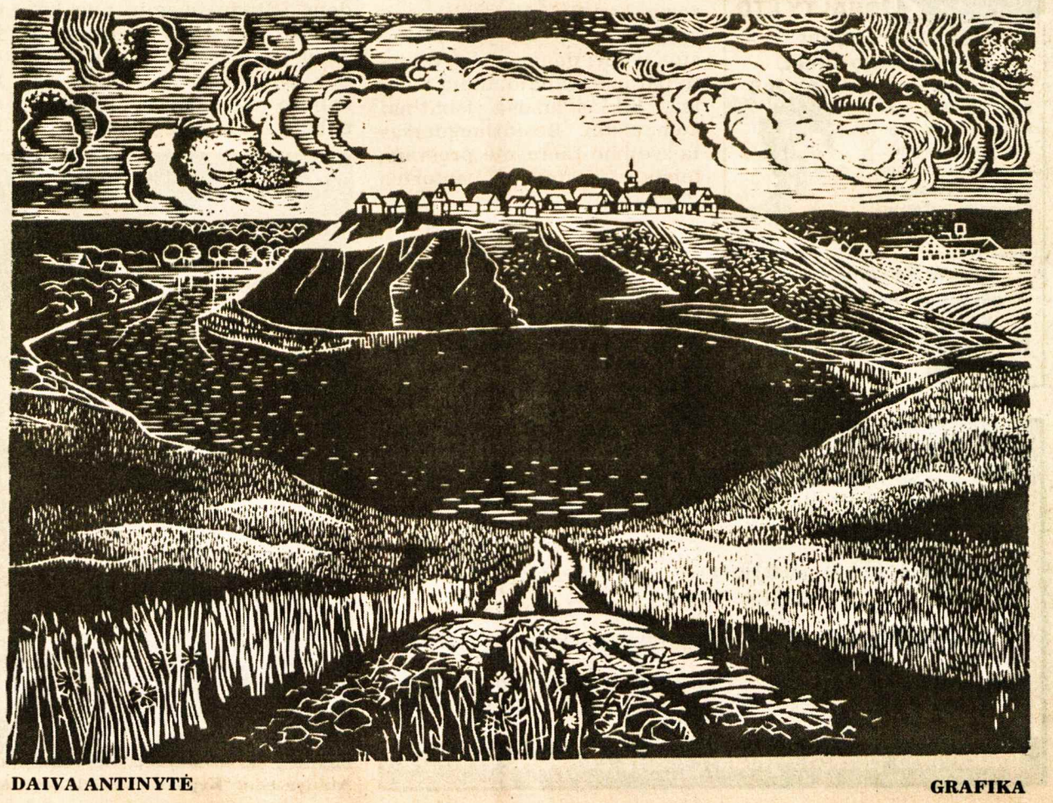

DAIVA ANTINYTĖ GRAFIKA

1989 m. "Easter Around the World" parodoje Toronto miesto rotušėje. Iš kairės: Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus pirm. Aldona Vaitonienė, Skaistė Našlėnaitė, miesto burmistras Art Eggleton, Alan Tonks, Hilda Lasienė, Onutė Taseckienė, Audronė Kazanavičienė

Lietuvos vyčiai Amerikoje

Kunigo Vinco Valkavičiaus anglų kalba parašyta Lietuvos vyčių istorija ir jos nauda lietuvių išeivijai

KUN. V. BAGDANAVIČIUS, MIC

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kalbos problema

Klausimui apie lietuvių kalbos išlaikymą vyčiuose kun. V. Valkavičius parašė atskirą skyrių, 10 nr., ir tą problemą apžvelgia istorinėje slinktyje. Jau 1915 m. Waterbury vyčiai tarp savęs kalbėjosi angliškai. Tais pačiais metais vyčiams buvo iškeltas lietuvių kalbos išlaikymo uždavinys kaip herojinis. Buvo sakoma, kad tą kalba reikia išlaikyti kaip tik dėl to, kad Lietuvos priešai stengėsi ją naikinti per šimtmečius (111 psl.).

Kalbos klausimas buvo pasidaręs ypač aštrus 1930 m. Dvidešimtasis vyčių seimas tada rado išeiti: kiekvienas skyrius turi pats nuspręsti, kokia kalba jis kalbėsis.

Vyčių steigėjas Norkūnas šiuo labai gyvu klausimu kartais keitė savo nuomonę. Naujas sąjūdis lietuvių kalbos išlaikymo reikalu iškilo, kai buvo okupuota Lietuva 1940 m. Tiek Lietuvių kalbos gynėjai, tiek tie, kurie linko į anglų kalbą, buvo vienos nuomonės lietuviškumo išlaikymo būtinumu vyčiuose. Buvo tokių, kurie sakė, kad ne vien kalba yra tautiškumo nešėja. 1917 m. seime buvo nutarta vyčių konstituciją išleisti angliškai. Tačiau buvo stengiamasi išlaikyti spalvingas lietuviškas pavardes. Kai Morta Griniutė 1919 m. savo pavardę pakeitė į Martha Green, ji vyčių buvo žiauriai užpulta (111 psl.).

Kilus karui

Antrojo pasaulinio karo atveju Lietuvos vyčiai laikėsi tos pačios nuomonės, kaip ir pirmojo karo metu. Kai kurie vyčiai pasižymėjo tame kare. Paminėtinas yra čikagietis vytis leit. Domininkas Varnas, žuvęs, vokiečių nelaisvėje, stovyklą bomborduojant amerikiečiams. Jo vardu šandien Čikagoje yra pavadintas veteranų postas Western Ave. Vyčių mobilizuotų karių šiame kare buvo apie 800.

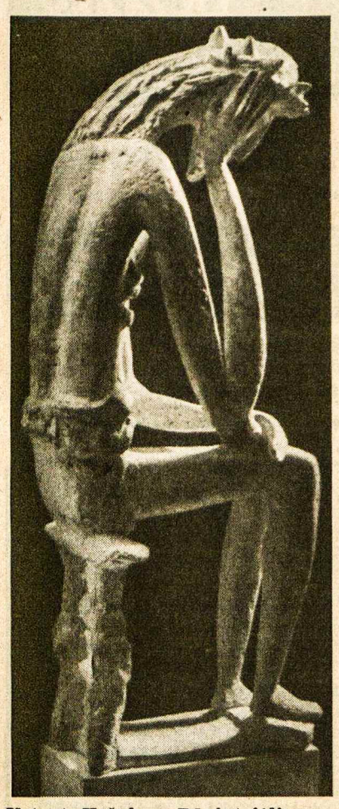

Vytauto Košubos – Rūpintojėlis
Nuotr. V. Maželio

Kun. V. Valkavičius daro priekaištą JAV imigracijos politikai, kuri 1930 m. priėmė įstatymą, nukreiptą prieš Rytų ir Pietų Europos tautas, sumažindami jų galimybę atvykti į JAV. Autorius mano, kad tas įstatymas buvo nukreiptas prieš katalikus (124 psl.). Tai sumažino galimybę naujiems lietuviams atvykti į JAV.

Naujieji ateiviai

Po Antrojo pasaulinio karo naujiems lietuviams atvykus į JAV, darnūs ryšiai su senaisiais lietuviais nesusiklostė. Autorius tai vadina priešiškumu. Jis taip pat pastebi, esą senieji Amerikos lietuviai skundėsi, kad naujieji neparodė dėkingumo savo rėmėjams. Niekas nesijungė į vyčius, išskyrus keletą, kaip pvz. dr. Leimonas, Vaičiulaitis. Ir metams slenkant, labai socialaus bendravimo tarp vyčių ir naujų ateivių nebuvo. Dėl to vytis Juozas Boley šaukė: "O kodėl, kodėl naujai atvykusieji nesijungia į esamas organizacijas?" (139 psl.).

Naujųjų ateivių nereikia suprasti labai paprastai. Tai yra tokie žmonės, kurie kūrė valstybinį Lietuvos gyvenimą, kovojo už jį. Nepriklausomybę praradus, jie išgyveno įvairias okupacijas ir tremtį. Iš tokių žmonių negalima tikėtis, kad jie lengvai jungtųsi į kasdieninį gyvenimą. Į juos galima žiūrėti kaip į sugriuvusio gyvenimo atstovus. Jie yra politinės būtybės ligi kaulo smegenų. Šios recenzijos autoriui ne kartą teko girdėti naujus ateivius protestuojant, kai jie buvo vadinami emigrantais. Jie norėjo likti tuo, kuo jie yra. Į tai verta atkreipti dėmesį taip pat, kai svarstomas klausimas, kodėl glaudūs ryšiai tarp senosios kartos lietuvių ir naujosios nesusiklostė. Žinoma, aš nebandau naujųjų ateivių laikyti šventaisiais, ir tenka sutikti, kad jų tarpe buvo tokių, kurie savo buvusiems geradariams reikiamo dėkingumo neparodė.

Negalima norėti, kad visuomenės, išaugusios skirtinguose uždaviniuose ir skirtingai išauklėtos, automatiškai jungtųsi. Tokiu atveju reikėtų atitinkamos pagarbos vieni kitų skirtingumams. Tada lengviau galima tikėtis susipratimo, negu automatiško subloškimo keliu. Geras XIX š. liberalizmo tyrinėtojas anglikonas Owen Chadwick pataria į visuomenę niekada nežiūrėti kaip į užšaldytą dalyką. "Visuomenė niekada nėra taip nusistovėjusi, kad nebūtų verta tyrinėjimo" (The Secularisaton of the European Mind in the Ninteenth Century, Cambridge Un. Press, 1977 m., 63 psl.).

Tas patarimas galioja svarstant ir vyčių istoriją. Lietuvos vyčiai iš naujųjų ateivių paramos nesusilaukė, tačiau savo pačių jėgomis pagyvino organizacinę veiklą. Galbūt naujieji ateiviai buvo vyčiams tik kaip iššaukimas. Teisingai suformuluoti Lietuvos vyčių principai padėjo atgaivinti veiklą, nugalėti sunkenybes ir rasti savyje jėgų atgimimui.

Į studijos pabaigą kun. V. Valkavičius grįžta dar į Lietuvos vyčių steigėjo asmenį, apibūdindamas jo gyvenimo pabaigą. Šalia to jis yra įdėjęs į knygą ir paties Norkūno savo gyvenimo aprašą. Iš jo sužinome, kad jis, kaip knygnešys, vaiku būdamas, buvo Vilniaus lietuvybės apaštalo kunigo Silvestro Gimžausko bendradarbis.

Steigėjo įtaka

Iš to, kaip vyčiai laikėsi savo steigėjo atžvilgiu, galima padaryti išvadą, kad ši organizacija buvo labai demokratiška ir visuomeniškai gyva. Jie jam įteikdavo aukso medalį, bet kartais ignoruodavo ar net su juo kovodavo. Tačiau pats Norkūnas niekada nuo vyčių neatsitraukė. Vyčiai buvo pagrindinis jo rūpestis visą gyvenimą. Jis nesiliovė buvęs jų mokytoju. Taip 1918 m. seime jis skatino palikti nuošaly mažaverčius klausimus ir telktis prie pagrindinių (163 psl.). Norkūnas vedė gyvas diskusijas laiškais su kai kuriais vyčiais – Boley, Sakalu ir kitais.

Mažuma daugumoje

Jieškant atsakymo į klausimą, kur rasti atramą mažumos visuomenei išsilaikyti daugumoje, galbūt atsakymą iš dalies galima užčiuopti XV knygos skyriuje. Jame nemažai kalbama apie draugiškumo ugdymą vyčių tarpe. Tai liudija net tas nuostatas, kuris nusako, kurie vyčiai yra keltini garbės nariais. 1914 m. konstitucijoje buvo įrašyta, kad garbės nariais keliami ne tik pasižymėję savo darbais, bet ir savo draugiškumu (kindnesses) (186 psl.). Galbūt, kad tai yra vienas iš atsakymų į klausimą, kaip mažumai išsilaikyti daugumoje.

Norint, kad kuri visuomenė išliktų, nėra kito kelio, kaip tas, kad ji būtų žmogiškai vertinga. Tačiau tas vertingumas neturi būti uždaras, paskendęs individualizmuose. Ta visuomenė išlieka, net daugu-

(Nukelta į 9-tą psl.)

"Audrų išrauti medžiai"

Naujas Česlovo-Obcarsko eilėraščių rinkinys

A. TYRUOLIS

Tokiu pavadinimu "Šaltinis" 1988 m. išleido Česlovo-Valdemaro Obcarsko (gim. 1939 m. Utenoj) antrąjį poezijos rinkinį. Pirmasis jo poezijos rinkinys "Laikai neša žmones" buvo išleistas 1974 m. Eilėraščius spausdino periodinėj spaudoj nuo 1950 m. Su rinkiniais neskubėjo. Ir šis pastarasis pasirodė kone po ketvirčio šimtmečio.

Kaip ir pirmajame, taip ir dabar išleistame rinkinyje pinasi panaši tematika ir panašūs eiliavimo bruožai. Tremtinio likimas, gimtosios žemės nostalgija toliau tebesiveja poetą. Šalia laisvo eiliavimo neatsisakoma ir tradicinės formos. Atrodo, kad tremties kelias bus apsprendęs žymią Obcarsko poezijos dalį: joje nemaža nostalgijos, liūdesio ir net pesimizmo gaidų, nors ne kartą prasimuša ir optimistiškesnė nuotaika. Jaučiamas svyravimas tarp svetimų kraštų ir gimtosios žemės gamtovaizdžio, kol pagaliau po 40 metų egzodo tariama:

Šiltos lygumos prieš mano akis
Ir jose išmėtyti medžiai
Man primena Lietuvos peizažą,
Kurio kryžkelėse aš meldžiausi
Mūsų Rūpintojėliui.
("Anglijos lygumos", p. 79)

Į dabartinį rinkinį sudėti 63 eilėraščiai ištisai, be padalų, išskyrus paskutinį skyrelį "Eilėraščiai apie pavasarį", kaip ir viso rinkinio priedą. Į šį rinkinį yra patekę keliolika eilėraščių, rašytų dar prieš pirmojo rinkinio išleidimą, bet daugiausia sukurta 1978-1988 m. laikotarpiu (netgi rinkinio išleidimo metais).

Šio rinkinio tematiką sudaro daugiausia eilėraščiai apie svetimo gamtovaizdžio pergyvenimus, į juos nuolat įpinant gimtosios žemės prisiminimą. Pvz. Van Dezano džiunglėse raminamasi: "Bet tu išeisi iš / džiunglių klampių į šventus / vaikystėj regėtus miškus" (p. 22). Arba: "Eidamas per Škotijos baisias pakriaušes, / Vėl prisiminiau tave, mirusią naktį" (p. 42). Dažnas eilėraščio motyvas – dar tebesivejantys tremtinio pergyvenimai, privedę kartais prie to, kad ir "Rašyti negaliu . . . Ir liūdžiu be galo" (p. 60). Nuotaiką kelia poetų apdainuota Lietuva (p. 178). Ne kartą primenamas grįžimas į tėviškę tiek su džiugesne, tiek ir su liūdesio nuotaika (p. 53). Dalis eilėraščių skirta poetams (Aisčiui, Radauskui), menininkams, muzikams, juose randant tam tikros paguodos ir atgaivos. Keliama poetų reikšmė tautai, jiems žadinant Maironio skatintą atgimimą:

Lietuva,
Mes su jais ir Tavim
Vėl žengiam ir tikim
Į Tavo skaidrų ir šviesų
Prisikėlimo rytą. ("Lietuva", p. 18)

Formos atžvilgiu, kaip minėta, čia svyruojama tarp laisvo eiliavimo ir tradicinės formos iki vieno kito soneto ar šiaip įprastinio ketureilio, bet irgi su tam tikrom išlygom, kai nėra pilnai išlaikyta toninės eilėdaros forma rimo ir ritmo atžvilgiu. Vienas kitas laisvo eiliavimo eilėraštis artimesnis Šlaito eiliavimo būdui (pvz. p. 77, 80 ir kt.). Vietom įterpti vienposmiai ketureiliai yra daugiau hermetinio, filosofinio pobūdžio. Kai kur gana laisvas ar neišlygintas eiliavimas pagal principą "quod scripsi, scripsi" autoriui ypač būdingas, nes pro tokią formą jam prasimuša stipresnė poetinė išraiška, ir jis tai turbūt bus jautęs ir kokio eilėraščių "stamantrinimo" rimo, ritmo ir net gramatinio kirčio atžvilgiu venges.

Apskritai šie Česlovo-Valdemaro Obcarsko eilėraščiai skaitytoją nukels į svetimus kraštus ir neduos užmiršti savo gimtosios žemės, o dabar tai pats svarbiausias mūsų tikslas.

Paroda "Vilniaus" paviljone

Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyrius veikia nuo 1979 metų žymios audėjos Aldonos Vaitonienės globoje. Kiekvienais metais ruošiamos audinių ir kitų rankdarbių parodos bei demonstracijos įvairiomis progomis Toronte ir apylinkėse.

1988 metais Hamiltono Karališkojo botanikos sodo patalpose dviems savaitėms buvo išstatyta tautodailės paroda VIII tautinių šokių šventės proga. Toronto universiteto Robarts bibliotekoje visą rugsėjo mėnesį buvo rodomi tautinių rūbų, gobelenų, drožinių, margučių, šiaudinukų ir gintarų pavyzdžiai.

Toronto miesto rotušėje įvairios tautybės kasmet demonstruoja savo velykinius papročius. Šiais metais ir LTI Toronto skyriaus narės sunešė papuošimui savo išaustus gobelenus bei juostas ir rodė margučius, įvairius kepsnius, verbas ir kitus rankdarbius. Margučių dažymą taip pat demonstravo Prisikėlimo parapijoje prieš Velykas.

Svarbi ir efektinga proga parodyti lietuvių tautodailę būna Toronto tautybių "Karavano" KLB apylinkės ruošiamame "Vilniaus" paviljone. 1985 metais laimėję pirmą vietą "Karavano" meninių parodų kategorijoje, LTI Toronto skyriaus narės šiemet vėl surengė įdomią ir turtingą parodą Prisikėlimo parapijos mažojoje salėje. Prisitaikant prie "Atžalyno" šokėjų vaizduojamos vestuvinių šokių programos, parodoje taip pat matosi jaunatviški, pavasariovasaros vaizdai — tema "Vestuvės". Lankant "Vilniaus" paviljoną, būtina apžiūrėti šio energingo skyriaus puikų darbą. **Inf.**

Toronto "Gintaro" ansamblio dovana Vilniaus universitetui. Kilimo audėjos – pirmoje eilėje iš kairės: Povilas Leknickas, Angelika Sungailienė, Sharon Parker, dr. Liuda Leknickienė, Raminta Slapšytė; antroje eilėje: Konstancija Juknevičienė, Felicija Venckevičienė, Genovaitė Sprainaitienė, Rutonė Robinson: trečioje eilėje: Gražina Strimaitienė, Rita Slapšienė; ketvirtoje eilėje: Genė Šimkienė, dr. Angelė Kazlauskienė, Irena Punkrienė, Asta Sukauskaitė. Nuotraukoje trūksta: Genovaitės Gaižutienės, Vilijos Leknickaitės, Vidos Valiulienės, Viltės Valiulienės, Audronės Vyšniauskaitės, Joanos Zubrickienės
Nuotr. O. Burzdžiaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Balzeko lietuvių kultūros muziejus gavo nepriklausomos Lietuvos 1939 m. Vilniaus paskolos lakštą su nenuplėštais kuponais, turėjusiais galioti iki 1950 m. Įrašas skelbia, kad valstybės iždas lakšto savininkui yra skolingas penkiasdešimt litų, už kuriuos kasmet mokama puspenkto nuošimčio palūkanų. Už lakštą sumokėta 50 litų suma grąžinama iki 1950 m. spalio 25 d. Paskolos lakštą buvo įsigijusi nepriklausomoje Lietuvoje gyvenusi anglų kilmės Phyllis Kelly. Ši Britanijos pilietė II D. karo pradžioje buvo evakuota Australijon ir ten liko gyventi. Lakštą ji atsiuntė savo pažįstamai Evelinai Yčaitei, o muziejus jį gavo iš Hipatijos Yčaitės-Petkuvienės.

Dail. Napoleono Ordos (1807-1883) paveikslų nuotraukų parodą Britanijos sostinėje Londone, Lenkų kultūros namų salėje, surengė vilnietė Elena Dolinskienė, perfotografavusi litografiniu būdu trimis serijomis 1876-83 m. Varšuvoje išleistą piešinių albumą. Dailininkas ir kompozitorius N. Orda Vilniaus universitete studijavo matematiką ir architektūrą, dalyvavo 1831 m. sukilime ir 1833-56 m. gyveno Paryžiuje. Grįžęs daug keliavo Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės žemėmis, piešdamas su istorija susijusių vietovių vaizdus. 1875-77 m. aplankė Lietuvą. Minėtame albume yra įdomių Vilniaus, Veliuonos vaizdų, Medininkų, Raudonės, panemunės pilių, dvarų rūmų. E. Dolinskienės padarytose piešinių nuotraukose taipgi matyti anuometinis Kaunas, Trakai, Biržai, Telšiai, Rietavas, Palanga, Kražiai, Kėdainiai, Žemaičių Kalvarija. Parodos atidaryme kalbėjęs istorikas Z. Siemaška lankytojus ne tik supažindino su dail. N. Ordos biografija, bet ir padarė istorinę Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės apžvalgą.

Lietuvių dailės muziejus kovo 31 — balandžio 16 d.d. surengė vaikų meno parodą Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Parodon įsijungė 114 vaikų iš Lemonte ir Čikagoje veikiančių lituanistinių mokyklų bei vaikų darželių. Vyravo piešiniai. Daugiausia jų gauta iš Lemonto, kur vaikai jau turėjo tokią savo darbų parodą. Pagrindinė čikagiškės parodos organizatorė — menotyrininkė Viktorija Kašubaitė-Matranga, talkos susilaukusi iš vertintojų komisijos, kurią sudarė Vanda Balukienė, Audronė Elvikienė, Diana Kizlauskienė, Dalia Šlenienė ir Algis Trinkūnas. Jaunieji parodos dalyviai pagal amžių ir lankomos mokyklos skyrius buvo padalinti į tris grupes. Premijas laimėjo: V. Dailindė, J. Daunoravičius, M. Domanskytė, I. Gvazdinskaitė, V. Januškis, R. Jasinevičius, A. Kisielius, R. Kuprytė, K. Lapšys, R. Marčiulionis, A. Matranga, M. Paulikas, D. Paulikaitė, R. Ringutė, V. Šilgalis, St. Utz, G. M. R. Vygantai. Parodon įsijungė net ir lietuvių vaikų iš Ročesterio Niujorko valstijoje ir iš Jacksono Mičigano valstijoje.

Lietuvių istorijos draugijos narių susirinkimas įvyko balandžio 12 d. Čikagoje. Jame nutarta dar vieneriems metams palikti tą pačią valdybą, kurios pirmininkas yra Čikagos aukštesniosios lituanistinės mokyklos direktorius Juozas Masilionis. Valdyba turės užbaigti jau pradėtą "Varpo" žurnalo perspausdinimą ir išleidimą šimtmečio sukakties proga. Pirmieji du tomai jau atiduoti spaustuvei. Jiems išleisti yra pakankamai lėšų iždė. Tačiau finansinės paramos reikės kitiem trim tomam. Mat 1889-1905 m. ėjusio "Varpo" tekstas turės beveik 3.000 puslapių, kuriems reikės penkių tomų. Visų tomų išleidimas kainuos apie 40.-50.000 dolerių. Paaukojusieji nemažiau kaip $100, bus laikomi prenumeratoriais, nemažiau kaip $25 — vieno tomo prenumeratoriais, prisidėjusieji mažesnėmis aukomis — rėmėjais. Prenumeratorių ir rėmėjų pavardes buvo žadėta paskelbti paskutiniame perspausdinto "Varpo" tome. Didelį darbą atliko Liudas Kairys, žurnalo tekstą pakartotinai leisdamas per "Xerox" daugintuvą, kol buvo gauti spausdinimui tinkami lapai. Susirinkime taipgi paaiškėjo, kad lig šiol buvo susilaukta tik 32 prenumeratorių. Trisdešimt trečiuoju tapo T. Blinstrubas, susirinkime išrašęs čekį.

Vilniaus operos ir baleto teatro repertuarą papildė naujasis lietuviškas Osvaldo Balakausko baletas "Makbetas". Libretą jam pagal V. Šekspyro tragediją parašė ir choreografiją sukūrė baletmeisteris J. Smoriginas, scenovaizdžius — dail. A. Jacovskis. Pagrindinius vaidmenis atlieka baleto šokėjai — L. Bartusevičiūtė, N. Beredina, J. Valaikaitė, V. Chlebinskas, J. Katakinas ir P. Skirmantas.

Klaipėdos muzikinis teatras žiūrovus pakvietė į G. Rossinio operos "Italė Alžyre" premjerą, kurią paruošė dirigentas Enas Kivilas, rež. Gintas Žilys ir dail. Rimtautas Gibavičius. Drabužių projektus sukūrė dail. Mariana Bruni. Pagrindinį Izabelės vaidmenį paruošė solistės Asta Zubaitė ir Vitalija Kirstukaitė. Operoje taipgi dainuoja Klaipėdos muzikinio teatro solistai — Arvydas Daunoras, Antanas Bajarčius, Viačeslavas Tarasovas, Ema Gazarian, Valerija Balsytė ir Galina Iljina. Svečio teisėmis į spektaklius įsijungia Vilniaus operos baritonas Eduardas Kaniava.

Dail. Augustino Savicko, tapytojo, menotyrininko, Vilniaus dailės instituto docento, amžiaus septyniasdešimtmečiui skirtą darbų parodą Vilniuje surengė Dailės parodų rūmai. Sukaktuvininkas yra rašytojo ir Lietuvos diplomato Jurgio Savickio sūnus, gimęs 1919 m. gegužės 12 d. Kopenhagoje, vaikystę praleidęs užsienyje. Jau mokydamasis Kauno gimnazijoje 1936-39 m. platino komunistinę literatūrą, įstojo į komjaunimą. Karo metus praleido Sovietų Sąjungoje, kur jam teko būti komjaunimo organizatoriumi oficialiai lietuviškąja vadintos XVI-sios divizijos batalione. 1949 m. baigė Vilniaus dailės instituto tapybos fakultetą, vadovaujamą Justino Vienožinskio ir Vytauto Mackevičiaus. Yra sukūręs nemažai peizažų, bet juos nustelbia duoklę kompartijai sudarantys tapybos darbai — "1926 metų gruodžio 27-tosios rytas", "Revoliucinis Vilnius 1918-1919", "Spalis Lietuvoje", "Sugrįžimas po Spalio pergalės", "Išlaisvintame Vilniuje 1944 metų vasarą". Tik pastarajame dešimtmetyje kasdieninis gyvenimas prasiveržia iš A. Savicko figūrinių kompozicijų "Vakaras", "Sutemos", "Senis ir vakaras", natiurmortų "Gėlės ir skulptūrėlė", "Mediniai dievai", peizažų "Pavasario ritmai", "Vakaro spinduliai".

Didelio lankytojų srauto susilaukė Kauno paveikslų galerijoje surengta nepriklausomos Lietuvos organizacijų vėliavų paroda. Jos buvo išsaugotos M. K. Čiurlionio dailės muziejaus fonduose buvusio direktoriaus Petro Stausko, taikomosios dailės skyriaus vedėjos Ievos Aleksienės, muziejininkų tėvu laikomo Pauliaus Galaunės pastangų dėka. Menotyrininkas Arūnas Vyžintas, aprašydamas šią parodą "Literatūroje ir mene", vaizdžiai pasakoja: "Jau prie įėjimo pasitiko ryškiom spalvom spindinti Kauno savivaldybės vėliava — 'Laisvas būdamas laisvės neišsižadėsi' — su išsiuvinėtu smagiai šuoliuojančiu Vyčiu. O įėjus į ekspoziciją įspūdis toks, tarsi būtum patekęs į vaivorykštės vidų. Žalios, raudonos, geltonos, mėlynos, žydros, auksu, sidarbu siūtos, lietuvio širdžiai mielais simboliais išdabintos žaižaruoja mūsų Laisvės vėliavos, nužengusios tarytum iš pasakos, iš stebuklų šalies, iš senų senovės . . ." Parodoje buvo daug lietuvių katalikų jaunimo sąjungos "Pavasaris" vėliavų. A. Vyžintas primena skaitytojams, kad ši organizacija rūpinosi religiniu, doroviniu ir tautiniu jaunimo auklėjimu, krikščioniškų tiesų įtvirtinimu. Tautininkų sąjungos vėliavos atspindėjo jų siekius stiprinti tautinę sąmonę, tautos politinę ir ūkinę nepriklausomybę. Įspūdingos ir parodoje sutelktos tautinio jaunimo sąjungos "Jaunoji Lietuva" dviejų rūšių vėliavos: iškilmingoji — balto šilko ir paprastoji — pilkos drobės. Labai gausios buvo Lietuvos skautų bei jūrų skautų vėliavos. A. Vyžintas taipgi mini parodoje išstatytas prekybininkų, pramonininkų, ūkininkų organizacijų, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių vėliavas. Tarp jų buvo ir Lietuvos nepriklausomybės kovose savanoriškai dalyvavusių poros šimtų žydų karių vėliava. Ši įdomi paroda iš Kauno paveikslų galerijos perkelta į Lietuvos dailės muziejaus centrinius rūmus Vilniuje. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	10 %
2 metų term. indėlius	10 %
3 metų term. indėlius	10 %
1 metų GIC-met. palūk.	11¼%
2 metų GIC-met. palūk.	11 %
3 metų GIC-met. palūk.	10¾%
1 metų GIC-mėn. palūk.	10 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11¼%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10¾%
Specialią taup. s-tą	8 %
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 41 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 ***Savininkas – Tom Thompson***

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

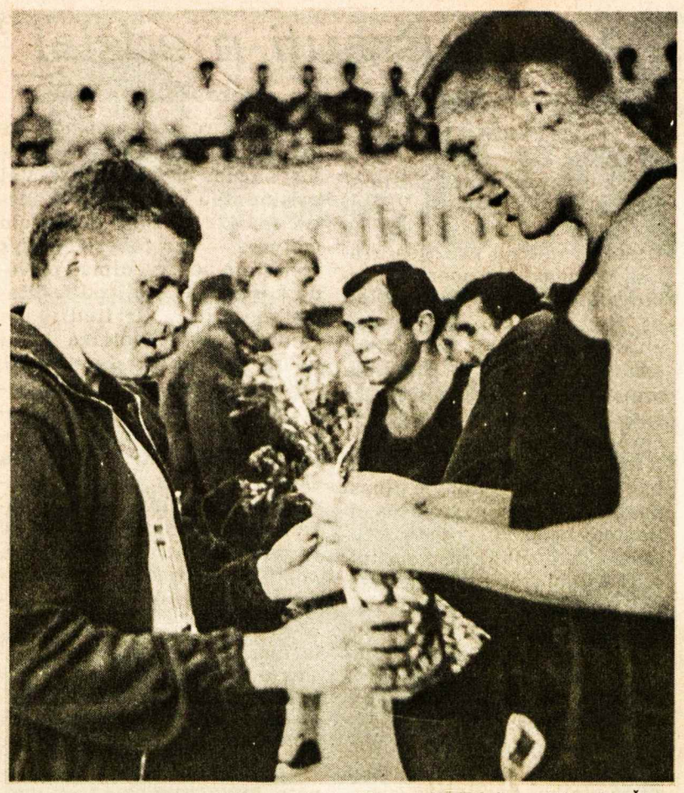

Prieš 22 metus . . . švelni šypsena ir broliška meilė lydėjo susitikusius Šiaurės Amerikos ir Vilniaus "Statybos" krepšininkus. Akimirka iš pasikeitimo dovanėlėmis – gėlėmis ir gairelėmis. Amerikos lietuviai kairėje: R. Gudas, V. Jansenas; vilniečiai dešinėje: R. Endrijaitis, L. Venclova, H. Petrauskas

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Draugiškos krepšinio varžybos jaunučių klasėje. Toronte 1989 gegužės 28 d. Prisikėlimo parapijos salėje buvo sužaistos šešios draugiškos rungtynės tarp Toronto "Aušros", "Vyčio" ir Detroito "Kovo" jaunučių komandų. Jas gerai suorganizavo Toronto vadovai. Kiekvienoms rungtynėms teisėjavo du teisėjai (Dementavičius ir Kaknevičius). Nuotaika buvo puiki, sportiška.

Tokias varžybas reikėtų organizuoti dažniau, kviečiant ir kaimynus iš Hamiltono ir net Niujorko jaunučius, kurie jau seniai žaidžia krepšinį, ir kurių vadovas, veteranas Pranas Gvildys, net pyksta, kad tokio bendravimo neišvystome.

D klasės varžybose (iki 10 metų amžiaus) Detroito "Kovas" lengvai laimėjo prieš Toronto "Aušrą" 29:13 (8:8) ir Toronto "Vytį" 45:10 (26:6). O "Aušra" supylė "Vytį" 45:4 (25:0), 4 taškus vytiečiams pelnė, savimi pasitikįs Kazlauskas.

C klasės varžybose (iki 14 metų amžiaus) Detroito "Kovas" irgi pelnytai pasiglemžė pergalę savo naudai. Pirmose rungtynėse nugalėdamas Toronto "Vytį" 46:18 (16:14) ir taip pat iškovojęs pergalę prieš Toronto "Aušrą" 41:26 (22:8). Šioje grupėje "Aušra" laimėjo prieš "Vytį" 46:22 (20:8). Taigi, Detroito "Kovas" dominavo šiose popietės varžybose. Išlaikyta sportinė disciplina ir matėsi graži sportinė laikysena. Suvažiavę mamytės ir tėveliai iš Detroito palaikė savuosius, bet tai buvo gražu stebėti tą jų entuziazmą. Žinoma, "Aušros" sirgaliai šaukė už savus ir vytiečiai taip pat už savuosius . . .

Norėtųsi pastebėti, kad Detroito "Kovas" C yra padaręs didelę pažangą. "Kovo" Saulius Polteraitis pelnė 22 taškus. Kai sviedinys buvo detroitiškių rankose, ir kai jie artinosi prie krepšio, matėsi koviečių trenerio mokymo pastangos. Nei vienas koviečių neskubėjo "sodinti" kamuolį, tačiau pusapskritimio liniją sudarantys trys žaidėjai darė pasą vieną po kito . . ., ir progai pasitaikius, "sodino" . . ., ir dažnu atveju pataikė.

Jaunimui reikia dagiau tokių varžybų . . .

Auksas netikėtai išslydo . .

TSRS aukščiausiosios lygos 1988-89 sezono vyrų krepšinio pirmenybės užbaigtos, Kauno "Žalgiriui" laimėjus pirmą vietą. Šioje lygoje žaidžia 12 geriausių šalies komandų, ir "Žalgiris" iš 44 sužaistų rungtynių yra laimėjęs 38. Po jo seka Kijevo "Budivelininkas", iš 44 laimėjęs 35. O Vilniaus "Statyba" su Šarūnu Marčiulioniu pasiliko septintoje vietoje. Tokiu būdu baigminiame žaidime susitiko pirmųjų dviejų vietų laimėtojai: Kauno "Žalgiris" ir Kijevo "Budivelininkas". (Taisyklės – dvi laimėtos rungtynės iš trijų nusprendžia čempioną).

Pirmose rungtynėse Kijeve balandžio 22d. "Žalgiris" pralaimėjo 94:97 (48:51). Vytautas Zeliukas apie šį susitikimą Vilniaus "Sporte" 1989 balandžio 25 laidoje sako: "Žalgiris" iki superfinalo išeikvojo ir fizines ir dvasines savo jėgas . . . Štai Krapikas, pastaruoju metu žaidęs naudingai, šį kartą per 28 minutes tepelnė 4 taškus, Sabonis iš 21 metimo tepataikė 8 (vidurio puolėjas turi įmesti bent 60% metimų). Pagaliau "Žalgirio" komandos bendras metimų tikslumas – tik 45%, kijeviečių 55% . . ." ir t.t.

Antrose rungtynėse balandžio 25 Kaune "Žalgiris" oficialiai laimėjo 98:93 (87:87, 43:53). Jose A. Sabonis nebežaidė. "Žalgiriui nekaip sekėsi, buvo mėginta pasivyti ir pagaliau išlyginta 87:87 . . ., ir likus kelioms sekundėms, o gal jau pasibaigus laikui, (švieslentės laikrodis skirtas žiūrovams, o tikrą laiką kontroliavo sekretoriatas) Volkovas metė, kamuolys įkrito, bet po ilgų ginčų teisėjai metimo neužskaitė, o pratęsus rungtynes, jau buvo laimėta "Žalgirio" – 98:93.

Trečios rungtynės neįvyko. Kijaviečiams užprotestavus ir TSRS krepšinio federacijos prezidiumui, šį protestą patenkinus, (Volkovo metimas užskaitytas), buvo baigtas tolimesnis ginčas. Žalgiriečiai neprotestavo, ir Lietuvos spaudoje buvo rašoma: "Ar reikėjo užskaityti A. Volkovo tritaškį metimą?".

Prieš 22 metus privačia iniciatyva susiorganizavusi grupė žmonių ir pasivadinusi "American Lithuanian Sports and Cultural Activities Committe Inc.", pirmą kartą pokaryje nuvežė Šiaurės Amerikoje sudarytą krepšinio rinktinę į Lietuvą. 1967 rugpjūčio 17 pasiekė Vilnių 10 žaidikų, treneris, išvykos vadovas ir 4 koordinatoriai. Iš sužaistų 5 rungtynių dvi laimėjo ir 3 pralaimėjo. Grįžtant namo, sustota Suomijoje, kur du kartus pralaimėta Suomijos rinktinei ir Švedijoje pasiekta pergalė prieš jos meisterį. Išvykos organizatorių pagrindinis tikslas tuo metu buvo susitikti ir pradėti glaudesnį bendradarbiavimą su Lietuvos sportininkais.

Šiuo metu ruošiamos "Vėjo" į Lietuvą išvykos, kuri numatyta 1989 liepos 5-23 d.d., organizatorių tikslai yra panašūs kaip ir tų prieš 22 metus. Taigi, susitikti su krašto lietuviais sportininkais, pabendrauti ir sužaisti krepšinį. Šios išvykos vadovai yra pareiškę: "(. . .) mus veda ten ta pati lietuviškojo kraujo gija (. . .) susitikti ir arčiau susipažinti su broliais Tėvynėje . . ."

"Vėjo" vadovybė prašo sportu besidominčią visuomenę paramos. Išvykstama nebeužilgo, tačiau turimi ištekliai dar negali padengti išlaidų. Prašo aukoti ir aukas siųsti: "Vėjas", Audrius Šileika, 150 Colbeck Str., Toronto, Ontario, M6S 1V7.

Skautų veikla

• Birželio 14 d. po Mišių iš Lietuvos kankinių šventovės į lietuvių kapines išlydėtas amžinam poilsiui a.a. s. Jonas Kuprevičius, Toronto skautų eilėse dirbęs įvairiose pareigose. Buvo ir "Rambyno" tunto tuntininku. Paliko liūdinčią žmoną Rūtą ir dukrą Vaidą.

• Birželio 13 d. skautininkų draugovės sueigoje be einamųjų reikalų buvo pranešimai iš viešnagės Lietuvoje. Apie atsikūrusius skautus ir jų suvažiavimą kalbėjo v.s. Vl. Morkūnas. Ps. Alvydas Saplys, PLJS pirmininkas – apie jaunimo užmojus ir veiklą. Jie parvežė daug nuotraukų, kurias bus galima pamatyti "Romuvos" stovykloje. Dr. s. A. Dailydė papasakojo apie daktarų suvažiavimą ir gydymo sistemą Lietuvoje bei gražias Lietuvos vietoves, kurias spėjo aplankyti.

• Birželio 24 d. nuo 5 v.v., Lietuvių namuose bus vykdoma registracija į skautų-čių stovyklą "Romuvoj". Prašome tėvelius atkreipti į tai dėmesį ir minėtą registraciją atlikti. Taip pat galima registruotis pas v.s. D. Keršienę, 487 Windermere Ave., Toronto, Ont. Tel. 762-5521.

• "Romuvos" stovyklos posėdis, kuris įvyko birželio 6 d., praėjo geroje nuotaikoje. Sekantis posėdis įvyks po registracijos liepos 11 d. skautų būkle.

• Sk. v. Alvinui Kišonui ir j. sk. Silvijai Šernaitei, sukūrusiems skautišką šeimą, "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai linki saulėto, gražaus gyvenimo. M.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

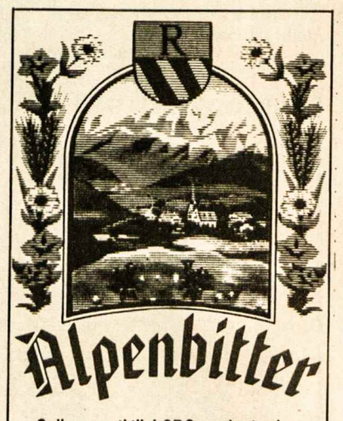

Galima gauti tik LCBO parduotuvėse

Jeigu negalite rasti Alpenbitter (100 ml ar 750 ml) jūsų LCBO parduotuvėje, klauskite parduotuvės vedėjo, kad užsakytų arba rašykite Rittmeister of Canada Inc., 297 South Service Road, Grimsby, Ont., L3M 4E9

Toronto miestas

Atmatų išvežimo tvarkaraštis

Toronto mieste atmatos nebus išvežamos liepos 3, pirmadienį (Canada Day) nei dieną, nei naktį. Ta diena yra šventė savivaldybių tarnautojams.

Reguliarus pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas liepos 6, ketvirtadienį.

Jūsų talka, išnešant išvežtinas atmatas atitinkamom dienom, labai laukiama.

Niekados nedėkite sudužusių stiklų ar kitokių aštrių daiktų į plastikinius maišus. Prisiminkite išnešti mėlynas dėžes liepos 5, trečiadienį, kaip visada. (Balandžio mėnesį Toronto mieste buvo surinkta išskirstomos medžiagos 2,039 tonos. Stenkimės tai išlaikyti).

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.,
viešųjų darbų viršininkas

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
9½% už 90 dienų term.indėlius	
9¾% už 6 mėn.term.indėlius	
10 % už 1 m. term. indėlius	
10 % už 2 m. term. indėlius	
10 % už 3 m. term. indėlius	
10 % už 1 m. GIC mėn. palūk.	
11¼% už 1 m. GIC invest. pažym.	
11 % už 2 m. GIC invest. pažym.	
10¾% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
10¼% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
11 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
10¾% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	11¾% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 72 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir **Alfonsas Garbenis**, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Mirė Antanas Saulaitis

1989 m. birželio 12 d. Waterbury, Conn. mirė Antanas Saulaitis, 82 m. amžiaus. Velionis buvo žymus skautų veikėjas nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje. Ilgametis "Skautų aido" redaktorius Kaune ir antrą kartą Waterbury, kai "Sk. aido" leidimas 1963 m. iš Toronto buvo perkeltas į JAV. Skautiškoji velionies veikla ir šakota, ir labai gili, nes jis skautybę taikė sau kaip gyvenimo būdą ir tokią principinę kryptį diegė jaunesniesiems, įskaitant ir savo šeimos narius. Šalia didelių nuopelnų lietuviškajai skautybei velionis buvo aktyvus bendruomenininkas, ypač JAV Bendruomenės organizavimosi metais. Bendradarbiavo spaudoje, talkino skautiškos spaudos leidybose, kaip teisininkas yra suredagavęs daug organizacinių statutų, nuostatų. Pradininkas plataus apžvalginio veikalo "Mūsų skautybė". Jam susirgus, knygos ruoša žymiai sulėtėjo, bet darbas toliau tęsiamas Čikagoje. Velionis buvo vienas iš nedaugelio vadovų, gerai pažinusių skautybės sistemą. Būdamas eilę metų LSS tarybos pirmijos pirmininku šalia gausių straipsnių spaudoje savo žinias perduodavo bendralaiškiais bei gyvu žodžiu vadovų sąskrydžiuose, stovyklose. Apdovanotas aukščiausiais skautiškais žymenimis, o už nuopelnus išeivijos jaunimui specialiu žymeniu pagerbtas ir Šv. Tėvo. Palaidotas birželio 14 d., dalyvaujant gausiam būriui tautiečių. Nuliūdime ir maldose liko sūnus kun. A. Saulaitis, SJ, duktė poetė M. Saulaitė-Stankus, artimieji ir visa skautiškoji šeima išeivijoje ir Lietuvoje.

Snk.

A. a. ANTANAS SAULAITIS su LSS vadovybe ir pirmūnu 1973 m. Jubiliejinėje stovykloje Beaumont, OH. Iš kairės į dešinę: Č. Kiliulis, I. Kerelienė, a.a. A. Saulaitis, L. Milukienė, a. a. P. Jurgėla, S. Gedgaudienė ir P. Molis
Nuotr. V. Kizlaičio

Lietuviškos skautijos šeimai netekimas

a.a. brolio v.s. ANTANO SAULAIČIO

tegu įpučia dar vieną budėjimo lauželio žiežirbą jauniesiems sekti Velionies paliktus pėdsakus.

Gili broliška-seseriška užuojauta sūnui kun. v.s. ANTANUI SAULAIČIUI, SJ, dukrai poetei MARYTEI, jos vyrui ALGIUI, giminėms, artimiesiems ir draugams –

Kanados rajono vadija

A†A
JONUI KUPREVIČIUI
iškeliavus į amžinybę,

žmoną RŪTĄ ir dukrą VAIDĄ nuoširdžiai užjaučiame –

Lietuvos kankinių parapijos choras

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

įmonių su sieros dioksido ir azoto oksido teršalais.

Kanados ministerio pirm. B. Mulronio vyriausybė, pasiryžusi drastiškai sumažinti biudžetinius deficitus, negalės ir toliau žarstyti šimtus milijonų dolerių keleiviniams "VIA Rail" traukiniams. Susisiekimo min. B. Bouchardas pranešė, kad ta finansinė parama sekančių penkerių metų laikotarpyje bus sumažinta $1,3 bilijono. Išlaidas apkarpančius savo planus "VIA Rail" bendrovė turi pateikti iki š.m. birželio 30 d. Pagrindiniai kaltininkai yra patys kanadiečiai, kurių labai didelė dalis dabar mėgsta keliauti nuosavais automobiliais. Juos sugundo greitkeliai, automobiliams leidžiantys pralenkti keleivinius traukinius. Tvirtai įsitvirtino ir tarpmiestinis susisiekimas autobusais. Juoba, kad kelionės autobusais yra ne tik greitesnės, bet ir pigesnės. Jos ypač patogios tolimesnėms ekskursijoms, nes autobusas iš didžiųjų greitkelių gali pasukti ir į mažesnius kelius, jeigu prie jų yra turistams įdomių vietovių. "VIA Rail" bendrovei neįmanoma sumažinti savo išlaidų nepadidinus keleivių skaičiaus, o jis nedidėja. Raudama, kai paskelbiamas kurio nors nuostolingo "VIA Rail" ruožo uždarymas, keliamas tiukšmas parlamente, o kanadiečiai ir toliau kelionėms nenori atisakyti automobilių.

Kanadiečių susisiekimui yra skirta geležinkelio bendrovė "VIA Rail", pernai gavusi finansinę $641 milijono valdžios paramą. Susisiekimo ministeris B. Bouchardas perspėjo parlamento narius, kad vyriausybė negali kasmet didėjančiomis sumomis padengti kanadiečių susisiekimui skirtų keleivinių traukinių. Pati "VIA Rail" bendrovė iš keleivių surenka pakankamai lėšų. Nuošaliose Kanados vietovėse, ypač šiaurinėse dalyse, keleiviniai traukiniai labai reikalingi gyventojams. Kanados valdžios paramos ten nebus galima išvengti. Tačiau negalima pateisinti fakto, kad "VIA Rail" bendrovė, šiuo metu turinti 30 maršrutų, visuose susilaukia didesnių ar mažesnių nuostolių. Už kiekvieną jos biudžetui reikalingą dolerį bendrovė iš keleivių surenka tik 74 centus. Nuostolinguose maršrutuose už išleistą dolerį atgaunama tik 12 centų. Tokių maršrutų yra vienuolika. Pelningiausias turėtų būti Toronto–Montrealio maršrutas, pernai susilaukęs 1,4 milijono keleivių. Tačiau ir jis "VIA Rail" bendrovei atnešė $23 milijonų nuostolį. Už išleistą kiekvieną dolerį buvo atgauta tik po 67 centus. Vienas ilgiausių maršrutų Montrealis-Vankuveris atnešė $48,2 milijono nuostolį.

Gedulo ir vilties...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tuvos laisvės lygos vardu pasirašė Vytautas Milvydas, Andrius Tučkus ir Antanas Terleckas; Helsinkio grupės — Nijolė Sadūnaitė ir Viktoras Petkus.

Mitingas Vingio parke

Sugrįžusius deputatus iš Maskvos sutiko 70 tūkstančių minia. Kalbėjo V. Landsbergis, A. Brazauskas, V. Beriozovas, R. Gudaitis, J. Marcinkevičius, M. Laurinkus, E. Klumbys, Z. Vaišvila ir kiti. Jie dėkojo Lietuvos gyventojams už moralinę pagalbą, žadėjo ir ateityje neapvilti rinkėjų lūkesčių. Pateikiama Mečio Laurinkaus kalbos ištrauka:

"Lietuva, tapusi blogio siautėjimo auka, dabar stovi kovos už demokratiją ir žmogiškumą pirmosiose eilėse. Ir kovojame mes žmonijos istorijoje žinomu, bet įtikinamu būdu. Jėga įtraukti į imperijos sudėtį, naikinti ir alinti, mes stengiamės demokratiją atgaivinti ir įtvirtinti savo namuose, kovojame už nepriklausomą Lietuvos valstybę, už monopoliją Lietuvos reikalus tvarkyti Lietuvos piliečiams... Nepriklausomų valstybių grūdas jau mestas, ir ne ant kelio. Kas atidžiai stebėjo suvažiavimo eigą, tas tikriausiai pastebėjo ir kitką, būtent, — jog Lietuvos ateitis turi spręstis pačioje Lietuvoje. Lietuvos ateitis priklausys nuo mūsų pozicijos tvirtumo, kalbėjimo aiškumo, principingumo ir sugebėjimo laiku pasipriešinti. Mūsų teises ginančių įstatymų leidimas mūsų rankose, ir delsti negalima. Daug kas priklausys ir nuo Jūsų, rinkėjai, pasitikėjimo. Leiskite mums patiems rinktis taktiką kovoje už Lietuvos nepriklausomybę". **(LIC) J.A.**

Tradicinę skautų Kaziuko mugę kovo 5 d. suruošė "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai Toronto Prisikėlimo parapijos salėje
Nuotr. S. Varankos

Lietuvos vyčiai Amerikoje

(Atkelta iš 7-to psl.)

mos apsupta, kurioje kiekvienam asmeniui smagu joje būti, rasti savo pirminį pasireiškimo lauką, pirmąjį pripažinimą, pajusti ne tik malonumą veikti, bet ir atvangą. Tai paprastas dėsnis, tačiau jame glūdi visuomeninis išganymas.

Lietuvos vyčiai kaip tik ir ėjo tuo keliu. Šio šimtmečio pradžioje jie siejosi lietuvių tautos atstatymo pastangomis. Vėliau, Lietuvą okupavus, ir vyčiai išgyveno krizę. Tačiau jie išsigelbėjimo ieškojo tarpusavio santykių ugdyme. Vyčių vietiniai susirinkimai ir seimai savo svetingumu sudarė malonią socialinę aplinką, gelbstinčią, kad nebūtų prarasta dvasia.

Kad visuomenė būtų vertinga savyje, ir joje santykiavimas vyktų visiems priimtinais dėsniais, daug gelbsti geras krikščioniškas auklėjimas. To auklėjimo vyčiai turėjo, ir tai labai gero. Galima paminėti tik kun.: Kaupą, Miluką, Karalių, Žebrį, Balkūną ir kitus. Atskirai yra paminėtinas kun. Žebrys, (1860-1915), nes jis buvo ne tik dvasinis mokytojas, bet ir ekonominės organizacijos pradininkas Amerikos lietuvių tarpe šio šimtmečio pradžioje. Kun. V. Valkavičius yra parašęs jo monografiją. (The Life of Rev. J. Žebris, 1980 m.).

Kun. V. Valkavičius savo angliškai parašyta Lietuvos vyčių istorija padarė lietuvių išeivijai didelės reikšmės pasitarnavimą. Jis dalykiškai parodė lietuviškos visuomenės išsilaikymo galimybes pasaulinėje atvirybėje šiame šimtmetyje.

LITHUANIAN FRATERNALISM: 75 years of US. KNIGHTS OF LITHUANIA. William Wolkovich – Valkavičius. Published by Knigts of Lithuania 1988. C/o Vytis, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard

Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

SKAITYTOJAI PASISAKO

KLAIDINANTI INFORMACIJA

"Tėviškės žiburių" 1989.V.30 nr. prelatas L. Tulaba paskelbė, kad Religinės šalpos vien personalui išleidžiama $400,000 į metus.

Nežinau iš kur prelatas tokią sumą ištraukė, nebent jis klaidingai suprato vieną sakinį Religinės šalpos gavėnios metu išsiųstame atsišaukime, kur šitaip rašoma: "Apie vėliausius įvykius Lietuvoje bene efektingiausiai informuoja pasaulį Lietuvių informacijos centras. Ta svarbi pagalba Lietuvai šiemet kainavo Religinei šalpai $400,000".

Minėtos sumos didžiausią dalį sudarė ne personalo algos, kaip teigia gerb. prelatas, o teleksai, telefaksai, paštas, bei kitos išlaidos, surištos su efektingu dramatiškų įvykių Lietuvoje paskleidimu pasauliui.

Kun. Kazimieras Pugevičius,
reikalų vedėjas

PATIKSLINIMAS

Jaučiu pareigą atkreipti Jūsų dėmesį į K. Milerio straipsnyje ("TŽ" 1989 m. 20 nr.) įsibrovusią klaidą, kurią noriu pataisyti ne dėl savo ambicijos, bet dėl šio žurnalo istorinės teisybės.

Šio straipsnio (psl.7) trečiosios skilties viršutinėse eilutėse išspausdinta: ". . . o nuo 1954 m. ligi 1988 žurnalą vis tobulino, gerino ir plėtė redaktorius Z. Raulinaitis, taip pat buvęs kariškis. Dabartiniu metu žurnalo redagavimą yra perėmęs Balys Raugas".

Iš tikrųjų Z. Raulinaitis šį žurnalą redagavo ligi 1985 metų sausio mėnesio, o nuo tų pačių metų vasario numerio redagavimas atiteko man. Taigi žurnalą redaguoju jau puspenktų metų. Be to, ir aš esu Lietuvos kariuomenės karininkas, baigęs PLP karo mokyklos XIX kadro karininkų laidą. Šitokia kvalifikacija "Kario" redagavime yra būtinybė. **Balys Raugas**

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1989 metų EKSKURSIJOS į LIETUVĄ
Vienintelė likus rugpjūčio 23 – rugsėjo 4 – British Airways. 11 naktų Kaune – $2,533
Privačiam 7 naktų apsilankymui Lietuvoje rugsėjo 28 – spalio 7.
Užsakymus priimsime tik iki liepos 31 d. Dėl smulkesnių žinių skambinti ar rašyti:
V. BAČĖNAS arba A. MEDELIS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1 Tel. (416) 593-0600

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
Tel. 240-0594
Fax. 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416) **763-3362**
namų **621-2136**

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) **Norkus**
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

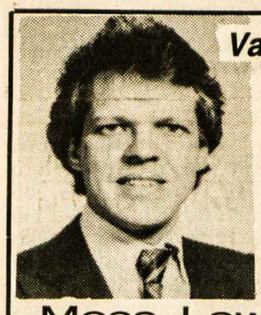

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21®
DRESHER Ltd.
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Birutę Spudienę, B.A., namų 445-9469 arba į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. **Dresher Ltd.**

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Pakrikštyti: Vytauto ir Irenos (Grigutytės) Pečiulių dukrelė Virginija-Irena; Algio ir Helen (MacIntyre) Matulaičių sūnus Spencer-Algirdas.

— Birželio 14 palaidotas a.a. Jonas Kuprevičius, 67 m. amžiaus.

— Ruošiasi tuoktis: Laima Matulaitytė su Kenneth Scott ir Astra Senkutė su Bruce Holmes.

— Vykstantiems Lietuvon primenama, kad mūsų parapijoje nemokamai galite gauti N. Testamento, maldaknygių ir A. Maceinos knygų gabenimui savo giminėms bei artimiesiems.

— Tęsiamas finansinis vajus Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje. Iki šiol surinkta $167,-931.09.

— Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $400 — I. Antanaitis; $30 — A. Dobienė; parapijai: $200 — A. H. Matulaičiai, J. Arštikaitis; $100 — V. I. Pečiuliai, S. A. Gotceitai.

— Mišios birželio 25, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Anastaziją Peseckienę, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 11.00 v.r. už a.a. Joną Gaivelį.

Išganytojo parapijos žinios

— Birželio 18 d. pamaldų metu buvo prisiminti a.a. Rimvydas Jonas Adomavičius, miręs 1988 m. birželio 12 d., ir Evaldas Grimas, miręs 1989 m. birželio 8 d.

— Sekančios pamaldos su Šv. Vakariene bus laikomos birželio 25 d. įprastu laiku, 9.45 v.r.

— Nuo liepos 2 d. pamaldos mūsų šventovėje prasidės 11.15 v.r.

— Liepos 9 d. įvyks parapijos iškyla Huron parke, Mississauga, Ont. Tą dieną pamaldų šventovėje nebus. Iškyla prasidės pamaldomis 11 v.r.

— Liepos mėnesio biuletenis bus dalijamas birželio 25 d. po pamaldų.

— Parapijos tarybos posėdis — birželio 28 d., 7.30 v.v., parapijos salėje.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo $1000 — K. Baltramaitis. Iš viso statybos fonde yra $128,672.08. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 400 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Balys Gajauskas, politinis kalinys, iškalėjęs 36 m. sovietų kalėjimuose, davęs pranešimą visuomenei Lietuvių namuose, jo žmona Irena ir dukrelė Gražina iš Kauno; R. Kačerauskienė, A. Z. Kundrotai iš Klaipėdos; V. Kantminas, V. Milkaitis iš Elektrėnų (tarp Kauno ir Vilniaus); D. Zvanorienė iš Vilniaus; E. Kleinauskienė iš Sedos, Mažeikių rajono; M. Ignaitytė-Kavolienė iš Alytaus; S. A. Šemiai iš Lenkijos; Lietuvių senelių namų "Židinio" valdybos pirmininkas Adomas Burba iš Buenos Aires, Argentinos; A. R. Plepiai iš St. Petersburgo, Floridos.

— Lietuvių organizacijos, norinčios pasinaudoti elektroniniais ar scenos šviesų apšvietimo patarnavimais, turi **būtinai** pranešti LN vedėjui tel. 532-3311 nors dvi savaites prieš renginį. To nepadarę rengėjai rizikuoja, kad patarnavimai nebus atlikti. Elektroninė sistema yra prižiūrima ir tvarkoma šios srities specialisto Kazimiero Juzumo. Organizacijos, nuomodamos sales, turi pranešti LN visas detales, kad išvengtų žmonių nusiskundimų ar nemalonumų.

— Naujas LN narys, sumokėjęs nario įnašą $100 — Edmundas Jurevičius.

— LN ir "Atžalyno" gegužinė įvyks liepos 9, sekmadienį, 12 v. Clairville parke, "Green acres" rajone. Autobusas į gegužinę išvažiuos nuo LN 1.30 v.p.p. ir 1.35 v.p.p. nuo "Vilniaus" rūmų. Grįš į Torontą tarp 7-8 v.v. Užsiregistravusiems LN prieš liepos 9 d., kelionė nemokama.

— LN valdybos posėdis — birželio 29, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

Iš Bonnos universiteto V. Vokietijoje gautas laiškas, pasirašytas prof. dr. Aleksandro Fisher. Jame dėkojama už gautą vokiškąją laidą "Erzbischof Teofilius Matulionis". Esą universitete yra seminaras, turintis specialią biblioteką apie Baltijos valstybes. Studentų domesys šiuo klausimu didėja.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per 10.15 v. r. Mišias organizuotai dalyvavo ateitininkai. Kun. Pijus Šarpnickas, OFM, ateitininkų kapelionas, priėmė ateitininkų įžodį ir pasakė tai progai pritaikytą pamokslą. Per šias Mišias giedojo choras "Volungė" ir sol. Anita Pakalniškytė, akompanavo D. Radkienė. Choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės, giedojo paskutinį kartą prieš vasaros atostogas. Per 11.30 v.r. Mišias pamokslą sakė kun. B. Danis, svečias iš Amerikos.

— Pakrikštyta Julija-Ann, Jono Vyto ir Janet (Olekaitės) Kriščiūnų dukrelė.

— Birželio 15 palaidotas a.a. Juozas Kaminskas, 83 m.

— Registracija į vasaros stovyklas, kurios vyks mūsų stovyklavietėje Wasagoj "Kretingoj", vyksta dabar. Vaikams nuo 6 iki 16 metų amžiaus, kurie kalba lietuviškai, stovykla bus nuo liepos 2 iki liepos 15 d., o tiems, kurie lietuviškai nekalba, nuo liepos 16 iki liepos 29 d. Dėl daugiau informacijų skambinti L. Kuliavienei tel. 766-2996 ar R. Jaglowitz tel. 622-9919.

— Mišios Wasagoje, stovykloje "Kretinga", bus pradėtos laikyti liepos 2 d. ir tęsiamos tol, kol vyks stovyklos.

— Šį rudenį parapija organizuoja maldininkų kelionę į Amerikos sostinę Vašingtoną, D.C., spalio 6-9 d.d. Registruotis galima bet kada klebonijos raštinėje.

— Parapijai aukojo: $124.25 — latviai katalikai; $100 — K. Kaminskas, U. Paliulis; $50 — K. Dulevičius, O. S. Gotšeldai, J. J. Kriščiūnai, M. V. Kriščiūnai, O. Skėrienė; vyskupijos rinkliavai "Share Life": $100 — V. Žilinskas, $50 — J. Rimšaitė.

— Mišios birželio 25, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Joną Šileikį, 9.20 v.r. prašant Sofijai sveikatos, 10.15 v.r. — už a.a. Platoną Preibį, už a.a. Justiną Vizgirdą, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Mariją Endzinienę ir už a.a. Mečį Abromaitį.

Paieškojimas

Veronika Gaidamavičienė, duktė Jono, ieško savo dėdės **Jono Korsako,** gimusio 1909 m. Jis prieš penkerius metus norėjo grįžti į Lietuvą, bet tada nebuvo galima jam rasti buto. Dabar, pasikeitus sąlygoms, mielai galėtų grįžti pas savuosius. Jis ar apie jį žinantys prašomi rašyti: Lithuania, USSR, Kaunas, Kalvarijos g-vė 18b, Veronika Gaidamavičienė.

Nori susirašinėti. Noriu bendrauti su išeivijos lietuviais. Esu 17 m. amžiaus, mokausi vakarais vidurinėje mokykloje 12-je klasėje. Mėgstu klausytis muzikos, šokti, bendrauti su draugais. Moku lietuvių ir anglų kalbas. Adresas: Lithuania, USSR, Vilnius Žirmūnų 72-14, 232012, Sandra Rosovaitė.

* * *

Mano šeima yra 25-30 metų amžiaus. Mes labai norime susirašinėti ir pasidalinti mintimis su užjūrio lietuviais. Adresas: Lithuania, USSR, Šiauliai, Palangos 24 "H", 235402, Daiva Dovydaitienė.

Studentų ir darbdavių dėmesiui. Kanados įdarbinimo centras (The Canada Employment Centre) High Parko rajone, 1673 Bloor St. W., Toronto, Ont., tel. 534-2614, atidarė įstaigą, kuri veltui patarnaus darbdaviams ir vasaros darbo ieškantiems studentams. Įstaiga yra atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai 8.30 v.r. — 4.30 v.p.p. Darbdaviui bus ieškomas labiausiai atitinkamas darbui kvalifikuotas studentas, o studentui bus suteikta visokeriopa informacija bei pagalba, kaip geriausiai rasti tinkamą darbą. Visi suinteresuoti mielai kviečiami minėtu patarnavimu pasinaudoti.

Toronto jaunučiai ateitininkai ir jų globėjos – G. Petrauskienė (kairėje) ir N. Tamulaitienė Nuotr. A. Karkienės

Į Lietuvos televizijos ir radijo ansamblio "Armonika" koncertą Anapilyje birželio 22 d. bilietų bus galima įsigyti prie įėjimo 7 v.v. Visi vyrų choro "Aras" nariai renkasi 5 v.v. su vyšniavos spalvos švarko uniforma. Kiekvienas choristas atliks tam tikras pareigas.

KLK kultūros draugijos "Žiburiai" metinis narių susirinkimas įvyks birželio 29, ketvirtadienį, 7.30 v.v. "Tėviškės žiburių" patalpose Anapilyje. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti.

"Tėviškės žiburių" administracija prašo skaitytojus pranešti pastebėtus netikslumus adresuose, kadangi pereinama į naują adresavimo sistemą. Pranešimus siųskite 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.

Balys Gajauskas, partizaninio pogrindžio veikėjas ir sąžinės kalinys, 36 m. iškalėjęs sovietinėse darbo stovyklose ir kalėjimuose, birželio 18 d. Lietuvių namuose, gausių klausytojų širdingai pagerbtas ir dr. M. Arštikaitytės-Uleckienės supažindintas, kalbėjo apie sunkų politinių kalinių gyvenimą sovietijoje, apie dabartinį laisvėjimą okupuotoje Lietuvoje, pabrėždamas tautos lūkesčius atgauti visišką valstybinę nepriklausomybę, be kurios joks tarybinis suverenitetas nepakeisiąs rusiškos imperialistinės okupacijos. Supažindinta ir gėlėmis apdovanota svečio žmona Irena. Sveikino Lietuvos gen. konsulo pavaduotojas H. Lapas ir KLB pirm. V. Bireta. Po pranešimo ir klausimų dalyviai turėjo progos prie kavutės pasikalbėti su svečiu. (Plačiau kitame numeryje). Balys Gajauskas, žmona Irena ir dukrelė Gražina birželio 19 d. aplankė ir "Tėviškės žiburius".

A. a. A. Štuikio atminimui Elena ir Steponas Pusvaškiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Antano Štuikio atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo: $20 — P. V. Jankaičiai, O. V. Jurkai. **KLF**

A. a. Jono Kuprevičiaus atminimui vietoje gėlių D. ir A. Keršiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Juozo Kaminsko atminimui Irena ir Vincas Ignaičiai, Albina Štuopienė "Tėviškės žiburiams" aukojo po $20.

A. a. Povilo Raudžio penkių mirties metinių atminimui "Tėviškės žiburiams" Elena Raudienė ir sūnūs aukojo $100.

JONINĖS

birželio 23 iki 25 dienos,
Romuvoje, Huntsville
Registracija – $5
savaitgalis –
$45 suaugusiems,
$40 studentams

Bilietus galima įsigyti Anapilyje ir Prisikėlimo parapijoje po Mišių. Bus loterija. Galima laimėti skrydį į Floridą.
Dėl informacijos skambinti tel. 763-4409.
Ruošia studentų Gedimino klubas

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos valdyba rengia tradicinį-metinį sąskrydį birželio 24 d., 12 v.p.p. Angelės ir Petro Česnulių sodyboje, 70 Main St., Paris, Ont. N31 1E6, tel. (516) 442-4137. Registracija nuo 12.00 val. Visi vilniečiai maloniai kviečiami dalyvauti. Yra išsiųsti kvietimai, tačiau gali pasitaikyti, kad kai kurių adresai yra pasikeitę.

Ontario provincijos gubernatorius Lincoln M. Aleksanderis birželio 12 d. pasikvietė ir pavaišino etninių grupių spaudos bei organizacijų atstovus parlamento rūmuose. "Tėviškės žiburiams" atstovavo V. Matulaitis. Ilgametei "Canadian Scene" žinių darbuotojai Peggy Jannings buvo įteikta plaketė.

Lietuvių susivienijimas Argentinoje š. m. liepos 15 d. švenčia savo veiklos 75 metų sukaktį. Jo vadovybė pakvietė ir "TŽ" redakciją toje šventėje dalyvauti. Kvietime rašoma: "Kviečiame į šią retą sukaktį, nes nėra daug lietuviškų organizacijų išeivijoje, kurios gali švęsti 75 metų sukaktį, turėdamos kaip švyturį lietuvybės išlaikymą". Pasirašė pirm. R. Stalioraitis, sekr. A. Mikučionytė. "TŽ" redakcija pasiuntė sveikinimą.

Kasetę "Tėviškės kampelis" (Audet, Govėdas, Regina, Žiemelytė), galima įsigyti Toronte parapijų knygynuose arba pas S. Žiemelytę, 966 Inverhouse Drive, Apt. 602, Mississauga, Ont. L5J 4B6. Kaina — $10.

Sibirinių trėmimų minėjimas Toronte įvyko birželio 14 d. Jį suruošė Kanados baltiečių federacija ekumeninėmis pamaldomis Šv. Pauliaus šventovėje ir eitynėmis į miesto rotušės aikštę.

Pamaldos prasidėjo 7 v.v. procesija, kurioje buvo nešamos Kanados, trijų Baltijos valstybių, organizacijų vėliavos, einant baltiečių karo veteranams, skautams, moterų organizacijų narėms, latvių Šv. Jono parapijos chorui, trijų tautybių kunigams su dviem evangelikų vyskupais. Iš lietuvių šioje procesijoje dalyvavo šauliai, skautai ir Anapilio katalikių moterų draugijos narės.

Visai miniai šventovėje sugiedojus giesmę "Tvirčiausia apsaugos pilis" (kiekviena tautybė giedojo savo kalba), invokaciją sukalbėjo estų liuteronų vyskupas Karl Raudsepp. Senojo Testamento skaitinį atliko J. Kuraitė-Lasienė, o Naujojo Testamento — kun. Andres Taus. Evangeliją skaitė kun. Jonas Staškus. Pamokslą pasakė kun. Juris Calitis.

Prie altoriaus buvo uždegta žvakių trijulė. Ją uždegė lietuvaitė, latvaitė ir estaitė, eidamos nuo šventovės durų ir nešdamos degančias žvakutes. Kai jų kiekviena artinosi prie altoriaus, trijų tautybių kunigai skaitė maldą, prisimindami sibirinius kankinius. Lietuvių maldą skaitė kun. Povilas Dilys, latvių — kun. Arveds Celms, estų kun. Edgar Heinso. Tautų maldą sukalbėjo kun. Udo Petersoo. Tarpais giedojo latvių Šv. Jono parapijos choras, diriguojamas Brigitos Alkos. Vargonavo Anita Gaidė. Pabaigoje pamaldų palaiminimą davė latvių ev. arkivyskupas Arnolds Lusis. Iškilmės šventovėje baigtos Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Kanados himnais.

Eitynėse žygiavo ilga kolona baltiečių su tautinėm ir organizacijų vėliavom, plakatais bei uždegtomis žvakėmis. Miesto rotušėje dviejose kalbose, tyliai grojant kanklėms, buvo prisiminti baisieji 1941 m. birželio įvykiai. **J.**

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Kanados latvių kultūros centrui
reikalingas prižiūrėtojas,
kuris galėtų tvarkyti šildymo ir šaldymo sistemą bei atlikti mažus pataisymus. Taip pat laikyti centrą švarų, tvarkingą.
Atlyginimas pagal susitarimą, galimybė gauti butą.
Prašome rašyti ar skambinti
Latvian Canadian Cultural Centre, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8
Tel. 1-416-759-4900

MONTREALQUE

McGill universiteto diplomų įteikimas įvyko birželio 6 d. Tarp daugelio universitetą baigusiųjų buvo ir trys lietuviai: Brigita Gražytė, baigusi tiksliuosius mokslus (biologiją ir kt.), Audra Verbylaitė — chemijos inžinierė ir Andrius Dasys — kalnų inžinierius.

Po trijų dienų tokios pačios iškilmės vyko Concordia universitete. Čia humanitarinius mokslus baigė šie lietuviai: Loreta Kristina Dainiūtė, Laima Jeanne Pawlovski, Lindsey Sean Oss (Ūsas) ir Danius Tomas Piečaitis.

"Concordia University Magazine" žurnalas gegužės mėnesio laidoje įsidėjo dviejų autorių straipsnius apie dvynukių Gudaičių profesinius pasiekimus. Tai Christina — psichologė (turinti doktoratą) ir dr. Virginia, chirurgė, daranti širdies persodinimo operacijas. Christina dabar dirba Katalikų mokyklų komisijoje Niagara Falls, Ont. Praeitą mėnesį ji ištekėjo už John W. Murphy (jo pavardė buvo klaidingai parašyta "TŽ" 22 nr.). Virginia dirba Vankuverio General ligoninėje. Straipsniai užima keturis žurnalo puslapius ir iliustruoti penkiomis nuotraukomis. Dvynukių tėvai Aldona ir Jurgis Gudai yra gerai pažįstami montrealiečiams ir jau seniai gyvena LaSalle priemiestyje.

"Rūtos" klubas nuo šių metų pradžios trečiadieniais rodydavo vaizdajuostes daugiausia iš paskutinių įvykių Lietuvoje. Artėjant vasarai, tas rodymas yra nutraukiamas iki rudens. Kadangi žiūrovų susirinkdavo gana gausiai, tai apie sekantį rodymą bus paskelbta spaudoje.

Loreta Kristina Dainiūtė, Laimos ir Eugenijaus Dainių duktė, birželio 3 d. AV šventovėje susituokė su Thomas G. Thompson. Sutuoktuves palaimino kun. Jonas Kubilius.

Robertas Bernotas, Julijos ir Juozo Bernotų sūnus, birželio 10 d. susituokė su Diane Prud'homme St. Philip šventovėje.

Gailos ir muz . Aleksandro Stankevičių sūnelis birželio 4 d. pakrikštytas Nikolo Aloyzo vardais. Krikšto tėvais buvo Aloyzas Stankevičius ir Roma Lapinienė.

Ritos Dirsytės ir Sauliaus Mykoliūno priešvedybiniai užsakai skelbiami AV parapijoje.

A. a. Edmundas Augūnas, AV parapijos komiteto narys, 62 m. amžiaus, mirė birželio 2 d. Iš AV šventovės palaidotas birželio 6 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi žmona, sūnus ir kiti artimieji.

A. a. Augustinas Kudžma, 71 m. amžiaus, mirė birželio 8 d. Iš Šv. Kazimiero šventovės birželio 12 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Nuliūdime liko žmona, sūnus, dvi dukros ir kiti giminės bei artimieji. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.
MOKA UŽ:

Certifikatus	11¼%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %
Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

Delhi-Tillsonburg, Ont.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS, Lietuvos religinei šalpai aukos:

E. Vindašienė	$120
I. D. Žiogai	100
Kun. L. Kemešis	100
Z. P. Augaičiai	100
B. Lukošienė	100
B. Gudinskas	100
A. K. Ratavičiai	70
A. B. Stankai	50
V. M. Miceikai	50
L. J. Vitai	50
M. Stankaitienė	50
E. G. Rugieniai	50
P. V. Lapieniai	40
A. Aleliūnienė	30
S. R. Beržiniai	20
P. S. Pargauskai	20
A. Budreika	20
A. Martinkevičius	20
F. L. Gurkliai	20
E. Jakubilienė	20
J. Mačiulis	20
P. P. Vežauskas	20
B. J. Lukšys	20
B. Rudokienė	10
J. Rimkus	10
A. Panko	5
Iš viso	$1,215

Už aukas nuoširdi padėka.
J. Vitas

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

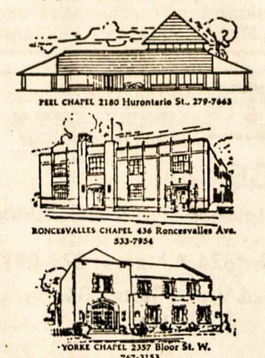

J. K. VALIŪNO, ilgamečio VLIKo pirmininko, anglų kalba knygą, "Serving Lithuania", skirtą kovotojams už Lietuvos laisvę, jau galima įsigyti Anapilio knygyne. Kaina – $21.50 ($24 su persiuntimu). 29 Sun Row Dr., Weston, Ont. M9P 3H5. Taip pat galima gauti Henriko Kačinsko plokštelę.

VILNIUJE LIETUVOJE parduodamas 2-jų kambarių butas. Dėl informacijų skambinti Magdalenai tel. 923-3505 Toronte.

PRAŠAU ATSILIEPTI kas esate atvežę dukrytės krikštynų spalvotą filmą įduotą Juditos Melničenkienės iš Vilniaus. Tai yra brangus prisiminimas tėvams ir dukrytei. Prašome pranešti Emilijai Kvederienei tel. (416) 763-1332 Toronte.

PARDUODAMAS AŠTUONIŲ SU PUSE akrų žemės sklypas labai gražioje vietoje ant upės kranto. Galima pažvejoti, paplaukioti laiveliu ir pasimaudyti. Adresas: 158 Willow Street, Paris, Ont. Tel. 442-3576.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

DĖMESIO! Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą: video kamera HITACHI 600 E – $1,240 (amerik.). NATIONAL M-7 su lagaminėliu – $1,340. Video magnetofonas TOSHIBA 83CZ – $415. Palyginkite kainas. SIUNČIAME IR VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 12-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-4 v.p.p. Pirmadieniais uždaryta. Tel. 312 - 436-7772; namų tel. 312 - 430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.